

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
w dniach 20-22 maja 2014 r.

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Amadeusz Krause (członek PKA),

członkowie:

- prof. dr hab. Sławomir Przybliński (ekspert PKA),
- prof. Jerzy Swoboda (ekspert PKA),
- dr hab. Krzysztof Szewior (ekspert ds. jakości PKA),
- mgr Karolina Martyniak (ekspert ds. formalno-prawnych PKA),
- prof. dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł (przedstawiciel pracodawców),
- Dawid Kolenda (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu.

Należy wskazać czy jest to pierwsza czy kolejna ocena (ocena, uchwała), wskazać jej przesłanki (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni).

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy (z własnej inicjatywy) przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Bieżąca ocena instytucjonalna poprzedzona była oceną jakości kształcenia dokonaną na kierunkach: „edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych”, „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”, „ochrona dóbr kultury” oraz „pedagogika” na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

1. Strategia określona przez jednostkę¹

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Strategia Rozwoju Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu na lata 2013-2019 została sformułowana w roku akademickim 2012-2013, jako element Strategii Rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza W Poznaniu Na Lata 2009-2019. W swym założeniu jest zgodna z Misją Uniwersytetu oraz jego podstawowymi celami, ma jednak na uwadze zindywidualizowane podejście do rozwoju Wydziału, uwzględniające jego interdyscyplinarny potencjał i szczególne uwarunkowania zewnętrzne. Strategia była opracowana przez Wydziałowy Zespół ds. Strategii Rozwoju WPA powołany przez Dziekana WPA. Przewodniczącą Zespołu została Prodziekan ds. działalności naukowej i artystycznej, a w jego skład weszli przedstawiciele jednostek organizacyjnych Wydziału.

Wydział postawił sobie cztery podstawowe cele strategiczne, są to:

1. Rozwój badań naukowych i działalności artystycznej
2. Podniesienie jakości kształcenia
3. Wzmocnienie pozycji Wydziału w środowisku lokalnym
4. Podniesienie jakości zarządzania Wydziałem

Cele te szczegółowo opisano w Założeniach Strategicznych Wydziału w postaci operacjonalizacji działań szczegółowych, osób odpowiedzialnych, terminu wykonania oraz kosztów. Całość przygotowano bardzo profesjonalnie i przejrzysto przedstawiono w załącznikach raportu samooceny.

Po analizie działań szczegółowych i celów jakie sobie stawia Wydział należy powiedzieć, że strategia jednostki poprawnie wpisuje się w misję i strategię Uczelni. Poprzez wkomponowanie elementów pro jakościowych w strategię jednostki możliwe jest też zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia na Wydziale. Wpisanie jako podstawowy element strategii prowadzenie badań naukowych oraz ich wykorzystywanie stanowi o akademickim charakterze Uczelni i Jednostki.

- 1) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

W ocenianej jednostce stworzono koncepcje kształcenia dla następujących kierunków studiów I i II stopnia:

Kierunek i poziom studiów	Liczba studentów ²		Liczba absolwentów ³	
	S ⁴	N ⁵	S	N
Nazwa obszaru/ obszarów wiedzy				

² Dane dla bieżącego roku akademickiego.

³ Dane dla poprzedniego roku akademickiego.

⁴ Studia stacjonarne.

⁵ Studia niestacjonarne.

Pedagogika studia I stopnia	343	161	147	104
Pedagogika specjalność edukacja wczesnoszkolna z przedшкоlną z językiem angielskim studia I stopnia	92	34	53	-
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej studia I stopnia	55	11	19	7
Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych studia I stopnia	39	18	18	4
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo studia I stopnia	38	-	11	-
Malarstwo studia I stopnia	10	-	3	-
Ochrona dóbr kultury studia I stopnia	11	-	13	-
Pedagogika specjalność edukacja przedszkolna studia II stopnia	53	34	16	36
Pedagogika specjalność edukacja wczesnoszkolna z arteterapią studia II stopnia	43	69	27	41
Pedagogika specjalność edukacja wczesnoszkolna z informatyką szkolną studia II stopnia	1	14	10	13
Pedagogika specjalność edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim studia II stopnia	10	41	13	20
Pedagogika specjalność komunikacja i poradnictwo społeczne studia II stopnia	20	39	5	16
Pedagogika specjalność pedagogika opiekuńczo-wychowawcza studia II stopnia	79	103	22	32
Pedagogika specjalność pedagogika resocjalizacyjna i penitencjarna studia II stopnia	48	31	-	-

Pedagogika specjalność edukacja wczesnoszkolna z przedszkolną z językiem angielskim studia II stopnia	33	16	-	-	Ponadto Jednostka przygotowała bogatą ofertę studiów podyplomowych:	
Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych studia II stopnia	40	17	13	-		
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej studia II stopnia	30	-	18	-		
Ochrona dóbr kultury studia II stopnia	11	-	21	-		
Ochrona dóbr kultury specjalność turystyka kulturowa studia II stopnia	13	-	-	-		
Nazwa studiów podyplomowych	Czas trwania	Cel	Nazwa instytucji współpracujących	Rodzaj współpracy	Liczba słuchaczy	
					P ⁶	U ⁷
Studia Podyplomowe Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej	3	dokształcające	biblioteki i archiwa województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści efektów kształcenia	0	16
Studia Podyplomowe Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej	3	dokształcające/kwalifikacyjne	szkoły podstawowe i przedszkola województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści efektów kształcenia	31	16
Podyplomowe Studia Pedagogiczne	3	dokształcające/kwalifikacyjne	szkoły podstawowe i przedszkola województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści efektów kształcenia	22	43
Zarządzanie Komunikacją i	2	dokształcające	agencje reklamowe,	Praktyki / Konsultacje	22	21

⁶ P – liczba osób przyjętych.

⁷ U – liczba osób, które ukończyły studia.

Informacją Medialną			prywatne firmy, centra kultury, szkoły, biblioteki, instytucje samorządowe, domy kultury, świetlice środowiskowe z terenu całej Polski	treści i efektów kształcenia		
Zarządzanie Ochroną Dóbr Kultury 1 plus 2 edycja	2	dokształcające	muzea, desy, archiwa państwowe, biblioteki, wydziały kultury w JST, galerie sztuki z terenu całej Polski	Praktyki / Konsultacje treści i efektów kształcenia	58	52
Studia Podyplomowe Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej	3	dokształcające/kwalifikacyjne	szkoły podstawowe i przedszkola województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści i efektów kształcenia	20	27
Studia Podyplomowe Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej	3	dokształcające/kwalifikacyjne	szkoły podstawowe i przedszkola województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści i efektów kształcenia	18	w toku
Podyplomowe Studia Pedagogiczne	3	Dokształcające/kwalifikacyjne	szkoły podstawowe i przedszkola województwa wielkopolskiego	Praktyki / Konsultacje treści i efektów kształcenia	14	w toku

Analizując koncepcję kształcenia Wydziału należy uznać, że oferta studiów I i II stopnia oraz oferta studiów podyplomowych jest zgodna ze celami strategicznymi jednostki oraz uczelni. Jednostka nie posiada pełnych uprawnień akademickich, tym samym nie posiada w swojej ofercie studiów doktoranckich.

- 2) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Wydział Pedagogiczno-Artystyczny jako wydział zamiejscowy UAM w Kaliszu, spełnia ważną rolę edukacyjną i kulturotwórczą w regionie. Umożliwia zdobycie i uzupełnianie kwalifikacji do pracy w instytucjach oświatowych, w instytucjach niepublicznych, fundacjach, stowarzyszeniach, instytucjach kulturowych, muzealnych. Oferta studiów skierowana jest nie tylko do osób zamierzających wejść na rynek pracy, ale również dla osób już aktywnych zawodowo, a chcących podnosić swoje kwalifikacje. Wydział jest najsilniejszą kadrowo i organizacyjnie jednostką edukacyjną w regionie i korzysta z wysokiej pozycji Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Według władz Wydziału jednostka uwzględnia w swojej ofercie zarówno zapotrzebowanie regionu, jak i odpowiednią jakość kształcenia. Jednostka czerpie przy tym ze wzorców UAM oraz podlega standardom oceny wewnętrznej i procedurom uczelnianym. Szczególne miejsce w tym wymogach zajmuje uczelniany Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, którego wysokie standardy zostały niejednokrotnie wysoko ocenione w procesie akredytacyjnych PKA.

We wrześniu 2013 r. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny uzyskał w parametryzacji kategorię naukową „A” przyznaną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dołączając w ten sposób do grona najlepszych Wydziałów w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w zakresie działalności naukowej i artystycznej.

- 3) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Interesariusze wewnątrzni, studenci, kadra naukowo-dydaktyczna, uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz w budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia poprzez swoje uczestnictwo w ciałach kolegialnych, tj. w Radzie Wydziału, Radach Programowych oraz Samorządzie Studentów. Natomiast studenci dość sceptycznie postrzegają swoją rolę, jako grupę interesariuszy wewnętrznych. W ich ocenie mają znikomy wpływ na proces kształtowania oferty edukacyjnej i budowania wysokiej kultury jakości kształcenia. Zjawisko to jest niepokojące. Wyjątek, z uwagi na brak posiadania swojej reprezentacji w ciałach opiniotwórczych, stanowią słuchacze Studiów Podyplomowych. Na czynny udział w kształtowaniu jakości kształcenia ma wpływ również proces ankietyzacji, któremu podlegają uczestnicy wszystkich stopni kształcenia oraz pracownicy dydaktyczni (m.in. trzy edycje „Badania jakości kształcenia na UAM” - opracowanie Biura Rady Jakości Kształcenia; ankiety oceniające nauczycieli (w systemie USOS oraz autonomiczne – wydziałowe oraz ankiety oceny przypisania ECTS (USOS).

Interesariusze zewnątrzni nie są reprezentowani w żadnym z ciał kolegialnych Wydziału oraz podlegających mu jednostek. Nie zbudowano dotąd stałej płaszczyzny uczestnictwa przedstawicieli podmiotów zewnętrznych w opracowywaniu strategii Wydziału. Nie oznacza to jednak, że nie mają wpływu na życie społeczności akademickiej i na kształtowanie oferty edukacyjnej, pomimo, iż nie byli zaangażowani formalnie w opracowanie misji i strategii Wydziału. Dowodem tego są podpisane umowy o współpracy w zakresie praktyk zawodowych, formalne i nieformalne konsultowanie i opiniowanie programów studiów, w tym nowych specjalizacji np.: Edukacja elementarna z przywództwem, Komunikacja i Poradnictwo Społeczne, Infobrokerstwo oraz specjalności m.in.: Pedagogika Resocjalizacyjna i Penitencjarna, Turystyka Kulturowa; studia podyplomowe: Zarządzanie Komunikacją i Informacją Medialną. Zwracano uwagę na zdobywanie przez studentów/absolwentów wiedzy, umiejętności, kompetencji przydatnych na rynku pracy

(listę umów przedstawiono Zespołowi do wglądu); wspierano kontakty zmierzające do refleksji nad kulturą i sztuką, jej promowanie w środowisku lokalnym i międzynarodowym. Z uwagi na specyfikę Wydziału, przedstawiciele reprezentujący podmioty 'zewnętrzne' na spotkaniu z ZO bardziej opowiadali się za udziałem eksperckim w pracach zespołów doradczo – konsultacyjnych, ograniczających się do kierunków, specjalizacji i specjalności, a nie wydziałowych, składających się z przedstawicieli wszystkich, środowisk pracodawców, współpracujących z Wydziałem. Pozwoliłoby to, ich zdaniem, na lepszy sposób komunikowania się, a tym samym na szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy. Dążenie do formalnego zwiększenia współodpowiedzialności wpłynęłoby korzystnie na zwiększenie ich zaangażowania, podnosząc prestiż współpracujących instytucji. Byłaby to formą zachęty i wzajemnej promocji, stwarzającą pozytywną aurę, odnoszącą się do chęci podjęcia bardziej wyężonych działań i kosztów po stronie pracodawców. Ci ostatni, gotowi są podjąć takie wyzwanie, które zastąpiłoby dotychczasowe kontakty, w chwili obecnej bardziej jednak przypominające współpracę, sprowadzającą się do opiniowania przedstawianych przez Wydział propozycji, niż wspólne tworzenie inicjatyw edukacyjnych.

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce (2013/2014).

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni		jednostki		uczelni	jednostki	uczelni	Jednostki
	I st.	II st. ⁸	I st.	II st. ²				
studia stacjonarne	17789	8604	588	381	1101	-	-	-
studia niestacjonarne	3661	4838	225	363	281	-	2049	49
RAZEM:	21450	13442	813	744	1382	-	2049	49

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego⁹ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Strategia rozwoju Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych jest zbieżna z misją i strategią Uczelni. Zostało to udokumentowane zarówno w dokumentach Wydziału jak i w jego działaniach projakościowych.
- 2). Koncepcja kształcenia na wszystkich stopniach studiów prowadzonych na WNEiP jest prawidłowa i spójna z jej celami strategicznymi.
- 3) Jednostka identyfikuje swą pozycję na runku edukacyjnych, a poprzez swe działania projakościowe zajmuje w nim czołowe miejsce w swoim regionie.
- 4) Dość szerokie i różnorodne grono interesariuszy zewnętrznych uczestniczy w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia. Jest to udział realny i aktywny. Interesariusze wewnętrzni Wydziału biorą bardziej bezpośredni udział w procesie kształtowania oferty edukacyjnej i budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

⁸ Należy także uwzględnić studentów jednolitych studiów magisterskich.

⁹ Według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia

Celem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest zapewnienie studentom wykształcenia na najwyższym poziomie, wyposażonych w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Uniwersytet przywiązuje duże znaczenie trosce o jakość nauczania i poprzez ten fakt przyczyniania się do rozwoju nauczania akademickiego, szkolnictwa wyższego, kultury narodowej.

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK) na UAM został utworzony w 2010 r. dla wspomagania działalności i rozwoju Uniwersytetu i jego jednostek. System konstytuują trzy rodzaje działań:

- a) ocena jakości kształcenia;
- b) zapewnienie jakości kształcenia;
- c) poprawa i doskonalenie jakości kształcenia akademickiego.

Uczelnia podjęła się zadania zbudowania systemu łączącego cechy elastyczności z poszanowaniem autonomii jednostek wydziałowych z równoczesnym zapewnieniem możliwości realizacji misji i powyżej sformułowanych zadań.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Uniwersytetu A. Mickiewicza na lata 2009-2019, na podstawie Uchwały nr 126/2010 Senatu UAM z dnia 25 stycznia 2010 roku oraz Zarządzenia Rektora UAM nr 322/2011/2012 w sprawie określania procedur funkcjonowania uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia z dnia 3 lutego 2012 roku, Zarządzenia Rektora UAM w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia powołano Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia. Dla realizacji zadań WSZJK powołano Radę ds. Jakości Kształcenia (RJK), którą tworzą (Zarządzenie nr 321/2011/2012):

- a) Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZJK) – 16 zadań
- b) Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia (KOJK) – 7 zadań.

Członkowie Uniwersyteckiej Rady ds. Jakości Kształcenia są nominowani przez Rektora. Zadania Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia określono w Zarządzeniu nr 130/2009/2010 Rektora z 11 lutego 2010 r. Nadzór nad pracami Rady ds. Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. Kształcenia. Prace RJK koordynuje pełnomocnik Rektora ds. Zarządzania Jakością Kształcenia. Zarządzeniem Rektora nr 120/2009/2010 z dnia 11 stycznia 2010 r. powołano Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia wspomagające prace Rady Jakości Kształcenia. System zarządzania jakością obejmuje wszystkie ważne aspekty życia szkoły wyższej, jego powszechny charakter wyraża się m.in. objęciem nim pracowników, studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

Celem uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest:

- a) podnoszenie poziomu kształcenia;
- b) stymulowanie doskonalenia jakości kształcenia;
- c) podnoszenie rangi i szacunku wobec pracy dydaktycznej;
- d) popularyzacja wiedzy o kształceniu i uczelni.

Cele Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia są zbieżne z celami uniwersyteckimi. Zakres działań Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia odnosi się do:

1. Przygotowania wytycznych dla Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia w zakresie:
 - a) zgodności kierunku z misją uczelni;
 - b) programów kształcenia;
 - c) zasad rekrutacji;
 - d) efektów kształcenia i metod weryfikacji;
 - e) dydaktycznej strony kształcenia oraz organizacji i warunków nauczania;
 - f) punktów ECTS.
2. Analizy jakości procesu kształcenia, jego doskonalenia.
3. Badań kariery zawodowej absolwentów oraz opinii pracodawców w kontekście efektywności i trafności kształcenia;
4. Obsługi administracyjnej studentów i procesu dydaktycznego.
5. Warunków socjalnych osób studiujących, systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, mobilności studentów na wszystkich poziomach nauczania;
6. Polityki kadrowej oraz względem doktorantów i pracowników administracyjnych;
8. Innych zadań wynikających z rozwoju europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, zmian przepisów prawa i standardów kształcenia akademickiego w ramach EOSW, społeczeństwa wiedzy czy wyzwań globalnych.

Uniwersytet wywiązuje się w sposób należyty z funkcji zakreślania ram systemu zapewniania jakości kształcenia oraz stwarzania należytej podstawy prawnej, co potwierdzają m.in. dot. Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia..., ...określenia procedur funkcjonowania uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia..., ...określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia..., ...wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz kursów doksztalających.

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia sporządza sprawozdanie ze swej działalności, w tym także na potrzeby zespołów akredytujących:

- a) Dokumentacja dotycząca funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Sporządzona przez Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia dla Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Poznań, luty 2014.
- b) Badanie Jakości Kształcenia 2012/2013. Nauczyciele Akademicki, Raport Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród nauczycieli akademickich UAM w roku akademickim 2012/2013, Biuro Jakości Kształcenia UAM, grudzień 2013;
- c) Badanie Jakości Kształcenia 2012/2013. Studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia (odrębne raporty). Raport Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród studentów... w roku akademickim 2012/2013, Biuro Jakości Kształcenia UAM, grudzień 2013;
- d) Rekomendacje wynikające z powyższych badań sformułowane przez Radę ds. Jakości Kształcenia oraz
- e) Sprawozdanie w wykonaniu rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia dotyczących doskonalenia jakości kształcenia na UAM w Poznaniu (28 stycznia 2013 roku), poziom Uczelni.

Na wydziałach powołano Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, które tworzą:

- a) Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZZJK) – monitoring i wprowadzanie rekomendacji WZOJK, analiza zgodności kształcenia i działań z misją i strategią, analiza i publikowanie wyników pomiaru jakości kształcenia i sposobów weryfikacji efektów kształcenia, analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia, ocena prac dyplomowych, koordynowanie ankietyzacji, ocena warunków socjalnych, przedstawianie władzom wydziału i publikowanie rezultatów oceny jakości kształcenia;

- b) Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZZOJK) – monitorowanie realizacji wytycznych zawartych w procedurach opracowanych przez RJK, przygotowanie i koordynacja badań pomiaru jakości kształcenia, analiza wyników ogólnouczelnianych badań ankietowych, analiza wyników prac wydziałowych zespołów ds. oceny jakości kształcenia.

W skład wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia wchodzi wydziałowe zespoły:

- a) ds. zapewnienia jakości kształcenia;
- b) ds. oceny jakości kształcenia.

Zespołom ds. jakości przypisano katalogi obowiązków stanowiące uszczegółowienie i wypełnienie zadań spoczywających na komisjach wydziałowych. Na Wydziale funkcjonują koordynatorzy specjalizacji.

Struktura i zadania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia:

- 1) akty prawne regulujące politykę projakościową na poziomie uczelnianym oraz wydziałowym;
- 2) Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia;
- 3) Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia;
- 4) Rada Programowa: konsultacja, weryfikacja, monitoring, kontrola. Wszelkie propozycje Rady Programowej wymagają konsultacji z WZZJK, WZOJK i są przez nie zatwierdzane;
- 5) Pełnomocnicy Dziekana.

Funkcjonujący na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu system zarządzania jakością kształcenia opiera się na przywołanych wcześniej przepisach wewnętrznych Uczelni. Ponadto Wydział, będąc jednostką organizacyjną Uniwersytetu, identyfikuje się i realizuje Strategię Rozwoju UAM na lata 2009-2019 oraz równoległe Strategię Rozwoju Wydziału. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na WPA w Kaliszu funkcjonuje od roku akademickiego 2009/2010, jest powiązany z zadaniami wyznaczonymi przez Radę Jakości Kształcenia UAM w Poznaniu.

Działalność Komisji Jakości Kształcenia i Zespołów na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym służy subsydiarnie władzom Wydziału w jego kierowaniu, w zarządzaniu dydaktyką i badaniami naukowymi, w utrzymywaniu należytych relacji z interesariuszami wewnętrznymi i pracodawcami (protokół w posiedzenia Rady Wydziału w dniu 4 kwietnia 2014 roku). Zarządzanie jakością na WPA nadzoruje Dziekan wraz z Prodziekanami (ds. kształcenia i promocji, ds. studenckich, ds. działalności naukowej i artystycznej) oraz Radą Wydziału, przy współdziałaniu Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia i Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia. Członków Komisji powołano uchwałą Rady Wydziału w dniu 4 kwietnia 2014 roku, liczy ona kilkanaście osób.

Wydział opracował dla każdego kierunku analizę SWOT odnoszącą się do obszarów: badania; relacje z otoczeniem społecznym i gospodarczym; zarządzanie; dydaktyka. W ramach każdego obszaru poszukiwano odpowiedzi na kilka pytań szczegółowych, zasadnie powiązanych ale wskazujących wieloczynnikowość uwarunkowań. Poszczególne obszary uzyskały różną ocenę ważoną. Diagnoza każdego z kierunków była odmienna, ale do mocnych ich stron najczęściej zaliczono kadre akademicką, jej zaangażowanie oraz relacje z otoczeniem, natomiast do słabszych umiędzynarodowienie oferty kierunków, mobilność studentów krajowych i atrakcyjność dla studentów zagranicznych, ograniczenia rynku pracy, słabą liczbowo rekrutację.

Zadania WSZJK realizują członkowie komisji jakości kształcenia, kierownicy zakładów, koordynatorzy specjalności, studenci poprzez Samorząd Studencki i poprzez uczestnictwo w gremiach i procedurach. Grono pełnomocników dziekana jest szerokie, obejmuje: przedstawicieli wydziałowych ciał: ds. ekonomicznych, punktów ECTS, współpracy z zagranicą, praktyk edukacyjnych, promocji i współpracy z otoczeniem, prawnych i kontroli zarządczej, kadry

administracyjnej i infrastruktury, projektów badawczych i pozyskiwania środków zewnętrznych, programu Erasmus, e-learningu, USOS, zespołu wydawniczego.

Wydziałowe zespoły jakości podejmują działania mieszczące się w ich zakresie kompetencji, sprowadzają się one do: nadzoru, pomiaru, analizy, projektowania, szkoleń i wdrażania inicjatyw projakościowych. Pracują one w ramach i obszarach wskazanych w dokumencie

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który definiuje pojęcie kultury jakości, wskaźniki kultury jakości kształcenia. Przywołując ogólnouczelniane i wydziałowe przepisy konstytuujące system, wskazuje się jednocześnie skład osobowy. WZZJK składa się z 10 osób, a WSOJK z 11 osób. W skład zespołu wchodzi nauczyciele akademicy, studenci, natomiast nie ma pracownika pionu administracji, ale ci zasiadają w Radzie Wydziału, i jak stwierdzili – WSZJK wspierają bezpośrednią pracę i osobistym zaangażowaniem.

Pracę WSZJK zasilają koordynatorzy specjalizacji i specjalności. Członkami komisji jakości są nauczyciele akademicy koordynujący praktyki studenckie.

Studenci uczestniczyli w opracowaniu standardów praktyk oraz kształcenia nauczycieli, ponadto poprzez bogato udokumentowaną aktywność zaznaczyli się w kwestiach: APD, Erasmus, kół naukowych, warsztatów naukowych, spraw socjalnych, zagospodarowania czasu wolnego, ankiecie studenckiej.

W procesie zarządzania jakością kształcenia prowadzone są konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi poprzez forum konsultacyjne złożone z zespołu dziekańsko-dyrektorskiego, reprezentantów Rady Samorządu Studentów oraz z przedstawicieli władz miasta i lokalnych przedsiębiorstw. Działania te zostały wstępnie zaprojektowane w Strategii rozwoju Wydziału, gdzie w części Współpraca Wydziału z otoczeniem wskazano, że do kluczowych aspektów polityki Wydziału należy rozwijanie sieci z ośrodkami naukowymi, z instytucjami pozanaukowymi. Pracodawcy nie są członkami zespołów ds. jakości kształcenia, ale wspierają ich prace. Wydział okazał dokumentację w formie sprawozdania utrzymywania kontaktów (głównie z tzw. miastem), ich specyfiki w kontekście relacji poszczególnych zakładów Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi. Opisano ich istotę oraz wkład. Ze sprawozdań tych wynika, że relacje koncertują się na wzroście osiągnięć, na zaangażowaniu społeczności lokalnej, na wymianie usług edukacyjnych, na tworzeniu warunków dla studentów, na prowadzeniu wspólnych projektów i promocji specjalności.

Zastrzeżenia natury prawnej

1. Obciążająco na nadzór prawny Wydziału i WSZJK wpływa prowadzenie kształcenia w specjalności pracownik socjalny, której kwalifikacji zdaniem ZO PKA nie mogą stanowić podstawy wykonywania zawodu ściśle określone przepisami prawa polskiego.
2. Wydział w sposób nieuzasadniony merytorycznie rozróżnia specjalizacje i specjalności, kierując się jedynie kryterium poziomu kształcenia. Ponadto na studiach licencyjnych specjalizacja nie jest wpisywana do dyplomu, co przysparza studentom problemów w poszukiwaniu pracy.
3. Wydział prowadzi kształcenie na kierunku filologia angielska, dla którego to podstawą jest Uchwała nr 11/2005 roku, Porozumienie pomiędzy Wydziałem Pedagogiczno – Artystycznym UAM w Kaliszu a Wydziałem Neofilologii UAM w Poznaniu (brak daty) oraz Uchwała nr 189/2008 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 31 marca 2008 roku, która zmienia treść uchwały z 2006 roku. Kierunek ten nie był wskazany przez Wydział w *Raporcie samooceny*, Wydział nie dysponował dokumentacją kierunku (w tym zatwierdzenia efektów kształcenia, programu), który, jak wynika z rozmów w władzami Wydziału i oceny przedstawionej dokumentacji, nie jest objęty wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia. Jak poinformowały ZO PKA władze Wydziału, w minionym roku akademickim przeprowadzono nabór na kierunek, w obecnym Senat UAM nie wyraził już takiej zgody.

- 2) Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

Działania WSZJK są określone uchwałami i zarządzeniami Senatu oraz Rektora UAM, na bazie uchwał i stanowiska rady wydziału. odnoszą się one do:

- a) tworzenia programów kształcenia;
- b) określania i weryfikacji efektów kształcenia;
- c) dyplomowania;
- d) zasad rekrutacji;
- e) toku studiów;
- f) ocen nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi;
- g) funkcjonowania biura karier;
- h) pomocy udzielanej studentom w procesie uczenia się.

Zakres przedmiotowy oraz podmiotowy procedur w pełni pokrywa się z zadaniami wynikającymi ze standardów nowoczesnego zarządzania jakością kształcenia w szkołach wyższych, ponadto wypływa z misji i strategii oraz zadań systemu zapewnienia jakości kształcenia. Tym samym zapewniony jest należyty dobór procedur i narzędzi służących badaniu najważniejszych czynników wpływających na jakość kształcenia. Przyjęte kryteria pomiaru / oceny korespondują jednocześnie z tradycją akademicką i przepisami prawa. Cykliczność działań w ramach WSZJK pozwala mówić o (zapoczątkowanej) instytucjonalizacji zachowań, ponadto działania są planowane ze stosownym wyprzedzeniem (np. posiedzenie WZZJK z 4 grudnia 2012 roku). Należy także stwierdzić, że sekwencja oraz sama adekwatność kryteriów i metod oceny są właściwie dobrane, czym mogą optymalizować efektywność działania.

Posiedzenia zespołów jakości miały miejsce:

- a. Zespołu Oceny Jakości Kształcenia (25.10. 2012, 14. 12. 2012, 11.01 2013, 22.01 2013, 21.03 2013, 18. 06 2013, 04.07 2013, 24.10 2013, 15.11 2013, 22.11 2013, 16.02 2013, 13.03 2014);
 - b. Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia (25.10. 2012, 14. 12. 2012, 25. 01. 2013, 15. 03. 2013, 28. 06. 2013 ,18. 10. 2013, 22. 11. 2013, 29. 11. 2013, 03. 02. 2014).
- a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów

Proces i efekty kształcenia są monitorowane na poziomie uczelni przez Biuro Rady Jakości Kształcenia poprzez ogólnouczelniane badania ilościowe i jakościowe, a wyniki są dostępne w postaci raportów. W 2011 roku Uniwersytet przeprowadził *Ogólną ocenę jakości kształcenia na UAM – ankietę dla pracowników. Badanie jakości kształcenia na UAM 2010/2011 Czerwiec 2011*. Pracownicy Wydziału mogli wypowiedzieć na temat poziomu wiedzy studenta oraz ich zainteresowania prowadzonymi zajęciami.

Procedury dotyczące weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia oraz same działania w tym zakresie zapoczątkowano w 2010 roku, co wiązało się z budowaniem ogólnego systemu. Podstawą dla podjęcia działalności w nowych uwarunkowaniach był sporządzony przez Radę Programową pierwszy raport z badania jakości kształcenia przy wykorzystaniu metody SWOT. Zanim przystąpiono do weryfikacji częściowych zrealizowanych efektów kształcenia, podjęto starania ich należytego opracowania, co także było poprzedzone refleksją dotychczasowego poziomu nauczania, analizy oczekiwań edukacyjnych studentów oraz pracodawców. W ramach nowoprzyjętych procedur i ukonstytuowania nowych ciał WSZJK, dokonano oceny i weryfikacji propozycji dot. efektów i treści kształcenia na poziomie kierunku, specjalności i modułów

nauczania. Na bazie efektów kształcenia nauczyciele akademicy tworzyli sylabusy dla poszczególnych modułów kształcenia na rok akademicki 2012/2013, rok później sylabusy poszerzono o jakościowe kryteria oceniania. O ile działania te znajdowały swój finał w opinii Senackiej Komisji ds. Kształcenia np. w sprawie utworzenia kierunku studiów, specjalności (np. protokół z posiedzenia Senackiej Komisji ds. Kształcenia z dnia 15 kwietnia 2013 roku), to nie potwierdzają tego wydziałowi nauczyciele, którzy w ankiecie stwierdzili (29%), że nie uczestniczyli w tworzeniu programu studiów, a 29%, że średnio. Wprowadzenie KRK u 64% ankietowanych w niewielkim stopniu spowodowało zmianę metod kształcenia, u 18% żadnych, ponadto zmiana metod oceniania zaistniała u 24%, u 67% w stopniu niewielkim oraz u 10% w żadnym.

Efekty kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym w Kaliszu zatwierdzono Uchwałą nr 341/2011/2012 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 25 czerwca 2012 r. wskazano w niej następujące kierunki studiów:

- 1) edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych;
- 2) edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej;
- 3) informacja naukowa i bibliotekoznawstwo;
- 4) ochrona dóbr kultury;
- 5) pedagogika.

Wydział dysponuje narzędziami pozwalającymi wprowadzić KRK i efekty kształcenia, stanowiły je: wzory programów kształcenia, wzory matryc efektów kształcenia, wzór sylabusu, harmonogram działań.

Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia zachodzi na kilku etapach, umieszczonych w planie studiów, tj. zgodnie z treścią zawartą w sylabusie, Regulaminie studiów, regulaminie praktyk studenckich, procedurze dyplomowania. Ponadto traktuje się bieżący nadzór dydaktyczny (np. hospitacje zajęć), jako ocenę realizacji efektów kształcenia.

Efekty kształcenia poddawane są weryfikacji ilościowej i jakościowej. **Weryfikacja ilościowa** obejmuje: oceny z zaliczeń i egzaminów, ocenę nakładu pracy studenta w kontekście osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; oceny uzyskane na egzaminie dyplomowym; oceny prac dyplomowych; oceny z egzaminów artystycznych. Z kolei **weryfikacja jakościowa** sprowadza się do analizy i oceny poziomu prac etapowych i dyplomowych / wystąpień ustnych studentów, poziomu realizacji zadań w uczelni, na rynku pracy; do poziomu nauczania (np. hospitacje zajęć); do adekwatności pytań egzaminacyjnych względem efektów i treści nauczania; do opinii interesariuszy o klimacie i jakości kształcenia, o kadrze i studentach, organizacji procesu dydaktycznego w murach szkoły i poza nimi (np. praktyki studenckie).

Na posiedzeniu WZZJK w dniu 18 października minionego roku podjęto temat doskonalenia metod ewaluacji, ujednoczenia wymagań praktyki egzaminacyjnej, wzbogacenia sposobów przeprowadzania ewaluacji formującej w czasie trwania zajęć z przedmiotu.

ZO PKA ocenie poddał protokoły egzaminacyjne, które wskazują rozrzut ocen zbliżony do naturalnego, najwięcej ocen plasuje się w przedziale od 3,5 do 4,5.

Zespoły jakości kształcenia pracują nad opracowaniem nowych programów i efektów kształcenia, co potwierdzają:

- 1) posiedzenie Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia w dniu 29 listopada 2013 roku – potwierdzono zapoznanie się z materiałami dotyczącymi kierunków: medialna polonistyka i pedagogika, anglistyka z pedagogiką na studiach stacjonarnych I i II stopnia. Po analizie efektów kształcenia Zespół zaopiniował dokumentację pozytywnie;
- 2) zebranie Zakładu Informacji Naukowej w dniu 20 lutego 2014 roku, tematem spotkania było omówienie przygotowania nowego kierunku studiów – Zarządzanie informacją;
- 3) Rada Samorządu Studentów a w dniu 22 listopada 2013 roku zapoznała się z dokumentacją nowych kierunków studiów medialna polonistyka i pedagogika, anglistyka

z pedagogiką na studiach stacjonarnych I i II stopnia. Po analizie efektów kształcenia Rada zaopiniowała dokumentację pozytywnie.

- b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia

Kooperacja Wydziału ze środowiskiem pozanaukowym powinna przejawiać się w usługach badawczych, edukacyjnych, w event'ach naukowych, w pozyskiwaniu dodatkowych źródeł finansowania, w organizacji praktyk studenckich, wystaw i prezentacji. Relacje te są obecnie na etapie postępującej instytucjonalizacji, jako zalecenie ZO można sformułować postulat poszerzenia palety obszarów oddziaływania intelektualnego i nadania kontaktom bardziej regularnego charakteru. W trakcie spotkań z interesariuszami dyskutuje się o kwalifikacjach absolwentów oraz o oczekiwaniach otoczenia społeczno-gospodarczego. Wydział zasięga informacji od Powiatowego Urzędu Pracy o położeniu absolwentów na rynku pracy, i tak np. PUP przekazał, że w latach 2009-2013 z powiatu kaliskiego pracę podjęło ogółem 69 zarejestrowanych absolwentów, którzy ukończyli UAM. Przedmiotem spotkań były także konsultacje efektów kształcenia (np. w dniu 4 marca 2013 roku) dla specjalności pedagogika resocjalizacyjna i penitencjarna na kierunku pedagogika. W spotkaniu udział wzięło kilkunastu przedstawicieli sądów, straży, komend, centrów, prokuratury. Wyrazili oni pełną aprobatę dla proponowanej koncepcji kształcenia. Jak wynika z dokumentacji, byli oni także zaangażowani w opracowanie zbioru efektów kształcenia. Rozpatrywano oczekiwania rynku pracy oraz potrzebę systematycznej aktualizacji oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych i poprawczych. Na spotkaniu podjęto decyzję o zacieśnieniu współpracy. Podobne spotkanie miało miejsce w dniu 15 kwietnia 2013 roku i dot. edukacji wczesnoszkolnej z przedszkolną z językiem angielskim – ten kierunek studiów jest przedmiotem żywego zainteresowania absolwentów szkół średnich w subregionie. Uczestnicy spotkania podkreślali wagę społeczeństwa wiedzy dysponującego kompetencjami językowymi. Pracodawcy wspomagają Wydział w procesie kształcenia na etapie prowadzenia praktyk studenckich. Spotkanie z pracodawcami potwierdziło drożność tego kanału komunikacji i wpływ (pośredni) na sferę dydaktyki.

Na kierunku „ochrona dóbr kultury” jest bardzo dobry kontakt nauczycieli, studentów z pracodawcami i rynkiem pracy.

Samorząd studencki wypowiedział się (krytycznie) o wprowadzaniu nowej procedury egzaminu dyplomowego postulując przesunięcie terminu jej wprowadzenia (pismo z dnia 26 marca 2014 roku).

- c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,

Wydział okazał ZO PKA wyniki ankiet *Kwestionariusza ankiety dla absolwentów UAM dla wydziału w Kaliszu*. Objęła ona osoby kończące studia w 2013 roku w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Kwestionariusz ankiety zwraca się z 21 pytaniami wymuszając udzielenie odpowiedzi zamkniętych i otwartych. Pytania odnoszą się do warunków i klimatu studiowania, programu kształcenia. Uwagę zwraca fakt stosunkowo częstego wskazywania na te same przedmioty jako te, które studenci uznali za najmniej przydatne, są wśród nich niejako kanoniczne: metodologia badań społecznych, filozofia, socjologia, systemy pedagogiczne.

W bieżącym roku akademickim Wydział zaplanował przeprowadzenie własnej ankiety badania losów absolwentów, kierując się cyklem od ukończenia studiów. Ponadto przed utworzeniem nowych specjalności przeprowadzono sondaż, w jego wyniku wzbogacono ofertę kształcenia pedagogicznego o nauczanie w języku angielskim oraz wprowadzono moduł wychowanie do życia w rodzinie.

W materiałach dosłanych ZO w okresie powizytacyjnym stwierdza się, że monitorowanie losów absolwenta ma zróżnicowane formy, są to: spotkania nieformalne, spotkania powiązane ze szkoleniami i warsztatami, spotkania grup roboczych, kontakty z instytucjami. Jednocześnie

Dziekan Wydziału poinformował, że trwają prace nad prześledzeniem losów absolwentów Wydziału w latach 1990 – 2000, obecnie zgromadzono bazę danych ponad 1,5 tys. absolwentów, badanie bazuje na metodzie ankietowej, gdzie kwestionariusz zawiera pytania dot. pracy w wyuczonej profesji, treści programowych studiów, treści i umiejętności niedostarczonych w toku kształcenia lub zbędnych, dalszego rozwoju po studiach. Badania te zostaną zakończone za rok.

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,

Monitoring programów kształcenia jest elementem polityki zarządzania jakością kształcenia. Wydział został do tego zobligowany zmianą przepisów prawa i wprowadzeniem do przestrzeni edukacyjnej szkolnictwa wyższego krajowych ram kwalifikacji. W związku z tym opracowano nowe sylabusy, poniekąd jako efekt refleksji nad dotychczasowym nauczaniem.

Przystąpienie do ww. prac koncepcyjnych i wdrożeniowych, władze Wydziału poprzedziły szkoleniem oraz akcją informacyjną nt. KRK. Należy uznać to za formę nadzoru formalno-prawnego i merytorycznego programu kształcenia, studiów, modułów i kart przedmiotu. Wydział wskazuje, że odbyte programowe oceny jakości kształcenia potwierdziły właściwy nadzór nad sylabusami, a w szczególności nad ich treścią, tj. efektami i metodami kształcenia oraz sposobem weryfikacji, nakładem pracy studenta.

Zespół Oceniający PKA poddał ocenie formalną stronę kart przedmiotów, zawierają one elementy natury formalnej, cele kształcenia, wymagania wstępne, efekty kształcenia, treści kształcenia, zalecaną literaturę, informację o możliwości wykorzystania e-learningu, skojarzenie efektów kształcenia na różnych poziomach analizy, kryteria ocen, obciążenia pracą studenta wyrażone punktami ECTS (moduły: edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim, moduł specjalizacyjny resocjalizacja i penitencjarystyka, moduł c Arteterapii).

Widoczne jest zaangażowanie podmiotów wewnętrznych i zewnętrznych w realizację zadań właściwych dla wydziału a odnoszących się do zarządzania dydaktyką i sprawami jakości kształcenia. Za należyte należy uznać funkcjonowanie pionu planowania i oceny jakości kształcenia.

Dokumentacja dot. zarządzania jakością kształcenia jest przedmiotem obrad Rady Wydziału, zespołów do spraw jakości kształcenia:

- 1) WZZJK w dniu 18 października 2013 debatował o weryfikacji programu, sylabusów, podkreślono potrzebę terminowego składania programów, a wynikających z rekomendacji planowanych do wdrażania, szkoleniach w zakresie redagowania sylabusów ich opracowania;
- 2) posiedzenie w dniu 14 maja 2014 roku posłużyło członkom WZZJK do omówienia m.in. odpowiedzialności przedmiotowej dla zadań WZZJK: matryc, sylabusów, dokumentacji hospitacyjnej, nowych form promocji, organizacji i zadań poszczególnych zakładów, bilansu działalności i efektywności członków Zespołu w procedurze kształcenia, weryfikacji i walidacji i ich merytorycznego wkładu w ogólnouniwersyteckim procesie kształcenia (inne spotkania w dniu 29 listopada 2013);
- 3) zebranie koordynatorów specjalizacji i specjalności w dniu 3 lutego 2014 roku poświęcone było omówieniu obowiązków koordynatorów specjalizacji, plany kierunków studiów, procedura dyplomowania, nowe specjalizacje – plany, programy, sylabusy, system UOSO-web. Na spotkaniu tym ustalano kalendarz prac w wyznaczonych kwestiach, opowiedziano się także z ścisłą realizacją zadań przyjętych wcześniej, a mieszczących się w Strategii Wydziału. wskazano także na potrzebę dysponowania aktualnymi sylabusami. Protokół pokazuje polemikę pomiędzy koordynatorami a Radą Wydziału dot. procedury dyplomowania, a w szczególności w kwestii zasad ustalania dyplomowych zagadnień egzaminacyjnych. Ponadto, jak wynika z treści protokołów Wydział boryka się z terminowością prac niektórych pracowników/osób odpowiedzialnych za sprawy dydaktyczne;

Wydział dokonuje analizy wyników ankiet dotyczących oceny jakości kształcenia, następnie wyniki tych pomiarów są przedmiotem spotkań zespołów jakości. Wiąże się także efekty kształcenia z realizacją ogólnych zadań dydaktycznych. Ten aspekt oceny widoczny jest np. w Opinii WZOJK z dnia 12 marca 2014 roku wyrażającego opinię na temat modułów kształcenia na studiach II stopnia na pięciu kierunkach kształcenia.

ZO stwierdził, że sylabusy na studiach podyplomowych są niekompletne lub ich nie było, cechowało je złe wyliczenie punktów ECTS.

e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia

Studenci i słuchacze studiów podyplomowych podlegają procedurze oceniania właściwej dla kształcenia akademickiego. Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci w okresie 14 dni od rozpoczęcia semestru są informowani o procedurach i kryteriach uzyskiwania ocen, a procedury są publikowane na stronach www. Wydziału. Przyjęcie określonych metod i kryteriów ocen jest wynikiem wiedzy i doświadczenia nauczyciela akademickiego, specyfiki przedmiotu oraz założonych efektów kształcenia. Władze Wydziału zwracały na ten fakt dodatkowo uwagę podczas szkoleń w zakresie budowy programów kształcenia oraz sylabusów. Pamiętano także o specyfice kierunków studiów, profilów nauczania oraz oczekiwaniach rynku pracy – szczególnie na zajęciach artystycznych oraz z zakresu sztuki. Zajęcia terenowe prowadzone w formie ćwiczeń, gdzie nauczyciel weryfikuje studenta poprzez obserwację i studencki raport końcowy z jego badań.

Weryfikacja zasad oceniania jest dokonywana w sposób regularny w trakcie prowadzenia zajęć. Zaliczenie przedmiotów odbywa się w sposób tradycyjny: egzaminy, zaliczenia, w sposób ustny i pisemny, prezentacje. Ocena końcowa jest co do zasady wypadkową pracy studenta w trakcie semestru oraz zaliczenia końcowego.

Mimo iż kryteria zaliczania zostały zdefiniowane w kartach przedmiotów, studenci stwierdzili fakt ich niedotrzymywania.

Praktyki studenckie są weryfikowane w oparciu o dzienniczki praktyk i potwierdzenie odbycia praktyki otrzymane z miejsca realizacji. Sposób odbywania praktyk jest monitorowany przez opiekunów praktyk. Dla Wydziału, w kontekście opisywanego zagadnienia, ważne jest omówienie przebiegu praktyk i ich przydatności w gronie pełnomocnika, studentów, przedstawiciela pracodawców.

Procedura dyplomowania została ujęta w Zarządzeniu nr 157/2013/2014 z dnia 28 listopada 2013 roku i określa obowiązki stron w toku procesu dyplomowania, w tym oświadczenie o samodzielności napisania pracy. Sprawdzanie prac dyplomowych **w systemie antyplagiatowym** ma miejsce od tego roku. **Tematyka prac dyplomowych** rodząca się w relacji student – promotor, jest zgłaszana i zatwierdzana na posiedzeniach Rady Wydziału (dokumentacja Rady Wydziału z np.4 kwietnia 2014 roku). Kolejnym etapem weryfikacji efektów kształcenia jest sporządzanie recenzji przez promotora i recenzenta, którzy są zobligowani do zastosowania przyjętych wydziałowych kryteriów postawionych pracom dyplomowym. **Egzamin dyplomowy** ma tradycyjny przebieg, jednakże w od roku akademickiego 2014/2015 zmieniono zasady odbywania egzaminu dyplomowego. Na egzaminie dyplomowym licencjackim jedno pytanie dotyczyć będzie pracy, pozostałe dwa pytania student losuje z puli pytań i zagadnień (wcześniej dostępnych), a na egzaminie dyplomowym magisterskim student losuje jedno pytanie z całego toku studiów, pozostałe dwa dotyczą pracy, zadane przez promotora i recenzenta.

Wydziałowe zespoły ds. jakości kształcenia nie dostrzegły faktu nieczytelnie wypełnionych recenzji prac dyplomowych, co sygnalizuje ZO PKA, podobnie jak protokół egzaminacyjny w odniesieniu do zadanych pytań (dot. nr albumu 380620, 381045, 343913).

Zasady weryfikacji efektów kształcenia przyjęte na **studiach podyplomowych** zachowują swoją specyfikę, mają zestandaryzowany charakter, ale nie są wolne od wad dot. kart przedmiotów, braki w ewaluacji.

f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej

Ocena kadry akademickiej mieści się w wydziałowej polityce kadrowej, która koncentruje się na równomiernym kadrowo-naukowym rozwoju zakładów, na pozyskiwaniu młodej kadry akademickiej szczególnie predysponowanej do pracy naukowej, na wypełnianiu obowiązków naukowo – dydaktycznych, na samorealizacji nauczycieli przez dochodzenie do stopni i tytułów naukowych oraz na otwieraniu perspektyw młodym adeptom nauki w sferze finansowania i popularyzacji wyników prac naukowych, na utrzymaniu ważnych naukowo i kulturowo ścieżek kształcenia i prowadzenia badań naukowych.

Poziom naukowy i artystyczny pracowników jest weryfikowany zgodnie z przepisami prawa co dwa i co cztery lata poprzez zaangażowanie odpowiednich zespołów oceniających. Zespoły te działają w ramach i na rzecz wewnętrznego systemu oceniania. Wydziałowe kryteria oceny działalności naukowej pracowników WPA w Kaliszu obejmują: działalność publikacyjną, organizację konferencji, opiniowanie we wnioskach awansowych, promotorstwo doktoratów, granty badawcze, członkostwo z wyboru w organizacjach naukach.

WPA dysponuje tradycyjnym katalogiem narzędzi oceny nauczyciela akademickiego, który jest w pełni zintegrowany z uczelnianym systemem. Do narzędzi tych należą:

a) **hospitacje zajęć dydaktycznych** prowadzone są przez kierowników zakładów, procedura hospitacji (Procedura hospitacji zajęć dydaktycznych na WPA w Kaliszu) obejmuje ocenę wystawianą hospitowanemu pracownikowi, również arkusz ewaluacji wypełniany przez uczestniczących w hospitowanych zajęciach studentów. Procedura hospitacji uzyskała rekomendację Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia w dniu 22 listopada 2013 roku. Wzór konspektu hospitowanych zajęć obejmuje ocenę: języka zajęć, wymagań wstępnych, efektów kształcenia, treści zawartych w sylabusie, metod oceniania, form aktywności. Natomiast Arkusz hospitacji zajęć dydaktycznych obejmuje obszary: przygotowanie merytoryczne prowadzącego, zgodność realizowanych zajęć z celami zapisanymi w konspekcie, osiąganie przez studenta efektów kształcenia, realizacja treści zawartych w konspekcie, wykorzystywanie metod oceniania, stopień komunikatywności. Skala ocen jest trzystopniowa. Uczelnia podjęła się prowadzenia tego typu nadzoru merytorycznego nad zajęciami dopiero w bieżącym roku akademickim;

b) **ankietyzacja pracowników i studentów oceniających jakość kształcenia**, w ramach USOS przeprowadzana pod koniec semestru. Dotychczas przeprowadzono drogą elektroniczną 3 edycje *Badania jakości kształcenia*; badanie miało formę ogólnouniwersyteckich ankiet pracowniczych oraz studenckich; dwukrotnie przeprowadzone ankiety dla słuchaczy studiów niestacjonarnych. Przygotowanie kwestionariusza ankiet oraz analiza wyników spoczywa w Biurze Rady Jakości Kształcenia (BRJK). Ankiety oceniające nauczycieli akademickich są przeprowadzane autonomicznie na wydziałach; wydział opracowuje pytania ankiet; osobami nadzorującymi są władze dziekańskie oraz samorząd studencki. Ankieta (wg prowadzących) uwzględnia 15 kryteriów, w tym sposób prowadzenia zajęć, kwalifikacje prowadzącego, sposób oceniania, dostępność nauczyciela dla studentów. Uzyskane wyniki przez nauczycieli były zróżnicowane, ale oscylowały na poziomie 5,00. Uwagę zwraca czasami bardzo mała liczba wystawionych ocen, de facto studentów wypełniających ankietę, z drugiej jednak strony należy mieć na uwadze fakt, że kierunki artystyczne nie są zbyt liczebne, a zajęcia są prowadzone w małych indywidualizowanych grupach czy wręcz indywidualnie. Jednakże tam, gdzie grupa ćwiczeniowa jest liczniejsza, i tak responsywność oscyluje na poziomie kilkunastu do kilkudziesięciu procent (Multimedia – liczba osób uczestniczących – 20, wystawiło ocenę 3;

Formy aktywności artystycznej dziecka – ekspresja plastyczna – liczba osób uczestniczących 37, ocenę wystawiło 14). Studenci studiów podyplomowych wypełniali ankietę ewaluacyjną.

Za niepokojące należy uznać stanowisko wyrażone przez ankietowanych nauczycieli akademickich w 2012/2013 roku, którzy stwierdzili (43%), że ankiety są zbyt rzadko robione, 48% uznał, że nie wie czy wyniki ankiet mają wpływ na jakość zajęć (*Raport Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród nauczycieli...*);

- c) ankiety wydziałowe oceniające przypisanie punktów ECTS; nadzór sprawuje pełnomocnik dziekana ds. punktów ECTS;
- d) zgromadzenie punktów oceny pracowniczej (bazujących m.in. na ministerialnej parametryzacji).

Ankieta nauczyciela akademickiego ocenianego w danym roku jest podstawą oceny kadry akademickiej. Dokonywana przez Wydział zgodnie z kalendarzem wyznaczonym przez przepisy prawa. Podstawą tejże oceny jest Ankieta, która składa się z Autoreferatu, a następnie pomiarowi podlegają: działalność naukowa (publikacje, badania naukowe, złożone wnioski i ekspertyzy, uzyskane patenty, konferencje naukowe), działalność dydaktyczna, liczba wypromowanych studentów, działalność organizacyjna. Pracownik z działalności jest oceniany także przez przełożonego i prodziekana. Samoocena nauczycieli akademickich Wydziału wypadła dobrze, bardzo pozytywnie wypowiedziano się o swych kompetencjach, o nauczaniu z zachowaniem najwyższych standardów i kontaktach z osiągnięciami współczesnej nauki. Jednocześnie podkreślono fakt dużego nakładu pracy wynikającego z konieczności aktualizacji treści kształcenia. Władze Wydziału uważają prowadzoną politykę kadrową za efektywną, gdyż udaje się stopniowo modyfikować strukturę zatrudnienia poprzez awanse wewnętrzne i zewnętrzne. Lojalność wobec WPA zdaniem władz Wydziału wyraża się wzrostem współczynnika jednoetatowości. ZO OKA potwierdza zgłoszoną w *Raporcie samooceny* przez Władze Wydziału trudność pozyskiwania z zewnątrz samodzielnych pracowników nauki, jednakże nie powinno wpływać to na fakt zaniżania standardów konkursowych tej grupy nauczycieli akademickich.

Wydział stosuje system motywacyjny (nagrody i stypendia), wspiera inicjatywy badawcze, dofinansowuje publikacje i konferencje naukowe. Prowadzi monitoring i ocenę rozwoju dorobku naukowego pracowników i grup badawczych. Uznając go za zadawalający, ZO PKA stwierdził jednakże w ostatnim okresie wyhamowanie popularyzacji nauki i wyników badań naukowych. Nauczyciele akademicy w sposób niejednoznaczny (przywoływana już powyżej ankieta z 2012 roku) oceniają rozłożenie obciążeń pracowniczych, podobnie takiej organizacji pracy, by pozwalała łączyć sferę naukową i dydaktyczną.

Nadzór nad badaniami naukowymi na najniższym poziomie sprawują kierownicy zespołów badawczych, szefowie podstawowych jednostek. Poziom naukowy na WPA potwierdzany był w minionych latach poprzez oceny zewnętrzne – publikacje recenzowane, wystawy, działalność artystyczną.

Wydaje się zasadnym zwrócić władzom Wydziału uwagi na sygnały płynące ze strony nauczycieli akademickich, a wyrażone np. w badaniach ankietowych (w 2011 roku *Ogólna ocena jakości kształcenia...*), gdzie postulowano kursy z emisji głosu, zakup podręczników i materiałów dydaktycznych, gdyż także obecnie potrzeby takie artykułują studenci. Zastanawiać może wyrażona w tych ankietach opinia środowiska kaliskiego o „słabej potrzebie hospitacji zajęć oraz konsultacji specjalistycznych”, co niestety znalazło posłuch w u wydziałowych władz, gdyż w sposób systemowy zapoczątkowano je dopiero w zeszłym roku. W dalszej części wyniki pokazały, że aż 70% osób stwierdziło, że w ostatnich 3 latach nikt nie hospitał ich zajęć, podobnie ankietowani nie nadzorowali innych kursów.

Upływ czasu niewiele zmienił w tej ocenie stanu rzeczy, co pozwala ZO PKA sformułować wniosek w sprawie diagnozowania rzeczywistości przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości zmian i/lub przekazu tegoż do otoczenia. *Raport Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród nauczycieli akademickich w roku akademickim 2012/2013* wskazuje, że 63% sporadycznie uczestniczyło w szkoleniach podnoszących umiejętności dydaktyczne, a 17 – nigdy. Także ich ofertę aż 71% oceniło jako małą. W kwestii hospitacji ankieta rzeczywiście potwierdziła brak

praktyki, bowiem 38% stwierdziło ich sporadyczność i tyle samo ich brak. Pracownicy za niewystarczające uznali nagrody dla najlepszych dydaktyków (38% - nigdy ich nie otrzymało, 38% - sporadycznie, natomiast 17% często). Aż 67% uznało nagradzanie najlepszych dydaktyków za byt małe.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki

Wydział sporządza Sprawozdania z działalności naukowej i artystycznej WPA UAM w Kaliszu, ostatnie takie sprawozdanie pochodzi za lata 2009 – 2013. Na WPA prowadzone są badania w zakresie nauk humanistycznych, sztuk plastycznych i sztuk muzycznych, stanowią one obszar aktywności nauczycieli akademickich, wiążą się z prowadzonym kształceniem. Organizacyjnie czuwają nad nimi jednostki w postaci 12 zakładów. O poziomie naukowym Wydziału świadczy uzyskanie w ostatniej ocenie parametrycznej kategorii A oraz efektywne aplikowanie o dofinansowanie projektów badawczych ze środków finansowych: MNiSW, NCBR, NCN. Projekty realizują badania z zakresu arteterapii, kultury Piemontu, homeopatii kryzysów,, edukacji w muzeum, wspierają prowadzone na Wydziale kierunki kształcenia oraz odpowiednie dyscypliny naukowe. Kwoty przyznawane oraz wykorzystane na badania własne wskazują na ich wykorzystanie. Badania naukowe są prowadzone zgodnie z planem (np. latach 2009-2014).

ZO stwierdził osłabienie aktywności publikacyjnej w ostatnim okresie.

Efekty badań naukowych przekładają się na awanse zawodowe, promocje prac dyplomowych. W sposób pośredni, ale jednocześnie holistyczny, Wydział traktuje oddziaływanie badań naukowych na otoczenie, co zwrotnie powinno świadczyć o ich jakości. Uważa się zatem, że najlepszym gwarantem dobrych zajęć jest prowadzenie w tym zakresie własnych badań naukowych.

Wydział wspiera inicjatywy badawcze nauczycieli i studentów, dofinansowuje publikacje, udział w konferencjach naukowych. Część badań naukowych ma zastosowanie praktyczne, dotyczy obszarów i form działalności pedagogicznej i artystycznej, studenckiej. Władze Wydziału zwracają uwagę na unikatowość badań naukowych, na penetrowanie nowych obszarów badawczych, na stosowanie nowych metod i narzędzi poznania naukowego. Twórczy artystyczny dorobek jest prezentowany we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, co Wydział uważa za docenienie ich jakości.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów

Wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się przybiera postać:

- a) nadzoru ze strony władz wydziału, ochrony prawnej, reprezentowania interesów studentów w relacjach wewnętrznych oraz zewnętrznych, np. względem pracodawców;
- b) stwarzania warunków i budowania klimatu studiowania;
- c) zapewnienia zasobów bibliotecznych;
- d) wsparcia materialnego w postaci stypendiów, staży, świadczeń socjalnych;
- e) wsparcia działalności kół naukowych, form aktywności naukowej i artystycznej na rzecz studentów oraz Wydziału (np. Drzwi otwarte, Dzień studenta I roku, koncerty, wystawy, plenery, juwenalia);
- f) opieki dydaktycznej i naukowej oraz w sprawach socjalno-bytowych przez pracowników Wydziału i stosowne komórki organizacyjne;
- g) budowania programów kształcenia, krajowej i międzynarodowej mobilności oraz indywidualizacji toku studiów;
- h) wprowadzania nowoczesnych metod kształcenia (e-learning);
- i) instytucjonalnej opieki na studentami niepełnosprawnymi, wsparcie w procesie nauczania, udogodnienia architektoniczne, udostępnianie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w nauce;
- j) realizacji praktyk zawodowych;

- k) indywidualnych konsultacji z wykładowcami;
- l) udziału w projektach realizowanych we współpracy z otoczeniem;

Można uznać, że Wydział pozyskuje wiedzę o ocenie wsparcia udzielanego studentom poprzez *Ankieta dotyczącą zadowolenia z życia studenckiego*. Przedstawione ZO PKA materiały były próbą diagnozy sytuacji: terminowości zajęć, przepływu informacji pomiędzy Wydziałem a studentami, atmosfery na Wydziale, pomocy ze strony władz Wydziału, współpracy z dziekanatem. Dominowały oceny pozytywne ale pojawiły się także postulaty: wiązania przekazywanej wiedzy z możliwościami jej zastosowania, upracticznienia zajęć, lepszego przepływu informacji pomiędzy wydziałem a studentami. Zgłaszano potrzeby modyfikacji planu zajęć, gdyż ich blokowanie nie spełnia oczekiwań studentów, ani nie optymalizuje procesu nauczania.

Praktyka prowadzenia dyżurów nauczycieli jest niewłaściwa, nie podlega nadzorowi, szczególnie dla studiów niestacjonarnych. Konsultacje odbywają się w dniach od poniedziałku do piątku, stwierdza się dłuższe nieobecności na zajęciach wykładowców spoza ośrodka kaliskiego.

Wydział dysponuje dobrymi warunkami lokalowymi, ale nadal podejmuje inicjatywy ich poprawy. Fakt ten należy uznać za ważny, gdyż wskazuje na stałą poprawę warunków świadczenia usług edukacyjnych. Potwierdza także w sposób jednoznaczny wrażliwość władz Wydziału na postulaty środowiska akademickiego. Jednocześnie zachodzi konieczność doinwestowania Wydziału w nowszy sprzęt komputerowy, zakup oprogramowania. Uniwersytet przeprowadza badania ankietowe obejmujące pracowników naukowych, np. ich *Streszczenie... z roku 2011* pokazuje, że pracownicy uczelni jako całości wypowiadali się w sprawach lokalowych, bazy dydaktycznej oraz wyposażenia technicznego uznając to z jeden z kilku czynników utrudniających pracę dydaktyczną. Uznano także, że w „... kwestii wsparcia w pracy dydaktycznej przez władze uczelni, najbardziej pożądanym przez pracowników UAM jest zakup podręczników oraz sprzętu i materiałów dydaktycznych”. ZO PKA, dzielając opinie studentów stwierdza, że postulat ten na Wydziale w Kaliszu pozostaje nadal aktualny. Opinie studentów na temat biblioteki były wprawdzie krytyczne, ale i podzielone. Za słabość uznano ilość egzemplarzy w wolnym dostępie oraz w czytelni.

Wydział dysponuje **bazą noclegową** dla studentów, pracowników oraz gości.

Z opinii wyrażanych przez studentów wynika nie najlepszy dobór umów **wymiany międzynarodowej**, co ma skutkować niską mobilnością studentów. Ujawniła się ponadto zróżnicowana ocena odnośnie poziomu nauczania i oferty studiów pomiędzy kierunkami.

Pion administracyjny – Wydział przedstawił *Raport ze studenckiej ankiety oceniającej pracę dziekanatów na UAM w roku 2012 i 2013*. Ankieta objęła kilka tysięcy studentów, co stanowiło 10% ogółu studiujących na uniwersytecie, na Wydziale wartość ta oscylowała na poziomie kilkunastu procent. WPA w 2012 roku otrzymał uśrednioną ocenę 3,45 za – rzeczowość w udzielaniu pomocy w sprawach studenckich, co było najniższą w skali całej uczelni. Efektywność załatwienia spraw także plasowała Wydział w Kaliszu na ostatnim miejscu – 3,25, podobnie w kategorii dostępność informacji wypływającej z dziekanatów – 2,95. W pozostałych kategoriach wyniki WPA utrzymywały się na ostatnich pozycjach. Ocena końcowa była najniższa w UAM – 3,27. W roku następnym- 2013, pozycja Wydziału kaliskiego uległa poprawie – 11 miejsce na 17 jednostek, co wskazuje na wyciągnięcie wniosków z oceny z roku poprzedniego. Ponadto także w ocenach cząstkowych WPA zajmował lepszą lokatę. Zmiana organizacji pracy pionu administracyjnego znalazła uznanie także w opinii nauczycieli akademickich (*Raport Badania Jakości Kształcenia... 2012/2013*).

Ocena zasobów kadrowych wskazuje na potrzebę doinwestowania, bezpośredniego szerszego dokształcenia w obszarach związanych z zarządzaniem jakością, z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. ZO PKA nie odnotował, a pracownicy to potwierdzili, dynamiki awansów poziomych i pionowych, co powinno wynikać z kultury organizacyjnej Uniwersytetu.

- i) funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia

Wydział pozyskuje informacje, sam je tworzy, gromadzi oraz wykorzystuje w polityce zarządzania jakością kształcenia. Wiedza o stanie Wydziału pochodzi z różnych źródeł, z analizy danych statystycznych, badań ankietowych, rozmów, spotkań, raportów czy sprawozdań, do składania których są np. zobligowani pracownicy naukowcy i artyści (na początku każdego roku, składają sprawozdania z własnych osiągnięć za rok ubiegły). Zgodnie z rzemiosłem, dane podlegają opracowaniu w taki sposób, by były przydatne diagnostycznie i w bieżącym działaniu, np. wyniki ankiet ewaluacyjnych stają się podstawą analizy SWOT i opracowania propozycji działań naprawczych.

W roku akademickim 2009/2010 przeprowadzono ankietę wśród studentów na temat jakości kształcenia na Wydziale. Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia wypełnił „Arkusze samooceny wydziałowej”. Ocenie poddano: programy nauczania, metody kształcenia i oceniania, organizację studiów, system informacyjny, kadre nauczającą, warunki techniczne realizacji zajęć dydaktycznych, formy promocji i oceny jakości kształcenia, środki wsparcia. Wyniki badań pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT i przygotowanie planu działań w obszarze jakości kształcenia na WPA w roku akademickim 2010/2011.

W zależności od charakteru danych, opracowują je różne osoby (np. kierownicy jednostek, zespoły jakości, programowe, zespoły powoływane do specjalnych zadań). Wyniki pomiaru jakości kształcenia (np. ankiet ewaluacyjnych) po opracowaniu, stają się podstawą oceny okresowej nauczyciela akademickiego, polityki kadrowej, działań projakościowych. Podobnie zachodzi sytuacja w odniesieniu do wyników hospitacji, ewaluacji zajęć dydaktycznych, po semestralnych wynikach zaliczeń przedmiotów. Wydział zapewnia każdemu zainteresowanemu pełny dostęp do informacji i jednocześnie publiczny rozsądny dostęp, tzn. z poszanowaniem prawa ochrony danych osobowych.

Za pewną formę gromadzenia i analizowania danych, przyrostu wiedzy o jednostce oraz fachowej z zakresu szkolnictwa wyższego można uznać uczestnictwo pracowników Wydziału w szkoleniach organizowanych przez BRJK UAM w Poznaniu z zakresu implementacji narzędzi wdrażania KRK. Równolegle na Wydziale praktykuje się organizowanie zebrań informacyjnych związanych z zarządzaniem sferą nauczania. Przedstawiona dokumentacja wskazuje na szkolenia pracowników administracyjnych w kwestii programów badawczych, zarządzania finansami, elektronicznej obsługi studentów, dot. LLP, USOS.

W rozmowie ze studentami ZO PKA doświadczył małego przekonania studentów do mocy sprawczej ankiet ewaluacyjnych, szczególnie, że znane im były przykłady relacji pomiędzy studentami i nauczycielami akademickimi wykraczającymi poza uniwersyteckie standardy, wobec których ankiety i WSZJK pozostawały bezmocne.

- j) publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów

Informacje o kształceniu dostępne są na stronie internetowej wydziału ale Wydział równolegle prowadzi dokumentację papierową dostępną w dziekanacie, w gablotach, w siedzibie zakładów. Za dobrze działającą należy uznać stronę domową Wydziału, zawiera komplet informacji. USOS jest podstawowym kanałem komunikacji uczelni ze studentami, zawiera sylabusy, organizację roku akademickiego, pomaga przy rejestracji na przedmioty i egzaminy. Bieżące ogłoszenia publikowane są na stronach internetowych Wydziału. Na stronie domowej Wydziału znaleźć można materiały wymagane przez Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia, a w zakładce *Jakość kształcenia na UAM* dotyczące Biura Rady Jakości Kształcenia UAM. Studenci wykorzystują do komunikacji pomiędzy sobą oraz samorządem facebook'a, skype'a, jednakże w rozmowie z ZO wskazano na słabość przenoszenia informacji dot. jakości kształcenia bezpośrednio do społeczności studentów.

Wydział podkreśla (Protokół z zebrania WZZJK w dniu 22 listopada) potrzebę zapewnienia jawności i otwartego obiegu informacji związanych z zarządzaniem, w tym: pełnego dostępu studentów do zasad zaliczenia przedmiotu, archiwizowania prac, dokumentacji dziekanatu, informacji o studiach, pytań egzaminacyjnych dyplomowych, recenzji prac dyplomowych.

- 3) Jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia

Funkcjonowanie Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia ma charakter ciągły i systematyczny, choć zarządzanie poprzez jakość na Wydziale w Kaliszu jest zjawiskiem stosunkowo nowym i wymagającym jeszcze czasu oraz doskonalenia.

Wydaje się także konieczna zmiana w podejściu środowiska do nowych metod zarządzania sferą dydaktyki, w tym silniejszego zaangażowania i budowania podmiotowości stron. W 2011 roku Uniwersytet przeprowadził *Ogólną ocenę jakości kształcenia na UAM – ankieta dla pracowników. Badanie jakości kształcenia na UAM 2010/2011 Czerwiec 2011*. Wydział dysponował wówczas liczbą 148 pracowników, ale badaniu poddała się liczba 10, co stanowiło 7%. W kolejnym badaniu, co dokumentuje *Raport Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród nauczycieli akademickich w roku akademickim 2012/2013*, responsywność wprawdzie silnie wzrosła, zaledwie do poziomu 13% stanowiąc jedną z najniższych w uczelni.

Zespoły jakości kształcenia formułują zalecenia, które następnie powinny być wdrażane zgodnie z procedurą i podziałem kompetencji. Wdrażanie działań naprawczych następuje z pozycji wydziałowej i uniwersyteckiej. Głównym źródłem zbiorczej informacji jest coroczne sprawozdanie z polityki jakości, które jest przedstawiane Radzie Wydziału i stanowi punkt wyjścia w dyskusji i decydowaniu. Decyzje te odnoszą się zarówno do sfery całościowej polityki jakości kształcenia, jak i elementów konstytuujących system, np. wytyczne BRJK dot. dokumentacji i oprzyrządowania pisania programów kształcenia. Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia raz w roku analizuje stopień realizacji rekomendacji, Zespół Oceny Jakości Kształcenia przygotowuje rekomendacje, zgodne z zaleceniami BRJK w oparciu o wydziałowe analizy. Także cyklicznie Wydziałowe Zespoły Jakości Kształcenia przygotowują Arkusz Samooceny ze szczegółową analizą np. programów nauczania, metod kształcenia, organizacji studiów, środków wsparcia.

Raporty z badań jakości kształcenia obejmujących ocenę własną wydziałów na UAM 2011, 2012, 2013 badają obszary: program, metody kształcenia, organizacja studiów, system informacyjny, kadra akademicka, warunki techniczne, formy promocji, środki wsparcia. Wyniki badań pochodzących od studentów stacjonarnych (*Badanie jakości kształcenia na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza 2010 / 2011. Badanie jakości kształcenia na UAM 2010/2011 - STUDIA STACJONARNE LISTOPAD 2011*), nie są dla Wydziału w Kaliszu imponujące, w powyższej wskazanych kryteriach uzyskiwał on średnio oceny poniżej 4,0. Zauważalny był także fakt wskazywania przez studentów słabości, które ujawniły się uprzednio w toku oceny w 2014 roku, należą do nich: niski udział zajęć prowadzonych w językach obcych, niski poziom wiedzy o możliwości indywidualizacji toku studiów, mobilności studentów w ramach wymiany krajowej czy zagranicznej, niski poziom wiedzy o możliwości prowadzenia badań naukowych wspólnie z nauczycielami akademickimi. Podobnie zauważalna była, na tle innych wydziałów UAM, niska moc sprawcza ankiet ewaluacyjnych oraz stopień poinformowania w sprawach bieżących metodą on-line.

Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia opracował w marcu 2012 roku sprawozdanie z realizacji zadań na rzecz poprawy jakości kształcenia w roku 2010/2011 i przygotował rekomendacje. W grudniu 2012 roku Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia przygotował „Raport z samooceny jakości kształcenia” ze szczegółowym przeglądem programów kierunków i specjalności oraz ich prowadzeniem. Raport stał się podstawą rekomendacji na rok 2013, został przyjęty przez stosowne ciała kolegialne i przystąpiono do ich wypełniania. W bieżącym roku akademickim Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia przygotował kolejny

„Raport z samooceny jakości kształcenia” i na jego podstawie rekomendacje. Z kolei w lutym 2014 roku Wydział przedstawił Sprawozdanie z wykonania na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym czynności rekomendowanych w roku 2013.

Rekomendacje Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia z lat 2012 do 2014 wśród proponowanych działań wskazują poziom jednostek odpowiedzialnych za realizację działań naprawczych, podmiot odpowiedzialny, termin realizacji i wskaźnik / rezultat. Pomędzy poszczególnymi rocznikami widoczna jest różnica w rekomendowanych celach, o ile w latach 2012-2013 było ich 11 i 12, to w bieżącym roku akademickim już tylko 6. W ramach tychże celów ujęte były konkretne zadania. Statystyka ta pozwala jednak stwierdzić, że pewne działania zostały rozwiązane, inne mają charakter bardziej trwały: np. polityka informacyjna, poprawa systemu informatycznego, punkty ECTS. Uczelnia powinna zwrócić większą uwagę na ten fakt, bowiem świadczy on o niskiej skuteczności działań w niektórych obszarach funkcjonowania Wydziału.

<p>W rekomendacjach dot. WAP z roku 28 marca 2014 roku WZOJK dot. sformułował zalecenia w następujących obszarach: Akcja informacyjna o wynikach badania jakości kształcenia oraz prowadzonych działaniach na rzecz jakości kształcenia; Doskonalenie metod kształcenia i oceniania efektów kształcenia; Weryfikacja treści ankiet oceniających; Zwiększenie udziału studentów w działaniach na rzecz poprawy jakości kształcenia; Usprawnienie systemu informatycznego; Zwiększenie udziału nauczycieli akademickich w procesie tworzenia programów kształcenia i studiów; Propozycja szkoleń dla wykładowców z nowych technik nauczania; Likwidacja nieodpłatnych godzin zajęć ponadwymiarowych; Równomierne rozłożenie obciążeń dydaktycznych oraz zwiększenie nagradzania najlepszych nauczycieli.</p>	<p>W rekomendacjach dot. WAP z 2013 roku (Sprawdzanie z wykonania...) wskazano wówczas następujące obszary: Podniesienie liczby respondentów biorących udział w badaniach ankietowych – wypracowanie narzędzi analizy i popularyzacja ankiet, przygotowanie i przedstawienie raportu; Weryfikacje warunków rekrutacji na studia II stopnia – informowanie władz rektorskich o powodach zwiększenia limitu przyjęć – dokonano właściwej analizy danych, zwiększono liczbę studentów przyjętych na I rok, przeprowadzono analizę zasad rekrutacji; Poprawa systemu informatycznego – uzupełniono stronę internetową o dane dot. dydaktyki, usprawniono prowadzenie praktyk studenckich, umieszczanie najważniejszych komunikatów na stronie internetowej Wydziału; Poprawa organizacji procesu kształcenia - po semestrze letnim 2012/1013 rozpoczęto przeprowadzanie weryfikacji i walidacji efektów kształcenia ujętych w sylabusach, z uwzględnieniem specyfiki specjalności, powołano wydziałowych koordynatorów ECTS, powołano dwa nowe moduły kształcenia; Wprowadzenie takich metod i form prowadzenia zajęć dydaktycznych, które wyzwalają kreatywność, rozwijają umiejętności dyskusji, umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej, rozwijając kompetencje społeczne – szkolenia dla pracowników z budowy sylabusów, rozwój współpracy ze środowiskiem lokalnym w celu wymiany doświadczeń, podpisano umowy z placówkami organizującymi praktyki; Upowszechnienie wśród studentów wszystkich stopni - programy studiów i ECTS udostępniono na stronie wydziału, uściślono zasady informowania studentów o zawartości sylabusów; Wyniki ankiet oceniających pracowników –</p>
--	--

	<p>propozycja modyfikacji organizacji hospitacji zajęć; Weryfikacja przypisania punktów ECTS – wsparcie w działaniach pilotażowych; Odniesienie skuteczności realizowania rekomendacji w poszczególnych jednostkach – udoskonalenie zasad zapisów na przedmioty, szukanie rozwiązań optymalizujących system motywacji dla pracowników; Wypracowanie mechanizmów wspierających dobrą jakość pracy nauczycieli akademickich – sformułowano zalecenie opracowania procedury promowania i premiowania pracowników wyróżniających się w działalności dydaktycznej i naukowej, uregulowano zasady prowadzenia wykładów przez poszczególne kategorie pracowników naukowych.</p>
--	---

Okazano ZO rekomendacje także z okresu od 2012 roku.

Ocena efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia przeprowadzana jest z poziomu Uniwersytetu i Wydziału poprzez stosowne zespoły jakości kształcenia i władcze ciała kolegialne i organy jednoosobowe. Mechanizmy weryfikacji i doskonalenia bazują na wartościach powszechnych: jawność, podmiotowość, partycypacja, podział kompetencji. W wyniku analizy dokumentacji oraz na podstawie rozmów środowiskowych (od 2012/2013 także zewnętrznych) dokonywano w poprzednim okresie korekt i modyfikacji programu kształcenia, obsady zajęć dydaktycznych.

Ten wyłaniający się stan z przedłożonej ZO PKA dokumentacji wydziałowych zespołów jakości kształcenia nie znajduje pełnego potwierdzenia w *Raporcie Badania Jakości Kształcenia przeprowadzonego wśród nauczycieli akademickich w roku akademickim 2012/2013*, gdzie ankietowani pracownicy Wydziału w 63% nie potrafili powiedzieć czy w jednostce są stosowane (inne) mechanizmy kontroli i poprawy jakości kształcenia, a 8% tego w ogóle nie wiedziało. Jednocześnie 43% uznało, że ich częstotliwość jest za mała, a 57% że odpowiednia. Przy zróżnicowanych ocenach na temat tego czy coś się zmieniło w ostatnim okresie, dla 40% sytuacja pogorszyła się.

Widoczny jest progres w prowadzeniu badań pomiaru jakości, w tym obsługi pracy dziekanatu. Raport z roku 2012 i 2013 cechuje lepszy warsztat socjologiczny. Ponadto na podkreślenie zasługuje fakt podjęcia przez Wydział działań naprawczych (np. zwiększenie liczby pracowników dziekanatu, zmian godzin otwarcia, składanie wniosków on-line, szkolenia, „więcej uśmiechu i życzliwości”).

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Właściwa struktura systemu zarządzania jakością kształcenia jest należycie skorelowana z podziałem organizacyjnym Uniwersytetu oraz zakresem kompetencji pomiędzy poziomami i organami. Podąża za nimi podział kompetencji i odpowiedzialności WSZJK, który także należy uznać za zasadny, bowiem rozdzielano pionowo zarządzania, zespolono należycie z organami Uniwersytetu i Wydziału, ponadto powołano szereg ciał wspierających. W działania te rozsądnie włączono pracodawców oraz studentów i pracowników (z wyjątkiem administracyjnych) Wydziału, dzięki czemu uzyskuje się większą transparentność, rozproszenie

i skumulowanie zbiorowej odpowiedzialności. Udział podmiotów zewnętrznych jest na etapie instytucjonalizacji relacji dwustronnych, zakres współpracy sprowadza się do funkcji opiniotwórczej. Studenci uczestniczą w pracach WSZJK głównie poprzez samorząd studencki, natomiast gorzej wgląda przenoszenie informacji o WSZJK bezpośrednio do studentów.

Obecna jest diagnoza, analiza, wdrażenie zaleceń, jednakże działania WSZJK na Wydziale można uznać za ograniczenie efektywne zarówno w wymiarze przedmiotowym, jak i podmiotowym. Mimo iż widoczne są oznaki refleksji członków i samodoskonalenia systemu, to ramowe rozwiązania zostały wprowadzone bardzo późno, niska responsywność badań ankietowych osłabia ich diagnostyczny charakter. Udaje się w sposób systemowy wychwytywać najważniejsze czynniki świadczące o jakości i klimacie studiów, jednakże ZO PKA stwierdza niewydolność na etapie decyzyjnym.

- 2) Wprowadzenie w życie procedur zapewnienia jakości kształcenia następowało w Wydziale ze sporym opóźnieniem (np. system antyplagiatowy), w stosunku do działających ZO PKA widzi potrzebę doskonalenia, np. niektóre recenzje pozostają nieczytelne, co utrudnia merytoryczny nadzór nad procedurą dyplomowania poprzez zespoły ds. jakości. Losy absolwentów bada się od 2013 roku. Wydział sprawuje nadzór nad sylabusami, ale ZO PKA stwierdza występowanie w nich uchybień (dot. studiów podyplomowych). Studenci stwierdzili przypadki niedotrzymywania zasad zaliczania przedmiotów ujętych w kartach przedmiotu. System cechuje mała przydatność ankiet ewaluacyjnych w ocenie jakości dydaktyki z uwagi na niewielką ilość. Wydział nie reagował na sygnały studentów dot. wyposażenia biblioteki. Ujawniła się dysproporcja w ocenach o jakości kształcenia pomiędzy studentami kierunków pedagogicznych i artystycznych, niższą ocenę Wydziałowi wystawiali studenci pedagogiki. WSZJK pozostaje niewrażliwy na słabość wyposażenia w sprzęt komputerowy, w oprogramowanie, nieobecność nauczycieli akademickich na dyżurach, stosowane nazewnictwo specjalność/specjalizacja. Studia podyplomowe zdaniem ZO PKA znajdują się poza oddziaływaniem WSZJK.

Za niewystarczające należy uznać działania wspierające pion administracji Wydziału w zakresie dostępu do szkoleń, awansów, partycypacji w zarządzaniu poprzez jakość.

Studenci nisko ocenili publiczny dostęp do bieżącej informacji o bieżących sprawach.

- 3) Władze Wydziału dostrzegają korzystny wpływ działań projakościowych na funkcjonowanie WSZJK, na wdrażanie i doskonalenie procedur oraz pozytywne oddziaływanie na otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne. W ostatnim okresie uczyniono wiele w zakresie implementacji przepisów wewnętrznych, procedur ogólnouniwersyteckich, jednakże nadal widoczne są zapóźnienia, których nie należy wiązać z ostatnią reformą czy wprowadzaniem krajowych ram kwalifikacji. Także w poprzednim porządku prawnym obowiązkiem Uczelni była troska o jakość kształcenia wyrażająca się jej pomiarem oraz nadzorem. Tego elementu działań w Wydziale w dużym zakresie brakowało. Można uznać, że te procedury, które były praktykowane, jak np. ankieta ewaluacyjna, z uwagi na małą responsywność nie spełniały swego podstawowego zadania. Cechą bardzo widoczną jest trwałość słabości zgłaszanych przez studentów i nauczycieli akademickich. Z tego rodzi się u obydwu grup (co pokazały wyniki badań ankietowych) mała wiara w moc sprawczą działań samo kontrolnych, co w konsekwencji przedłuża stan niezadowolenia względem wybranych aspektów funkcjonowania Wydziału.

Kolejną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę jest bardzo duży rozdźwięk informacji pochodzących od tych samych środowisk, ale z różnych źródeł. W stopniu najbardziej pełnym i pozytywnym obraz WSZJK maluje się z dokumentacji pionu jakości kształcenia, szczególnie w częściach opisujących pracę zespołową, analityczną czy prognostyczną. Jednakże ustalenia ZO PKA w toku rozmów na miejscu, lektura dokumentacji (np. studiów podyplomowych, rozwiązywania sytuacji trudnych, wyników ankiet) stanowi przyczynek do krytycznej ich analizy. Pogłębia ją (bardzo rzetelnie opracowany) wynik oceny jakości kształcenia sporządzony na poziomie centralnym. Jednakże w ostatnich latach nie zauważa się w przedstawionej dokumentacji i realnych działaniach wystarczającej presji władz centralnych na dokonywanie stosownych zmian, mimo iż lektura *Badań jakości...*, w wielu miejscach dawać

mogła ku temu pretekst. Moc sprawczej w należyтым stopniu nie wykazały także władze diekańskie.

Powyższe argumenty przemawiają za przeprowadzeniem ocen programowych jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, a dopiero w następnej kolejności oceny instytucjonalnej.

- 3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.**
- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora.**

Nie dotyczy. Na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu UAM w Poznaniu studia doktoranckie nie są prowadzone.

- 2) Jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.**

Wewnętrzne przepisy stanowiące podstawę funkcjonowania systemu dotyczącego studiów podyplomowych, m.in. tworzenia programów kształcenia są regulowane Uchwałami Senatu UAM, Rozporządzeniami Rektora UAM, Uchwałami Rady Wydziału. (m.in.: Uchwała nr 285/2011/2012 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2012 r w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających.; Uchwała nr 31/2013 RWPA z dnia 28 czerwca 2013 w sprawie utworzenia studiów podyplomowych na kierunku Pedagogika pod nazwą Ewaluacja w placówkach oświatowych; Uchwała nr 30/2013 RWPA z dnia 28 czerwca 2013 w sprawie utworzenia studiów podyplomowych na kierunku Pedagogika pod nazwą Logopedia; Uchwała nr 27/2013 RWPA z dnia 24 maja 2013 w sprawie utworzenia studiów podyplomowych na kierunku Pedagogika pod nazwą Opieka gerontologiczna 50+ z arteterapią; Uchwała nr 1/2012 RWPA z dnia 21 września 2012 w sprawie zatwierdzenia zweryfikowanych zgodnie z uchwałą Senatu UAM programów nauczania na Studiach podyplomowych prowadzonych przez Wydział rozpoczynających się w roku akademickim 2012/2013; Uchwała nr 4/2012 RWPA z dnia 17 lutego 2012 w sprawie zmian w programie i nazwie Studiów Podyplomowych w zakresie nauczania Przedmiotów Edukacji Artystycznej – historia Sztuki i Wiedza o Kulturze; Uchwała nr 26/2011 RWPA z dnia 16 grudnia 2011 w sprawie uruchomienia Podyplomowych Studiów „Ochrona zabytków archeologicznych i architektonicznych”; Uchwała nr 11/2011 RWPA z dnia 1 lipca 2011 w sprawie utworzenia Podyplomowych Studiów Arteterapii dla Pedagogów; Uchwała nr 17/2010 RWPA z dnia 21 września 2010 w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych pod nazwą „Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna”; Uchwała nr 16/2010 RWPA z dnia 21 września 2010 w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych pod nazwą „Zarządzanie dobrami kultury”; Uchwała nr 15/2010 RWPA z dnia 21 września 2010 w sprawie uruchomienia studiów podyplomowych pod nazwą „Komunikacja i informacja medialna”.

Kaliski Wydział posiada względnie szeroką ofertę studiów podyplomowych: Studia Podyplomowe Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (3 sem.), Studia Podyplomowe opieka gerontologiczna 50+ z arteterapią (3 sem.), Studia Podyplomowe w Zakresie Nauczania Przedmiotów Artystyczno-Społecznych (3 sem.), Studia Podyplomowe Zarządzanie Komunikacją i

Informacją Medialną (2 sem.), Studia Podyplomowe Zarządzanie Ochroną Dóbr Kultury (2 sem.), Studia Podyplomowe Logopedia (4 sem.), Podyplomowe Studia Pedagogiczne (3 sem.), Studia Podyplomowe Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej (3 sem.). (W analizie SWOT przeprowadzonej na WP-A czytamy, że mocną stroną jest m.in.: „Atrakcyjność oferty kształcenia na studiach podyplomowych na Wydziale”.) Uruchomione są jednak tylko dwie formy st. podyplomowych: Podyplomowe Studia Pedagogiczne, Studia Podyplomowe Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. Studia te są prowadzone zgodnie z programem kształcenia uchwalonym przez Radę Wydziału i trwają nie krócej niż dwa semestry. (§21.1. Studia podyplomowe trwają nie krócej niż dwa semestry. 2.Program kształcenia studiów podyplomowych powinien umożliwić uzyskanie przez słuchacza co najmniej 60 punktów ECTS. – Uchwała nr 285/2011/2012 Senatu Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających). W ofercie jak wspomniano znajdują się także 4 semestralne studia Logopedia (Uchwała nr 30/2013 RWPA z dnia 28 czerwca 2013 w sprawie utworzenia studiów podyplomowych na kierunku Pedagogika pod nazwą Logopedia). Należy jednak jasno stwierdzić, iż brak jest dokumentacji tych studiów podyplomowych. Na spotkaniu z kierownikami studiów podyplomowych Kierownik studiów z zakresu Logopedii stwierdziła, iż wszelkie materiały są w przygotowaniu. Jednak powinny być one skompletowane przez jej uchwaleniem na Radzie Wydziału. O dokumentacji niezbędnej do powołania określonych form studiów podyplomowych czytamy w § 8 Regulaminu studiów podyplomowych obowiązującym na UAM w Poznaniu: „Do wniosku o utworzenie studiów podyplomowych należy dołączyć: uchwałę rady jednostki w sprawie utworzenia studiów podyplomowych; uchwałę rady jednostki w sprawie programu kształcenia studiów podyplomowych zawierający, m.in.: efekty kształcenia dla studiów podyplomowych, sylwetkę absolwenta, efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów wraz z zalecaną literaturą; Do wniosku o utworzenie studiów podyplomowych należy również dołączyć: plan studiów podyplomowych, zawierający wykaz przedmiotów z liczbą godzin zajęć, formą zajęć, formą zaliczenia, liczbą punktów ECTS; informacje dotyczące: kierunku/kierunków studiów, w zakresie których prowadzone będą studia podyplomowe, szczegółowych danych zawierających, m.in.: okres trwania, liczbę godzin zajęć, liczbę punktów ECTS dla danych studiów podyplomowych, planowanego terminu rozpoczęcia studiów podyplomowych, formy zakończenia studiów podyplomowych, warunków rekrutacji na studia podyplomowe; preliminarz kosztów.” Wracając do st. podyplomowych Logopedia, warto też wspomnieć, iż na spotkaniu z Kierownikami studiów Podyplomowych usłyszano, iż są to studia z zakresu Logopedii z elementami neurologopedii. W związku z drugim członem studiów „elementy neurologopedii” argumentowano problemy z doбором właściwej kadry do prowadzenia specjalistycznych zajęć i tym samym przedłużającym się czasem ich realnego uruchomienia. Zainteresowanie jednak niniejszą formą studiów istnieje, na co wskazali na spotkaniu absolwenci. Zastanawia jednak rozbieżność w nazewnictwie studiów jakie się pojawiły podczas wizytacji.

Natomiast Uchwałą nr 1/2012 Rady Wydziału P-A w Kaliszu z dnia 21 września 2012 r. zawieszono nabór na Podyplomowe Studia Arteterapii dla Pedagogów oraz Podyplomowe Studia Edukacji Przedszkolna w Reformowanym Systemie Oświatowym – w Stronę Dziecka”.

Funkcje Kierowników poszczególnych studiów podyplomowych piastują pracownicy Wydziału, co wynika ze stosownych Uchwał RWP-A w Kaliszu (m.in. §2 Uchwała 1/2012 Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego 21 września 2012 r.), a zostało także potwierdzone na spotkaniu ZO z grupą nauczycieli akademickich będącymi Kierownikami określonych studiów podyplomowych.

Analizując dokumentację Wydziału pod kątem studiów podyplomowych należy wskazać na istotne braki w jej zasobach. Faktem jest, że tylko dwie formy studiów podyplomowych są uruchomione w bieżącym roku akademickim (2013/2014), ale również te powołane i znajdujące się w ofercie Wydziału powinny posiadać kompletną dokumentację, wynikająca nota bene ze

stosownego, cytowanego wyżej aktu prawnego Uczelni. O komplet dokumentów ZO PKA prosił m.in. podczas spotkania z Kierownikami studiów podyplomowych.

Po analizie dokumentacji trwających Studiów Podyplomowych Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej, należy stwierdzić brak niektórych elementów (np. brak sylabusu do praktyk, matrycy pokrycia efektów kształcenia, czy tzw. nakładki nauczycielskiej pozwalającej na orientację w realizacji przedmiotów wymaganych do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich). W dokumentacji Wydziału znajdują się efekty kształcenia dla tych Studiów Podyplomowych. Przykładowe: „Posiada wiedzę i umiejętności w zakresie stosowania komunikacji z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, potrafi opisać czynniki ryzyka i czynniki sprzyjające rozwojowi dziecka w danym okresie życia”; „Posiada wiedzę i umiejętności w kształtowaniu osobowości ucznia rozumianej jako stabilność emocjonalna”.) W dokumentacji Wydziału znajdują się sylabusy przedmiotów realizowanych na Studiach Podyplomowych Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej. Jednak sylabusy nie mają ujednoczonej struktury i w niektórych z nich brak jest istotnych danych, np. nakładu pracy studenta – przedmioty np: psychologia wychowawcza z elementami psychologii klinicznej; emisja głosu; logopedia; sztuka dziecka w przedszkolu; edukacja zdrowotna i prorodzinna. Brak też w sylabusach określonej oceny weryfikacji efektów kształcenia. W zestawie dokumentacji tej formy studiów brakuje, jak już wyżej wspomniano sylabusu do praktyk pedagogicznych, który to sylabus w kontekście nadawania kwalifikacji nauczycielskich winien być istotnym elementem całego zestawu. Skoro nie podaje się w większości sylabusów nakładu samodzielnej pracy studenta, to trudno odnieść się do prawidłowości przypisywania punktów ECTS. Przykładem jest przedmiot edukacja zdrowotna i prorodzinna, który realizowany jest w liczbie 4 godz. wykładu i 14 godz. ćwiczeń, a nadano mu 3 pkt, przedmiot edukacja techniczna w przedszkolu i w klasach I-III – liczba godzin 12 bez podania punktów ECTS w sylabusie. W tych sylabusach, w których znajduje się obciążenie pracą studenta, brak jest ujednoczonych wytycznych, co do ilości godzin w przeliczeniu a 1 pkt. ECST - przykład: Praca z dzieckiem w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – 69 godzin rozpisane (24 h godzin z nauczycielem+35 h samodzielnej pracy studenta); Edukacja przyrody w przedszkolu i nauczaniu początkowym – 55 godzin (18 h z nauczycielem+37 h samodzielnej pracy studenta). Niektóre sylabusy nie są podpisane przez koordynatorów/prowadzących przedmioty, np. praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych; elementy prawa rodzinnego i oświatowego. W kontekście nadawania kwalifikacji nauczycielskich i pedagogicznych na realizowanych studiach podyplomowych, warto odnotować iż w Dziekanacie znajdują się Dzienniczki praktyk prawidłowo wypełnione oraz scenariusze prowadzonych przez słuchaczy lekcji w szkołach i przedszkolach. Studenci Studiów Podyplomowych Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej w roku akademickim 2011/2012 oraz 2012/2013 odbywali praktyki nauczycielskie w wymiarze 180 godzin w przedszkolu i w szkole podstawowej w klasach I-III. Oto przykładowe miejsca praktyk realizowanych w szkołach podstawowych: Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Skarszewie, Szkoła Podstawowa w Wójcinie, Szkoła Podstawowa nr 88 im. Poznańskich Koziołków w Poznaniu, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wlkp. w Pniewach, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Ostrzeszowie, Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Olimpijczyków w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 7 im. Adama Mickiewicza w Kaliszu, Zespół Szkół Publicznych Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Henryka Sienkiewicza w Dobrej, Zespół Szkół w Blizanowie - Szkoła Podstawowa, Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 3 w Kaliszu, Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Raszkowie z siedzibą w Pogrzebowie, Szkoła Podstawowa Spółdzielni Oświatowej „EDUKATOR” w Ostrowie Wielkopolskim, Zespół Szkół w Sobótce – Szkoła Podstawowa, Zespół Szkół w Przykonie, Szkoła Podstawowa nr 109 im. Ludwiki Wawrzyńskiej w Łodzi, Szkoła Podstawowa w Charlupi Wielkiej im. Wł. St. Reymonta, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Konopnickiej w Ostrowie Wielkopolskim, Szkoła Podstawowa nr 5 im. Mieszka I w Ostrowie Wielkopolskim, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Błaszczkach, i in. Praktyka odbywała się również w przedszkolu. Oto przykładowe placówki (w roku akademickim 2011/2012 oraz 2012/2013): Publiczne Przedszkole Samorządowe w Wójcinie, Szkoła Podstawowa nr 88 im. Poznańskich Koziołków w Poznaniu (oddział przedszkolny),

Publiczne Przedszkole Nr 30 im. Krasnala Hałabały w Kaliszu, Przedszkole nr 5 w Ostrzeszowie, Przedszkole nr 32 z oddziałami integracyjnymi w Koninie, Niepubliczne Przedszkole „Jacka i Agatki” w Kaliszu, Oddział Przedszkolny w Blizanowie, Publiczne Przedszkole nr 17 im. „Ciuchcia” w Ostrowie Wielkopolskim, Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Smerfiki” w Ostrowie Wielkopolskim, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Kucharkach – Oddział Przedszkolny w Żychlinie, Szkoła Podstawowa nr 199 im. Juliana Tuwima w Łodzi (oddział przedszkolny), Szkoła Podstawowa w Charłupi Wielkiej im. Wł. St. Reymonta (oddział przedszkolny), Publiczne Przedszkole nr 16 im. Koszałka – opałka w Ostrowie Wielkopolskim, Przedszkole Samorządowe „Baśniowa Kraina” w Błaszczkach, Niepubliczne Przedszkole KID’S ACADEMY s.c. w Kaliszu, Niepubliczne Przedszkole w Pietrzykowie, i in.

Program kształcenia i plan studiów oraz wymiar godzinowy Studiów w odniesieniu do przedmiotów kształcenia dają jednak możliwość realizacji założonych celów i efektów kształcenia. Sekwencja przedmiotów (przy uwzględnieniu adekwatności zagadnień do nadanych przedmiotom tytułów) w planach studiów podyplomowych jest dookreślana w sposób umożliwiający osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia. Jednak niekompletność sylabusów i błędne naliczanie pracy studenta na 1 pkt. ECTS poddaje pod wątpliwość kwestię nadawania kwalifikacji nauczycielskich.

Odnosząc się do kolejnej, uruchomionej formy studiów podyplomowych na WPA w Kaliszu, a mianowicie do Podyplomowych Studiów Pedagogicznych to należy wskazać, iż w dokumentacji Wydziału znajduje się sylwetka absolwenta, efekty kształcenia i niewielka część sylabusów, lecz nie są one skonstruowane w formule KRK, co należy uznać za istotne uchybienie. Z chwilą wejścia w życie Krajowych Ram Kwalifikacji również studia podyplomowe powinny być realizowane w niniejszej formule. Ciekawostką jest, iż w ZO dostarczono kilkanaście sylabusów, lecz aż 7 z nich z przedmiotu pedagogika i 1 z przedmiotu praktyka pedagogiczna. W żadnym z sylabusów nie wykazano ilości punktów ECST przypisanych konkretnym przedmiotom. Duże wątpliwości budzi również realizacja praktyk pedagogicznych na tych Studiach Podyplomowych. Wszak w programie zapisano, iż jest to 150 godzin, co zgodne jest ze stosownym Rozporządzeniem [patrz: Rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli... Dz. U. Nr 50, poz. 400; - §1.3. przygotowanie pedagogiczne – „należy przez to rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin”]. Jednak w dokumentacji dostarczonej przez Wydział i Kierownika Studiów - Program kształcenia dla studiów podyplomowych, data opracowania 28.10.2013 r., str. 13 – czytamy w harmonogramie odbywania praktyki: „Łączny wymiar praktyki wynosi co najmniej 150 godzin. Zakres praktyki określany jest przez treści związane z realizacją programu przedmiotu „*dydaktyka szczegółowa przedmiotu*”, a pozostające w ścisłym powiązaniu z treściami innych przedmiotów występujących w planie studiów podyplomowych. Rozmiary praktyki: semestr I studiów – 20 godzin (realizacja głównie w formie praktyki śródrocznej w ramach programu psychologii i pedagogiki); semestr II studiów – 40 godzin (realizacja - 20 godzin w ramach przedmiotu „*dydaktyka szczegółowa*”, 20 godzin w formie praktyki śródrocznej w szkole – placówce przede wszystkim praktyka obserwacyjna oraz próbne prowadzenie fragmentów lekcji – zajęć, a pod koniec semestru podejmowanie ewentualnych prób samodzielnego prowadzenia w całości lekcji – zajęć); semestr III studiów – 90 godzin (w tym 10 godzin w ramach przedmiotu „*dydaktyka szczegółowa*” przedmiotu, 20 godzin w formie praktyki śródrocznej w powiązaniu z zajęciami w formie ćwiczeń w uczelni) praktyka obserwacyjna oraz coraz bardziej systematycznie prowadzenie - początkowo fragmentów a następnie pełnych jednostek metodycznych - lekcji (zajęć) pod kierunkiem nauczyciela w obranej szkole (placówce).”. Z powyższego zapisu wynika, że poza Uczelnią realizowanych jest tylko 100 godzin praktyki pedagogicznej, a pozostałe 50 godzin realizowanych jest w ramach wskazanych zajęć dydaktycznych. Niniejsze nie pozwala pozytywnie odnieść się do nadawania absolwentom tych Studiów Podyplomowych kwalifikacji pedagogicznych. W tym kontekście przeanalizowano udostępnione Dzienniczki praktyk słuchaczy,

które wskazują, że nie jest realizowanych 150 godzin praktyk pedagogicznych, np. Osoba z nr albumu 32546 zrealizowała 99 godzin praktyki w Szkole Podstawowej nr 16 w Kaliszu im. Powstańców Wlkp.; identyczna sytuacja godzinowa (99) w tej samej Szkole Słuchacz o nr albumu 32548. Na spotkaniu z Kierownikami studiów podyplomowych na Wydziale Kierownik Pedagogicznych Studiów Podyplomowych podnosił kwestię realizacji praktyk pedagogicznych, wskazując m.in. na fakt, że system realizacji praktyk na st. podyplomowych jest dla słuchaczy uciążliwy. Twierdził także, iż ilość godzinowa praktyk jest zgodna ze stosownym rozporządzeniem, w którym mowa o przygotowaniu pedagogicznym. Ponadto w teczkach absolwentów z poprzednich edycji (np. Studia Podyplomowe Pedagogiczne) stwierdzono braki w postaci udokumentowania przebiegu całej praktyki pedagogicznej (opinia o praktyce studenta bez podania zaliczonych godzin), zaświadczeń o odbyciu praktyki, przedstawienia ramowego programu realizacji praktyk, na karatach zaliczeniowych brak oceny przy wpisie z praktyki, choć ocena widnieje na opinii o praktyce. Zdziwienie budzi stosowanie innych kryteriów oceniania praktyk, w skali trzy stopniowej – opisowej: ocena wyróżniająca, pozytywna, negatywna). Na Protokołach Komisji Egzaminu Studiów Podyplomowych brak stałej zasady zapisywania pytań z egzaminu dyplomowego - cząstkowych (jednostkowe przypadki) oraz ich ocen; brakuje również wyszczególnienia ocen ze strony promotora i recenzenta do złożonej przez słuchacza pracy (temat wpisany do protokołu).

Z pozostałych uruchomionych i znajdujących się w ofercie Wydziału studiach podyplomowych dostarczono, jak już stwierdzono wyżej niekompletną dokumentację (m.in. bez sylwetki absolwenta, programu studiów, kwestionariuszy ewaluacyjnych, i in.)

Oferta studiów podyplomowych znajduje się na stronie internetowej www.uam.edu.pl Warto zauważyć, iż aby zwiększyć zainteresowanie potencjalnych beneficjentów studiami podyplomowymi na Wydziale przygotowywane są informatory, ulotki reklamujące czy promujące st. podyplomowe, jak również pojawiają się ich reklamy w lokalnej prasie, co potwierdzono w Dziekanacie Wydziału i na spotkaniu z Kierownikami Studiów. Brak jednak usystematyzowanego monitorowania rynku pod kątem zapotrzebowania na konkretną ofertę studiów podyplomowych. Na spotkaniu z absolwentami wskazywano (jednostkowe przypadki), na słabą promocję, czy reklamę oferty podyplomowej. A także pojawił się głos, iż ukończone st. podyplomowe raczej nie pogłębiły wiedzy słuchacza i nie wzmocniły go na rynku pracy.

Niskie zainteresowanie studiami podyplomowymi Kierownicy określonych form st. podyplomowych upatrują w czynnikach demograficznych i ekonomicznych. Starają się jednak docierać z ofertą do różnych środowisk oraz w niektórych przypadkach zmodyfikować program studiów i przekonstruować ich profil.

Do prowadzenia zajęć na studiach podyplomowych wykorzystywane są pomieszczenia dydaktyczne Wydziału. Specyfika prowadzonych studiów podyplomowych nie wymaga specjalistycznej infrastruktury dydaktycznej. Zajęcia odbywają się w salach wykładowych i ćwiczeniowych wyposażonych w stacjonarne podwieszane rzutniki multimedialne. Zajęciami, które w znacznej mierze odbywają się poza budynkiem Wydziału są praktyki.

Liczba studentów oraz słuchaczy studiów podyplomowych na UAW w Poznaniu a w jego strukturze Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu, kształtuje się następująco:

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba słuchaczy studiów podyplomowych			
	Dane sprzed 5 lat		Bieżący rok ak.		Dane sprzed 5 lat		Bieżący rok ak.	
	Uczelnia	WPA Kalisz	Uczelnia	WPA Kalisz	Uczelnia	WPA Kalisz	Uczelnia	WPA Kalisz
Studia stacjonarne	28627	1105	29642	969				
Studia niestacjonarne	17085	842	10991	588				
Razem:	45712	2837	40633	2158	2815	117	2049	49

Jak wynika z tabeli Wydział posiada 49 słuchaczy studiów podyplomowych, co związane jest z uruchomieniem w bieżącym roku akademickim tylko dwóch form studiów podyplomowych. Absolwenci studiów podyplomowych otrzymują świadectwo ukończenia studiów podyplomowych z oceną, a warunkiem uzyskania świadectwa jest pozytywne zaliczenie wszystkich przedmiotów objętych planem kształcenia, praktyki oraz przygotowanie i obrona pracy dyplomowej. Trudno jednak w dokumentacji Wydziału odnaleźć prace dyplomowe ze studiów podyplomowych obecnie nie realizowanych, a będących w ofercie Wydziału. W Dziekanacie znajdują się jednak prace dyplomowe z trwających Podyplomowych Studiów Pedagogicznych (np. nr albumu 36478 tytuł „Dziecko w świecie starożytności greckiej i semickiej”; nr albumu 116932 tytuł „Terapia zabawą w socjoterapii. Plusy i minusy.”) oraz ze Studiów Podyplomowych Edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej (np. nr albumu 35840 tytuł „Diagnozowanie ucznia z trudnościami w nauce i organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kościelcu”; nr albumu 35837 tytuł „Pedagogizacja rodziców”).

Należy stwierdzić, iż na nieaktywnych Studiach Podyplomowych Bibliotekoznawstwa i Informatyki nie stwierdzono uchybień w realizacji praktyk. Studia niniejsze spełniają warunki nabycia uprawnień do zawodu bibliotekarza wg klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oznaczonego symbolem 348202 (por. Rozporządzenie MGiP z dn. 08.12.2004 r. ws kwalifikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania Dz.U. 2004 Nr 2004 Nr 265 poz. 2644). W dokumentacji dostarczonej ZO PKA brak jest jednak sylabusów do przedmiotów znajdujących się w programie studiów, matrycy pokrycia efektów kształcenia, a opracowane efekty kształcenia są bez podziału na trzy obszary z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Identyczną sytuację zauważamy w dokumentacji Studiów podyplomowych Zarządzanie ochroną dóbr kultury (nieaktywne). Tutaj jednak znajdują się sylabusy do przedmiotów, lecz nie posiadają ujednoliconej formy, bez podania ilości punktów ECTS przypisanych określonym przedmiotom, bez podania efektów jakie powinny być osiągnięte na danym przedmiocie, bez określenia metod weryfikacji efektów, nakładu pracy studenta, w niektórych przypadkach (np. sylabus do przedmiotu Polityka historyczna) określenia rodzaju zajęć i zakładanego celu zajęć, i in.

Nie wprowadzono na wydziale odrębnej, wewnętrznej procedury weryfikacji ocen studentów i słuchaczy studiów podyplomowych poza obowiązującymi na UAM, tj. Regulaminem Studiów Podyplomowych.

Trudno w przedłożonej ZO PKA niekompletnej i nieujednoliconej dokumentacji w funkcjonujących na kaliskim wydziale studiów podyplomowych, jednoznacznie ocenić ich stopień realizacji za zgodny z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, a mający de facto prowadzić do nabycia nowych umiejętności i kwalifikacji na rynku pracy.

3) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia.

Interesariusze wewnętrzni - słuchacze i absolwenci studiów podyplomowych uczestniczą czynnie, choć nieformalnie w określaniu efektów kształcenia (kontakty nieformalne z prowadzącymi zajęcia). Nie posiadają żadnego przedstawicielstwa w ciałach kolegialnych. Nie ma w ich składzie także przedstawiciela kadry kierowniczej studiów podyplomowych, jako reprezentanta interesów tej formy studiów. Na Wydziale jednak interesariusze wewnętrzni posiadają realny wpływ na opracowanie nowych programów kształcenia, czy też efektów kształcenia. Przykładowo Rada Samorządu Studentów w dniu 22 listopada 2013 roku zapoznała się z dokumentacją nowych kierunków studiów medialna polonistyka i pedagogika, anglistyka z pedagogiką na studiach stacjonarnych I i II stopnia i po analizie efektów kształcenia Rada zaopiniowała dokumentację pozytywnie.

Odnosząc się do interesariuszy zewnętrznych, to akredytowana Jednostka posiada zidentyfikowanych interesariuszy zewnętrznych, a niektórzy z nich aktywnie uczestniczą w procesie określania, osiągania oraz weryfikacji efektów kształcenia. Jednak nie sposób stwierdzić, iż bogato udokumentowana współpraca ze środowiskiem potencjalnych pracodawców dotyczy także studiów podyplomowych. Przykładem spotkań, gdzie m.in. konsultowano z interesariuszami zewnętrznymi efekty kształcenia, są spotkania w dniu 4 marca 2013 roku (Sprawozdanie ze spotkania z Interesariuszami zewnętrznymi na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu UAM w Poznaniu dot. specjalności pedagogika resocjalizacyjna i penitencjarna) oraz spotkanie z dnia 15 kwietnia 2013 roku (Sprawozdanie ze spotkania z Interesariuszami zewnętrznymi na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu UAM w Poznaniu dot. specjalności edukacji wczesnoszkolnej z przedszkolną z językiem angielskim). W spotkaniach uczestniczyło wielu przedstawicieli różnych instytucji i placówek, np. w dniu 15.04.2013 r. - Dom Dziecka w Kaliszu, Centrum Edukacyjne Sióstr Nazaretanek w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Calineczka” w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Misia Uszatka” w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Nasz Domek” w Ostrowie Wielkopolskim, Przedszkole Niepubliczne „Kolorowy Świat” w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Pluszaki” w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Pluszowy Miś” w Kaliszu, Przedszkole Niepubliczne „Szczęśliwa Trzynastka” w Kaliszu, i in.

Jak już stwierdzono, w oficjalny i sformalizowany sposób interesariusze zewnętrzni nie partycypują w programy studiów podyplomowych i nie biorą bezpośredniego udziału w określaniu efektów kształcenia dla poszczególnych form st. podyplomowych. Podczas spotkania ZO PKA z pracodawcami, w którym uczestniczyli przedstawiciele m.in. szkół, Rady Miasta, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kaliszu, kaliskiego teatru, Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu, czy też miejscowej Straży Miejskiej potwierdzono konsultacje nad programami studiów podyplomowych w formie nieformalnych kontaktów. Niektórzy z interesariuszy zewnętrznych są także zaangażowani w prowadzenie zajęć dydaktycznych na studiach podyplomowych, co może korzystnie wpływać na jakość oferty edukacyjnej oraz proces weryfikacji efektów kształcenia. Biorą zatem udział w procesie dydaktycznym posiadają bardziej lub mniej bezpośredni i sformalizowany wpływ na proces tworzenia oferty edukacyjnej oraz realizację procesu kształcenia. W odniesieniu do studiów podyplomowych akredytowana jednostka nie posiada jednak spójnego systemu czy też precyzyjnie określonych procedur na poziomie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Najszerszą jednak współpracę w omawianym zakresie można zauważyć w związku z realizacją praktyk, w których uczestniczą słuchacze studiów podyplomowych. Potwierdzają to pracodawcy przybyli na spotkanie z ZO. Podkreślają oni również fakt, iż trudno jest wszelkie dyskusje formalizować, a szereg spraw omawia się w kuluarach podczas różnych inicjatyw i spotkań.

Zauważyć należy, iż przedsięwzięcia dotyczące zmian, modyfikacji w programach studiów podyplomowych oraz różne działania z nimi związane nie noszą znamion systemu i nie są przedmiotem prac i oceny Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

4) Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia.

System punktacji ECTS w ramach studiów podyplomowych uruchomionych na WP-A w Kaliszu UAM oraz będących w jego ofercie nie jest zgodny z założeniami Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów. Wynika to po analizie dokumentacji dostarczonej ZO przez Wydział. Pomimo, że w Jednostce obowiązuje przelicznik 25-30 godzin pracy studenta, by osiągnąć 1 punkt ECTS, to nie sposób tej prawidłowości zauważyć na studiach podyplomowych. Wynika to po pierwsze z faktu, że brak jest realizacji procesu kształcenia z formułą KRK, co pociąga za sobą określone konsekwencje (m.in. Podyplomowe Studia Pedagogiczne – opracowane na podstawie standardów kształcenia z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli - nieaktualny), po drugie brak w dokumentacji innych studiów podyplomowych, albo części sylabusów, albo brak przypisania w sylabusach nakładu pracy studenta i określenia punktów

ECTS określonego przedmiotowi. Tym samym niemożliwością jest odnieść się i poddać ocenie prawidłowość niezbędnego nakładu pracy słuchacza do osiągnięcia założonych w programie efektów kształcenia. Pod warunkiem, że efekty kształcenia zostały opracowane. Przykładowo na Studiach Podyplomowych Zarządzanie Ochroną Dóbr Kultury, a także Studiach Podyplomowych Bibliotekarstwo i Informacja Naukowa, efekty kształcenia nie zostały opracowane z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. W sylabusach brak też odniesienia do niniejszych efektów, a także brak w nich, jak w całej dokumentacji Wydziału w zakresie studiów podyplomowych, podania liczby punktów ECTS dla przedmiotów znajdujących się w programie kształcenia. Niniejsza sytuacja nie jest możliwe pozytywne odniesienie się do systemu przyznawania punktów ECTS, a tym samym nakładu pracy słuchacza studiów podyplomowych do osiągnięcia efektów kształcenia. Mało przejrzysty i nieujednolicony sposób naliczania punktów ECTS niezwykle widoczny jest na Studiach Podyplomowych Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna. Przykłady: przedmiot edukacja zdrowotna i prorodzinna, który realizowany jest w liczbie 4 godz. wykładu i 14 godz. ćwiczeń, a nadano mu 3 pkt. ECTS; przedmiot edukacja techniczna w przedszkolu i w klasach I-III – liczba godzin 12 bez podania punktów ECTS w sylabusie. W tych sylabusach, w których znajduje się obciążenie pracą studenta, brak jest ujednoliconych wytycznych, co do ilości godzin w przeliczeniu a 1 pkt. ECST - przykład: Praca z dzieckiem w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym – 69 godzin rozpisane (24 h godzin z nauczycielem+35 h samodzielnej pracy studenta, a przypisano 2 pkt. ECTS); Edukacja przyrody w przedszkolu i nauczaniu początkowym – 55 godzin (18 h z nauczycielem+37 h samodzielnej pracy studenta – 2 pkt. ECTS.); przedmiot Praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych – 4 godz. wykładu, 14 godz. ćwiczeń – brak ilości pkt. ECTS i nakładu pracy studenta; identyczna sytuacja w przedmiocie: edukacja techniczna w przedszkolu i w klasach I-III, logopedia, emisja głosu i in.

5) Jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Sprawy związane z funkcjonowaniem na WP-A w Kaliszu studiów podyplomowych winny być niejako integralną częścią procesu kształcenia realizowanego w Jednostce, a tym samym powinny stać się przedmiotem prac Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Z tym zakresie jednak Kaliski Wydział ma znaczny problem. Ma się wrażenie, że studia podyplomowe są jakby na uboczu i traktuje się marginalnie. Od 2012 roku system Krajowych Ram Kwalifikacji przeformułował myślenie o studiowaniu i zdobywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz operowanie językiem efektów kształcenia. Na ocenianym Wydziale zgodnie z treścią istniejących dokumentów realizowany jest proces kształcenia wpisujący się w Krajowe Ramy Kwalifikacji. Jednostka dysponuje dokumentami, które wskazują na podjęcie zadań związanych z definiowaniem na realizowanych kierunkach studiów efektów kształcenia, celów oraz treści zgodnie z wymaganiami KRK. (Uchwałą nr 341/2011/2012 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 25 czerwca 2012 r.) Nie sposób jednak przenieść tego na grunt studiów podyplomowych, w obrębie których pozostało jeszcze sporo do zrobienia, by móc stwierdzić, iż funkcjonują poprawnie tak w sferze faktycznym, jak i dokumentacyjnym. Na podstawie mało przejrzystej, niespójnej, chaotycznej z licznymi brakami dokumentacji (efekty, matryce, sylabusy) nie można jednoznacznie odnieść się do możliwości osiągnięcia przez studenta/słuchacza zakładanych celów i efektów kształcenia. O ile na studiach I i II stopnia jest to bardziej realne, to na studiach podyplomowych należy poddać to pod wątpliwość.

Informacje o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów są udostępnione na stronie internetowej Uczelni/Wydziału. Wiele elementów procesu kształcenia można również uzyskać w formie elektronicznej i drukowanej w Dziekanacie. Ponadto stosowne informacje dostępne są w systemie USOS oraz w gablotach przy Dziekanacie. Wszelkie informacje na temat obowiązujących programów studiów, efektów kształcenia, organizacji i

procedur toku studiów (w tym planów zajęć, dyżurów pracowników, rejestracji do grup zajęciowych itp.) na bieżąco publikowane są na internetowej stronie wydziału. Sylabusy poszczególnych modułów/przedmiotów dostępne są za pośrednictwem systemu USOS oraz udostępniane studentom przez wykładowców na początku każdego semestru. Dotyczy to przede wszystkim studentów I i II stopnia kształcenia, a marginalnie słuchaczy studiów podyplomowych.

Warto zaznaczyć, iż na Wydziale ocenie procesów dydaktycznych jest zgodne z Regulaminem Studiów, gdzie studenci w okresie 14 dni od rozpoczęcia semestru są informowani o procedurach ocen. One także są publikowane na stronach wydziału. „Przyjmowane przez poszczególne jednostki, zespoły przedmiotowe i poszczególnych wykładowców zasady oceniania studentów i słuchaczy studiów podyplomowych są sprawdzane i weryfikowane przez Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia. Poddaje on dokładnym analizom każdy program kierunku studiów i specjalizacji pod kątem oceniania studentów i w razie potrzeby formułuje konieczność ich korekty. WZZJK monitoruje na bieżąco sposoby oceniania pracy studentów i w razie potrzeby zgłasza konieczność ich zmian. Jak wynika z dokumentacji dostarczonej ZO PKA wspomniany Wydziałowy Zespół powinien baczniej przyjrzeć się programom studiów podyplomowych i wszelkim elementom składowym procesu kształcenia w formule KRK. Braki i usterki w dokumentacji wskazują na to, że nie wszyscy słuchacze studiów podyplomowych kształcą się i pracują na podstawie sylabusów opracowanych zgodnie z wymogami KRK i odpowiadających im wewnętrznych uchwał i zarządzeń UAM. Skoro brak jest części sylabusów, albo są opracowane bez uwzględnienia formuły KRK, bądź też w istniejących sylabusach nie zauważa się odniesienia do efektów kształcenia, czy sposobów weryfikacji efektów kształcenia to nie sposób mówić o ocenie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Natomiast zasady oceniania sprecyzowane w sylabusach i w opisach modułów kształcenia są dostępne dla studentów I i II stopnia kształcenia, jak już wyżej wspomniano na stronach USOS. Kryteria oceniania poszczególnych modułów (zgodnie z warunkami KRK) ustalają pracownicy zakładów odpowiedzialnych za nauczanie konkretnych modułów. Studenci podlegają zarówno ocenom formującym, jak i podsumowującym. Należy także zasygnalizować, że na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu, tak jak na całym UAM zasady oceniania słuchaczy studiów podyplomowych reguluje Uchwała nr 70/2006 Senatu UAM z dnia 25 września 2006 r. w sprawie Regulaminu Studiów Podyplomowych oraz Uchwała nr 6/2012/2013 Senatu UAM z dnia 29 października 2012 roku w sprawie Regulaminu Studiów Podyplomowych. Słuchacze studiów podyplomowych składają zaliczenia oraz egzaminy z przedmiotów objętych programem kształcenia, zaś system oceniania przewiduje stosowanie następującej skali ocen: bardzo dobry (bdb 5,0), dobry plus (db+ 4,5) dobry (db 4,0) dostateczny plus (dst+ 3,5), dostateczny (dst 3,0), niedostateczny (ndst 2,0) oraz zaliczenie bez oceny (zal.) dla studiów podyplomowych rozpoczętych przed obowiązywaniem Uchwały Senatu UAM z dnia 29 października 2012 roku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Nie dotyczy. Na WP-A w Kaliszu UAM w Poznaniu studia doktoranckie nie są prowadzone.**
- 2) W odniesieniu do studiów podyplomowych, nie sposób pozytywnie ustosunkować się, na podstawie chaotycznej i niekompletnej dokumentacji, w niektórych przypadkach bez uwzględnienia formuły KRK, do tego czy zapewnione efekty kształcenia zgodne są z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców. Pod wątpliwość należy podać nabycie uprawnień pedagogicznych na Podyplomowych Studiach Pedagogicznych, dotyczy to niejasności i w ocenie ZO PKA niezgodności przy realizacji praktyk zawodowych.**
- 3) Interesariusze wewnętrzni, słuchacze i absolwenci studiów podyplomowych uczestniczą czynnie, choć nieformalnie w określaniu efektów kształcenia - brak stosownej dokumentacji w tej sprawie. Odnosząc się do interesariuszy zewnętrznych, to akredytowana Jednostka posiada zidentyfikowanych interesariuszy zewnętrznych, a**

niektórzy z nich aktywnie uczestniczą w procesie określania, osiągania oraz weryfikacji efektów kształcenia. Jednak nie sposób stwierdzić, iż bogato udokumentowana współpraca ze środowiskiem potencjalnych pracodawców dotyczy także studiów podyplomowych.

- 4) System punktacji ECTS w ramach studiów podyplomowych uruchomionych na WP-A w Kaliszu UAM oraz będących w jego ofercie nie jest zgodny założeniami Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów. Istnieją spore nieprawidłowości w określeniu nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, albo brak określenia tego nakładu pracy. Skoro nie podaje się w większości sylabusów nakładu samodzielnej pracy studenta, to trudno odnieść się do prawidłowości przypisywania punktów ECTS.
- 5) Stosowne wydziałowe Zespoły Jakości Kształcenia powinny baczniej przyjrzeć się programom studiów podyplomowych i wszelkim elementom składowym procesu kształcenia w formule KRK. Braki i usterki w dokumentacji wskazują na to, że nie wszyscy słuchacze studiów podyplomowych kształcą się i pracują na podstawie sylabusów opracowanych zgodnie z wymogami KRK i odpowiadających im wewnętrznych uchwał i zarządzeń UAM. Skoro brak jest części sylabusów, albo są opracowane bez uwzględnienia formuły KRK, bądź też w istniejących sylabusach brak jest odniesienia do efektów kształcenia, czy sposobów weryfikacji efektów kształcenia to nie sposób mówić o ocenie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników.

W obrębie Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu funkcjonują: Zakład Arteterapii, Zakład Edukacji Muzycznej, Zakład Edukacji Plastycznej, Zakład Edukacji Środowiskowej, Zakład Informacji Naukowej, Zakład Kształcenia Pedagogicznego Nauczycieli, Zakład Malarstwa i Teorii Sztuki, Zakład Muzyki Sakralnej i Organowej, Zakład Ochrony Dziedzictwa Kulturowego i Komunikacji Międzykulturowej, Zakład Pedagogiki, Zakład Zasobów Poznawczych Człowieka, Pracownia Języków Obcych, Zakład Filologii Angielskiej, Studium Filologii Polskiej, Pracownia Komunikacji Medialnej. W tych też jednostkach umocowani są pracownicy UAM, a gwarantujący minimum kadrowe WP-A w Kaliszu oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni współkreujący Wydział pod względem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym.

Tabela 1. Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uczelni, w tym na WP-A w Kaliszu

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w							
	podstawowym miejscu pracy				dodatkowym miejscu pracy			
	Rok 2009		Rok 2014		rok 2009		Rok 2014	
	w ucze lni	w jednos tce	w ucze lni	w jednos tce	w ucze lni	w jednos tce	w ucze lni	w jedno stce

Profesor	333	7	335	6	19	3	12	0
Doktor habilitowany	461	14	619	19	21	1	11	1
Doktor	1556	63	1560	60	24	4	31	0
Pozostali	509	61	484	48	18	0	8	0
Razem	2859	145	2998	133	82	8	62	1

Liczba profesorów tytularnych od 2009 do 2014 roku zmniejszyła się o 1 osobę. Zwiększyła się natomiast liczba doktorów habilitowanych o 5 osób, co świadczy nie tylko o awansowaniu kadry wydziałowej, ale także o zainteresowaniu zatrudnieniem na WPA osób ze stopniami naukowymi. Chociaż podczas wizyty ZO Dziekan Wydziału wyrażał zdanie odmienne, a dotyczące raczej braku zainteresowania samodzielnych pracowników nauki chęcią pracy w Kaliszu, dojazdami z odległych miejscowości czy chęcią przeniesienia się i zamieszkania w Kaliszu. Fakty pokazują, że sytuacja nie prezentuje się tak pesymistycznie. Obserwując na przestrzeni ostatnich 5 lat inne zmiany kadrowe, to należy zauważyć, iż spadła także liczba zatrudnionych osób ze stopniem naukowym doktora i pozostałych. Władze dziekańskie w znacznej mierze przyjęły strategię zatrudniania przede wszystkim samodzielnych pracowników naukowych. Niniejsze, to dążenie do uzyskania w najbliższej przeszłości uprawnień do doktoryzowania. Bardzo mocno ten fakt był akcentowany z rozmowie z Dziekanem Wydziału, jak również Kierownicy jednostek na spotkaniu z ZO PKA podnosili tę ważną dla Wydziału kwestię. Zagadnienie uprawnień do doktoryzowania pojawiło się kilkakrotnie na spotkaniu z kadrą naukowo-dydaktyczną.

Wskazać należy, iż na Wydziale spadła także liczba osób zatrudnionych w dodatkowym miejscu pracy i władze dziekańskie zamierzają ograniczyć do minimum umożliwianie pracy dodatkowej, gdyż jest to sprzeczne z interesem jednostki podstawowej. Istnieją trudności z pozyskiwaniem w zatrudnieniu osób z tytułem profesora. Jest to związane z geograficznym położeniem miasta Kalisza i problemami komunikacyjnymi. Wydział ma niewielkie możliwości proponowania finansowego wsparcia dla osób ubiegających się o zatrudnienie na WPA. Dodatkowym utrudnieniem jest brak możliwości zwracania kosztów dojazdu pracownikom spoza Kalisza, gdyż takie są przepisy prawa krajowego dotyczące zarządzania finansami uczelni wyższych.

Władze dziekańskie dostrzegają, jak już wyżej wskazano trudności w pozyskiwaniu nowych pracowników ze stopniem doktora habilitowanego i tytułem profesora, a także pewne perturbacje na poziomie rozwoju kadry naukowej. Poważnym utrudnieniem w tym względzie jest zapewne brak uprawnień do nadawania stopni naukowych, stąd też pojawiają się problemy z efektywnością awansowania kadry. Wydział jednak daje szanse na wyselekcjonowanie i zatrudnienie najzdolniejszych kandydatów z dużej grupy osób aspirujących do uprawiania nauki. W dokumentacji Wydziału znajdują się protokoły z ogłoszonych i prowadzonych przez Dziekana otwartych konkursów na określone stanowiska, a do nich stosowne Uchwały Komisji konkursowych w sprawie rozstrzygnięcia określonego konkursu oraz podpisy członków Komisji Konkursowej. Od stycznia 2013 roku do kwietnia 2014 roku rozpisano na Wydziale 8 konkursów na stanowiska (m.in. profesora nadzwyczajnego, profesora zwyczajnego, adiunkta, starszego wykładowcy). Jak deklarują władze dziekańskie Wydział stara się stwarzać najlepsze warunki do podwyższania kwalifikacji i motywować pracowników do podejmowania działań w tym zakresie. To jednak tylko połowicznie znalazło potwierdzenie wśród licznej kadry akademickiej przybyłej na spotkanie z ZO. Twierdzono, iż wiele sytuacji na Wydziale, ale i dotyczące środowiska naukowego w ogóle, demobilizuje nie pozwalając pozytywnie patrzeć w przyszłość. Chodzi przede wszystkim o permanentne niedoinwestowanie polskiej nauki, kwestia punktowania nauki tzw. parametryzacja, która w wielu przypadkach „krzywdzi” człowieka i wymusza niezdrową konkurencję powiązaną z

tw. wyścigiem szczurów. Trudno człowieka przeliczyć na punkty, a w tym kierunku podąża rodzima nauka. Pracownicy akcentowali także zbyt duże obciążenie pracami organizacyjno-technicznymi, które w dużej mierze odciągają ich od uprawiania nauki i przedsięwzięć badawczych.

Odnosząc się do studiów podyplomowych, to kadra naukowo-dydaktyczna realizująca tam zajęcia w znaczącej części wywodziła/wywodzi się spośród pracowników własnego wydziału i uczelni. Pracownicy dobierani są według kompetencji i doświadczenia zgodnego z zakresem prowadzonych przedmiotów. Kadra własna w niezbędnym zakresie uzupełniana jest przez specjalistów z różnych dziedzin, o kompetencjach niezbędnych dla realizacji celów kształcenia i osiąganie efektów kształcenia. Potwierdzono to na spotkaniu z interesariuszami zewnętrznymi, którzy stwierdzili, iż sami nieraz są zapraszani do współpracy na poziomie prowadzenia zajęć dydaktycznych na WP-A w Kaliszu. Za dobór kadry i zapraszanie do prowadzenia zajęć na st. podyplomowych odpowiedzialni są Kierownicy studiów podyplomowych, sprawujący opiekę merytoryczną nad określonymi studiami. Warto także wskazać, iż na Wydziale dokonano Analizę SWOT, gdzie w słabych stronach, czytamy m.in.: zbyt mała liczba pracowników samodzielnych zaliczanych do minimów kadrowych realizowanych kierunków studiów, motywacja pracowników dydaktycznych do stawiania się samodzielnymi pracownikami nauki, przedłużające się procesy habilitacyjne.

Konkludując warto wskazać na swoisty dualizm postaw władz Wydziału, które z jednej strony deklarują, że priorytetem jest zatrudnianie samodzielnych pracowników nauki, by starać się o uzyskanie uprawnień do doktoryzowania, a z drugiej strony preferują niejako dwutorową ścieżkę awansów zawodowych – polską i międzynarodową, rozpisując konkursy na stanowiska profesorów nadzwyczajnych UAM, w których wygrywają osoby z dyplomem doktora habilitowanego zdobytego poza granicami naszego kraju. Ten fakt może wpływać demotywująco na pracowników Wydziału, którzy zgodnie z polskimi wytycznymi mają ambicje zdobywać stopnie i tytuły naukowe, a nie czynić poszukiwania względnie łatwiejszej ścieżki awansu naukowego.

2) Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną, by w prawidłowy sposób prowadzić proces kształcenia, a tym samym dać możliwość pełnego osiągnięcia założonych efektów kształcenia. W działaniach, związanych z usprawnieniem jakości kształcenia na WP-A aktywnie współpracuje m.in. Pełnomocnik Dziekana ds. kadry administracyjnej i infrastruktury, który zapoznał przedstawiciela ZO z infrastrukturą wydziałową, omawiając przy tym wiele kwestii związanych tematycznie z bazą dydaktyczną Wydziału i z planami inwestycyjnymi. Niniejszą bazę stanowią trzy budynki. Budynek Główny przy ul. Nowy Świat 28-30, o łącznej powierzchni 11 254,24 m², posiada szerokie zaplecze i bogate wyposażenie służące do przeprowadzania zajęć dydaktycznych, wykładów, seminariów i szkoleń. W obiekcie znajduje się sala koncertowo - konferencyjna licząca 408 miejsc z kabinami dla tłumaczy i wyposażeniem multimedialnym, sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz pracownie tkaniny, rzeźby a także projektowania ubioru. Większość sal na stałe wyposażona jest w rzutniki multimedialne oraz ekrany. W budynku głównym znajduje się Biblioteka Wydziałowa, a także Uniwersytecka Galeria Sztuki, gdzie prezentowane są prace studentów. Podczas zajęć w pracowniach wykładowcy i studenci, stosując aktywne metody pracy, mają do dyspozycji: komputery z dostępem do bezprzewodowego Internetu, rzutniki multimedialne pozwalające na prezentacje i projekcje prac oraz korzystanie z programów komputerowych, które w atrakcyjny i ciekawy sposób pozwalają przekazywać wiedzę naszym studentom, laptopy z aktualnym, nowoczesnym oprogramowaniem, tablicę multimedialną, telewizory ze sprzętem DVD, magnetofony. W budynku przy ul. Nowy Świat 13, o łącznej powierzchni 995,63m², gdzie siedzibę ma Zakład Edukacji Plastycznej oraz Zakład Malarstwa i Teorii Sztuki ze swoimi pracownikami malarstwa oraz z pracownią rzeźby, która na swoim wyposażeniu posiada piec do wypalania prac ceramicznych. Natomiast w budynku przy ul. Częstochowskiej 140, docelowo znajduje się Zakład

Edukacji Muzycznej oraz Zakład Muzyki Sakralnej i Organowej z pracownikami wyposażonymi w pianina i organy.

Baza naukowo – dydaktyczna WP-A jest w trakcie rozbudowy. Od września bieżącego 2014 roku do użytku zostaną oddane kolejne 3 571,57 m², z salami audytoryjnymi, salą kameralną oraz pokoje do indywidualnej nauki gry na instrumentach i pokoje pracowników dydaktycznych.

Wydział dysponuje także bazą noclegową - Dom Akademicki, w którym znajduje się 46 miejsc noclegowe. Natomiast Dom Studenta oferuje 134 miejsca studenckie. Wspomniana już rozbudowa bazy naukowo – dydaktycznej Wydziału, to inwestycja rzędu 17.000.000 złotych i wyposażenie 600.000 zł. Źródłem finansowania jest budżet państwa, fundusze własne UAM oraz dotacja Urzędu Miasta w Kaliszu. Wydział posiada także plany inwestycyjne na lata 2015-2017, w których uwzględniono m.in. budowę hali sportowej wraz z terenem sportowo-rekreacyjnym.

W strukturach WP-A w Kaliszu znajduje się biblioteka (czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-19.00, w sobotę 9.00-14.00, w niedzielę 11.00-14.00.) Ma ona w swoich zbiorach ponad 172 tysiące woluminów zwartych, w prenumeracie 292 tytuły czasopism w prawie 17 tysiącach woluminów oraz 13 tytułów czasopism zagranicznych. Studenci jednak na spotkaniu z ZO PKA w krytyczny sposób wypowiedzieli się na temat zasobów bibliotecznych Wydziału wskazując na niewielką ilość woluminów niezbędnych do realizacji procesu kształcenia i pogłębienia wiedzy z określonych przedmiotów, np. z zakresu resocjalizacji.

3) Polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Władze dziekańskie podają, iż w wydziałowej polityce finansowej stosowana jest zasada jawności (w tych kwestiach, które nie są objęte ustawą o ochronie danych osobowych). Potwierdzono to na spotkaniu z kierownikami poszczególnych Zakładów umocowanych w strukturze Wydziału, ale wątpliwości w tym zakresie mieli na spotkaniu z ZO PKA pracownicy naukowo-dydaktycznie. Istnieje też zasada adekwatności do istniejących potrzeb poszczególnych organizacyjnych jednostek wydziałowych oraz finansowania tych przedsięwzięć, które są niezbędne dla właściwego funkcjonowania wydziału i jego pracowników. Czyli w praktyce zasada jest taka, jak stwierdzono na spotkaniu z Kierownikami Zakładów, a także na spotkaniu z kadrą, że kto dostarcza punkty Wydziałowi, ten posiada pierwszeństwo w otrzymaniu dotacji celowej, na np. uczestnictwo w konferencji (jedynie uczestnictwo czynne z wygłoszeniem referatu). Preferowani są zatem ci pracownicy, którzy intensywnie pracują naukowo, lecz środki posiadane przez Wydział nie wystarczają na całkowite finansowanie działalności naukowej. Jak usłyszano na spotkaniu z Kierownikami Zakładów środki finansowe na badania są zdecydowanie niewystarczające i dlatego pozyskuje się je w sposób „żebraczy”, a nawet w niektórych przypadkach należy szukać środków zewnętrznych, bądź własnych przy finansowaniu postępowań awansowych. Dlatego też część osób wyjeżdża na konferencje darmowe - na zaproszenie, by nie obciążać budżetu Wydziału. Nie ma jednak problemów z otrzymaniem finansów na tzw. efekt finalny, czyli druk książki (ale w niewielkim nakładzie np. 150 egz., by ograniczyć koszty wydawnicze.) Finanse nie są dzielone na poszczególne Zakłady, a o ich podziale decyduje Dziekan Wydziału. Za pozytywną praktykę należy uznać fakt konsultowania przez władze Wydziału z Kierownikami Jednostek Organizacyjnych (co potwierdzili na spotkaniu) ewentualnych doraźnych potrzeb finansowych oraz podejmowaniu decyzji o indywidualnym finansowaniu konkretnego pracownika w określonej potrzebie finansowej związanej z działalnością naukowo-badawczą. Niniejsza kwestia wzbudziła niemałe zdziwienie na spotkaniu z kadrą Wydziału, gdyż pracownicy nie mają świadomości takiego postępowania. Podkreślają ponadto fakt niskich nakładów państwa na naukę, co następnie przekłada się na niewystarczające środki przekazywane poszczególnym uczelniom. Pracownicy potwierdzają także, że dysponentem środków na Wydziale jest Dziekan i to z Nim w miarę potrzeby należy prowadzić rozmowy w sprawie pieniędzy, np. na wyjazd konferencyjny, czy badania naukowe.

Władze wydziału podają, że środki finansowe, które mają charakter celowy (np. środki dydaktyczne) są dzielone według algorytmu na szczeblu ogólnouniwersyteckim i Wydział władze dziekańskie otrzymują jedynie informacje o przyznanych im kwotach. Nie w każdym przypadku,

podobnie jak finanse na naukę i badania, pokrywają one realne potrzeby dydaktyczne wydziału. Natomiast te środki, które Wydział otrzymuje na swoją działalność statutową dzielone są według szacunkowego udziału poszczególnych organizacyjnych jednostek w uzyskaniu kategorii „A” w ostatniej parametryzacji. Na politykę finansową władz dziekańskich istotny wpływ miała konieczność dofinansowania z dochodów własnych Wydziału, zajęć prowadzonych przez specjalistów spoza Uczelni. Istotnym obciążeniem budżetu Wydziału jest zakup sprzętu oraz instrumentów dla artystów - muzyków i studentów, a także dofinansowania różnych przedsięwzięć studentów (z inicjatywy Rady Samorządu Studentów). Polityka finansowa Wydziału sprawowana jest w ramach systemu kontroli finansowej, regulowanego przez akty wewnętrzne Uniwersytetu. Dziekan Wydziału po konsultacjach z Kierownikami Zakładów, jak już wspomniano, w ramach merytorycznej odpowiedzialności za realizację powierzonych zadań, dokonuje oceny podejmowanych działań pod względem legalności, celowości, gospodarności oraz rzetelności.

Należy skonstatować, iż polityka finansowa Wydziału ma na celu w pewnym sensie stymulowanie rozwoju Jednostki pod względem dydaktycznym, naukowym i organizacyjnym, czego wymiernym efektem jest uzyskanie przez Wydział we wrześniu 2013 roku w parametryzacji kategorię naukową „A” przyznaną przez MNiSW.

Źródłem finansowania Wydziału, jak wynika z dostarczonych ZO zestawień za lata 2010, 2011, 2012, 2013 są dotacje m.in. z budżetu państwa, środki pozyskiwane za świadczone usługi edukacyjne, czy usługi związane np. z wynajmem sali koncertowej. Jednostka posiada około 1,5 mln zł. niewykorzystanych środków finansowych z roku 2013, co wraz ze środkami na rok 2014 daje podstawę by uznać, że jej sytuacja finansowa jest stabilna, a środki na kolejne lata działalności zagwarantowane.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, jednakże trudno jednoznacznie stwierdzić czy prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników. Poczynania Władz Wydziału mogą demobilizująco wpływać na kadre naukowo-dydaktyczną. Związane jest to z faktem, iż na Wydziale dopuszcza się dwutorową ścieżkę awansów zawodowych – polską i międzynarodową (może to wiązać się ze względnie łatwiejszą ścieżką awansu naukowego), rozpisując konkursy na stanowiska profesorów nadzwyczajnych UAM, w których wygrywają osoby z dyplomem doktora habilitowanego zdobytego poza granicami naszego kraju. Należy wskazać, że zatrudnione osoby które posiadają stopień doktora habilitowanego uzyskanego w Słowacji, posiadają tzw. habilitację dydaktyczną, która merytorycznie nie jest porównywalna z habilitacją naukową w Polsce. Na tą rozbieżność pomiędzy stanem prawnym a merytorycznym zwraca uwagę Centralna Komicja ds. Stopni i Tytułów Naukowych.**
- 2) Wydział dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną, by w prawidłowy sposób prowadzić proces kształcenia, a tym samym dać możliwość pełnego osiągnięcia założonych efektów kształcenia.**
- 3) Prowadzona na Wydziale polityka finansowa wydaje się zapewniać stabilność jej rozwoju. Trudno jednak wskazywać na pełną transparentność w podziale środków na Wydziale, a jednoosobowe decydowanie o środkach finansowych może budzić wątpliwości.**

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach , dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu prowadzone są badania w zakresie nauk humanistycznych, sztuk plastycznych i sztuk muzycznych. Wzbogacają one dorobek naukowy poszczególnych pracowników, wspierając w sposób bezpośredni i pośredni procesy dydaktyczne prowadzonych na wydziale studiów. Obszary badań znajdują w dużej mierze odzwierciedlenie w tematyce prac licencjackich i magisterskich realizowanych w zakładach. Efekty badań są tematem seminariów przedmiotowych, co z jednej strony stanowi uzupełnienie seminariów licencjackich i magisterskich, a z drugiej umożliwia studentom poszerzenie swoich horyzontów i poszukiwanie własnych obszarów badawczych, które realizują w Kołach naukowych: Młodych Arteterapeutów, Młodych Pedagogów, Sztuk Pięknych , Fotograficznym, Ochrony Dóbr kultury, Studenckim Kole Naukowym przy Zakładzie Pedagogiki oraz Studenckim Kole Umiejętności Społecznych. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny wspiera te projekty dofinansowując działania edytorskie w celu propagowania wyników tych badań, które są też wykorzystywane w planowaniu i prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Przykładem są publikacje recenzowanych prac powstałych w Kole Młodych Pedagogów m.in.: Magdaleny Kamińskiej *"Patriotyzm wśród młodych Polaków na początku XXI wieku, w: Rola elit społecznych w ochronie dziedzictwa kulturowego w społecznościach lokalnych"*; Kamili Goszczurnej *"Ranking jako ewaluacja jakości pracy szkoły wyższej, w: Ewaluacja i innowacje w edukacji. Pomiar i ewaluacja jakości kształcenia"* czy Joanny Buchali i Pauliny Olszewskiej *"Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku zbiorem artefaktów, w: Nieznane artefakty regionalnego i lokalnego dziedzictwa kulturowego"* (Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu). W zestawieniu wydanych publikacji naukowych z udziałem studentów Wydziału znajdują się m.in.:

- "Czy polska szkoła ceni dobrą rozmowę? Komunikacja interpersonalna w edukacji", red.naukowa Włodzimierz Heller (Poznań-Kalisz 2011)
- "Kompetencje społeczne w edukacji, pracy socjalnej i relacjach zawodowych" red. naukowa Anna Maria Janiak, Katarzyna Jankowska, Włodzimierz Heller (Poznań-Kalisz 2012)
- "Przestrzenność (nie)edukacyjna na poziomie nie tylko elementarnym. W stronę przywództwa..." red. naukowa Mirosław J. Śmiałek (Kalisz 2013)

Wśród realizowanych przez jednostki naukowe projektów finansowanych lub dofinansowanych ze środków MNiSW, NCBR, NCN są :

„Kreacja wizualna w arteterapii jako przestrzeń rozwoju osobowego - teoretyczne i empiryczne aspekty zastosowania warsztatu twórczego w edukacji” 2011/03/B/HS2/03496, NCN, OPUS 2.

„Polacy w kulturze Piemontu w XIX wieku i w pierwszych dekadach XX wieku.” 11H 11 029080, MNiSW, NPRH.

”Homeopatia kryzysów. Między przełomami w nauce a przemianami społecznymi.” N N108 1301 38, MNiSW.

„Edukacja w muzeum sztuki. Wpływ współczesnych studiów muzealnych oraz teorii i metodologii historii sztuki na formy edukacji muzealnej i praktyczne modele muzeów artystycznych.”, 2011/01/B/HS2/02425, NCN, OPUS 1.

W projektach artystycznych oprócz pracowników uczestniczą również studenci rozwijając własną kreatywność i umiejętność pracy zespołowej. Osiągnięcia naukowców wynikające z prowadzonych badań w dziedzinach sztuki muzycznej, sztuk plastycznych w dyscyplinach sztuki piękne i sztuki projektowe stanowią ważne przełożenie na obszar dydaktyki. Wpływają pozytywnie na jakość kształcenia. Przygotowywane do druku monografie, katalogi dzieł artystycznych, udział pracowników w konferencjach naukowych i publikowane artykuły naukowe zawierające wyniki badań nieopracowanych dotąd procesów z obszaru sztuki, pedagogiki i dziedzictwa kulturowego stanowią dopełnienie aktywności naukowej pracowników i studentów Wydziału.

Obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe prowadzonych badań są spójne z realizowanym kształceniem i mają pozytywny wpływ na osiągnięte efekty kształcenia.

Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu nie posiada uprawnień do nadawania stopni doktorskich.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jednostka prowadzi badania naukowe (artystyczne) w obszarze, dziedzinie i dyscyplinach związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka umożliwia studentom udział w badaniach i działalności artystycznej.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

- 1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Współpraca międzynarodowa jednostki w przeważającej mierze dotyczy działań artystycznych w obszarze sztuk plastycznych i muzycznych. Wynika to ze specyfiki Wydziału i faktu, że większość pracowników stanowią artyści wizualni i muzycy prowadzący działalność artystyczną. Wyjazdy studentów i pracowników w ramach programu Erasmus dają możliwość wymiany doświadczeń w zakresie metod i sposobów prowadzenia zajęć. Pozwalają zaprezentować dorobek artystyczny pracowników i studentów Wydziału, skonfrontować efekty kształcenia i analizować poziom naukowo-artystyczny jednostki. Uczestnictwo w różnego typu festiwalach muzycznych, koncertach, konferencjach naukowych oraz wystawach zbiorowych pozwala na wzbogacenie wiedzy na temat aktualnego stanu badań jak i rozpoznaniu najnowszych trendów w obszarze sztuki.

Doświadczenia te są stymulujące dla indywidualnego rozwoju pracowników, poszerzają ich wiedzę i umiejętności podnosząc ich kompetencje dydaktyczne, dzięki czemu studenci również zyskują wiedzę o nowych zjawiskach w sztuce. Realizacja programów międzynarodowych prowadzona jest w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami.

- 2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Jednostka prowadzi działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia. Wydział zapewnia uczestnictwo studentów oraz pracowników dydaktycznych i naukowych w wymianie międzynarodowej na zasadach programu LLP-Erasmus a także w ramach współpracy pomiędzy uczelniami związanych odpowiednimi umowami. W opinii zarówno studentów jak i pedagogów oferta przygotowana i proponowana przez Uczelnię jest bardzo interesująca i coraz więcej osób z niej korzysta. W chwili obecnej Uczelnia związana jest umowami bilateralnymi z 83 uczelniami partnerskimi z 23 krajów a Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu czynnie uczestniczy w programie realizując w latach 2011-2014:

Life Long Learning: studenci wyjeżdżający - 17 ; przyjeżdżający 34
pracownicy wyjeżdżający 28; przyjeżdżający 17

Wymianę studencką, wyjazdy pracowników na Staff Training i Teaching w ramach programu LLP Erasmus : studenci wyjeżdżający - 29 / pracownicy wyjeżdżający - 29

Ponadto jak wynika z raportu w różnego rodzaju szkoleniach, plenerach, warsztatach, wystawach, we współpracy dydaktycznej, naukowo-badawczej oraz w międzynarodowych projektach badawczych wzięło udział około 150 studentów oraz ponad 80 pracowników Wydziału, które były realizowane we współpracy z uczelniami z Białorusi, Szwecji, Niemiec, Turcji, Włoch, Francji, Czech oraz Belgii.

- 3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy(Instytut Edukacji Artystycznej), Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu(Katedra Nauk Społecznych), Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Warszawski (Instytut Polonistyki) to nieliczne przykłady współpracy badanej jednostki w kraju. Twórczy dorobek artystów, wystawy, koncerty i projekty twórcze podejmowane są często we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi takimi jak: Apalachian State University NC w USA, Uniwersytet Artystyczny im. Janki Kupały w Grodnie na Białorusi, Narodowy Uniwersytet Humanistyczny w Mińsku, Belarusian State University Department of Communicative Design, University Creative Art w Farnham w Wielkiej Brytanii, Uniwersytet Longdong w Chinach. Programy współpracy krajowej oraz międzynarodowej mają znaczący wpływ na procesy naukowe, artystyczne oraz dydaktyczne. Nabyte doświadczenia oraz nowe umiejętności i kompetencje przyczyniają się do polepszenia jakości kształcenia na Wydziale. W zakresie badań i rozwoju naukowego, dzięki wymianie doświadczeń w ramach współpracy, pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz studenci mają dostęp do zasobów bibliotecznych oraz innych materiałów badawczych w instytucjach partnerskich. Mogą również korzystać z zaplecza technicznego i wymieniać się wiedzą merytoryczną i metodologiczną z pracownikami tych instytucji, co wpływa

nie tylko na polepszenie efektywności i innowacyjności prowadzonych badań, ale również na wyższy poziom dydaktyki prowadzonych przedmiotów.

- 4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Wydział Pedagogiczno-Artystyczny jest jednostką o charakterze akademickim prowadzącą zróżnicowaną działalność dydaktyczną, artystyczną i naukową. Kadra Wydziału składa się z artystów i naukowców, specjalistów w swoich dziedzinach, którzy współpracują z wiodącymi ośrodkami akademickimi, instytucjami kultury oraz szkołami artystycznymi i ogólnokształcącymi. Współpracę tą dokumentują wspólne publikowane artykuły naukowe, organizowane konferencje, koncerty, warsztaty, plenery i wystawy prac plastycznych. Bardzo ważnym czynnikiem wspomagającym proces kształcenia studentów są praktyki w trakcie których studenci mogą zapoznać się z realiami pracy w szkole, placówkach kulturalnych i agencjach reklamowych. Wszechstronna współpraca z krajowymi uczelniami, instytucjami i organami samorządu terytorialnego i jednostkami administracji państwowej przekłada się na wzrost efektywności kształcenia i lepsze przygotowanie absolwentów do ciągle zmieniającego się rynku pracy. Praktyka ta wpływa na stałe podnoszenie merytorycznej jakości kształcenia w zakresie przedmiotów teoretycznych stanowiących uzupełnienie kształcenia praktycznego na prowadzonych kierunkach artystycznych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Badana jednostka dba w sposób ciągły o poszerzanie i intensyfikację kontaktów partnerskich z zagranicznymi uczelniami i ośrodkami naukowymi przyjmując założenie, że stanowi to podstawę rozwoju Wydziału i kształtowania warsztatu pracy zarówno nauczycieli akademickich, jak i studentów.

2)) Jednostka prowadzi działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia. Wydział zapewnia uczestnictwo studentów oraz pracowników dydaktycznych i naukowych w wymianie międzynarodowej w ramach programu LLP-Erasmus, a także w ramach współpracy pomiędzy uczelniami związanych odpowiednimi umowami. Zwraca uwagę intensyfikacja wymiany w ramach programów międzynarodowych co ma ogromny wpływ na poszerzanie horyzontów , konfrontację wiedzy i umiejętności.

3) Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu współpracuje z wieloma ośrodkami uniwersyteckimi i akademickimi w wymiarze naukowo-badawczym, artystycznym oraz dydaktycznym mając na celu nie tylko promocję sztuki, ale także nieustanną wymianę doświadczeń będących jednym z najważniejszych impulsów do ciągłego rozwoju artystycznego i naukowego jednostki.

4) Badana jednostka poprzez bardzo szeroką współpracę w istotny sposób wpływa na osiągnięcie właściwych efektów kształcenia w zakresie umiejętności pracy w zespole, komunikacji społecznej, kreatywności, zdobywania umiejętności w publicznej prezentacji.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się.

- 1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Na ocenianym Wydziale nie stworzono jednolitego systemu oceniania osiągnięć studentów. Ogólne zasady oceniania wynikają z przepisów regulaminu studiów. O szczegółowych zasadach oceniania decyduje każdy z prowadzących daną formę zajęciową. System oceniania jest znany studentom i przedstawiany na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego, co potwierdzają studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym. Co więcej raz ustalone zasady pozostają niezienne, chyba że zostają zmodyfikowane w porozumieniu ze studentami, co ocenia się pozytywnie. Studenci mogą również zapoznać się z wymaganiami egzaminacyjnymi, skalą ocen i punktacji oraz podstawową literaturą w kartach przedmiotów, które jak wspomniano dostępne są w większości w systemie USOSweb. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym uznali system oceny ich osiągnięć za przejrzysty i sprawiedliwy oraz transparentny. Studenci mają prawo wglądu do prac egzaminacyjnych, w szczególności osoby, które uzyskały ocenę niedostateczną, jak również mają możliwość poprawiania niezadowolających wyników w nauce oraz przystąpienia do egzaminu komisyjnego, które do prawa znane są studentom z regulaminu studiów, co ocenia się pozytywnie. Na ocenianym Wydziale weryfikacja wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odbywa się poprzez różnorodne formy wykreowane w drodze tradycji akademickiej. Podstawowymi formami weryfikacji są na przykład egzamin pisemny (pytania otwarte i zamknięte, testowe), egzamin ustny, kolokwium pisemne (pytania otwarte, zamknięte, testowe), ocena pisemnej monografii, ocena pracy zaliczeniowej, eseju, ocena projektu badawczego, ocena prezentacji, dyskusja/debata w trakcie zajęć, sprawdzenie umiejętności zaplanowania etapów badania i prezentacji ustnej, obserwacja podczas zajęć, wykonanie dzieła w zakresie sztuki muzycznej i sztuk plastycznych. W opinii studentów egzaminy dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia.

W ocenianej jednostce studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w trakcie procesu dyplomowania. Na ocenianym Wydziale zasady dotyczące pisania prac dyplomowych oraz spełniania innych wymogów regulują kolejno przepisy regulaminu studiów, Uchwała Nr 25 z dnia 4 kwietnia 2014 o wprowadzeniu nowej procedury dyplomowania oraz Uchwała nr 7/2014 RWPA z dnia 24 stycznia 2014 w sprawie wprowadzenia od roku akademickiego 2013/2014 obowiązującej procedury egzaminu dyplomowego –licencjackiego i magisterskiego, co ocenia się pozytywnie. Wskazane akty wewnętrzne są przejrzyste, a ustanowione w nich zasady i podział zadań i obowiązki nałożone na studenta logiczne. Zasady dyplomowania znane są w środowisku studenckim, co wynika z dobrej polityki informacyjnej prowadzonej na Wydziale, co ocenia się pozytywnie. Zapisy na seminaria dyplomowe w większości przypadków przeprowadzane są według zasady kto pierwszy ten lepszy, studenci deklarują swoje preferencje wcześniej w zależności od kierunku. Zdaniem studentów przyjęcie systemu kto pierwszy ten lepszy powoduje częste kolizje z wybranymi wcześniej specjalizacjami. Studenci posiadają możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej lub zaproponowania swojego własnego, co ocenia się pozytywnie. Studenci otrzymują niezbędną pomoc od pracowników naukowo-dydaktycznych, kierujących pracą dyplomową, co potwierdzają w rozmowie z zespołem oceniającym. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym bardzo wysoko ocenili wsparcie, z jakim spotykają się ze strony swoich promotorów, jako przykłady podali indywidualne konsultacje nawet po godzinach pracy oraz pomoc w doborze literatury i jej poszukiwaniach, co ocenia się pozytywnie.

Wydział prócz przedmiotów obowiązkowych oferuje również przedmioty do wyboru. W opinii studentów wyrażonej w rozmowie z zespołem oceniającym liczba przedmiotów fakultatywnych jest zbyt mała.

W zakresie indywidualizacji procesu kształcenia na ocenianym Wydziale i wspomaganie studentów wybitnie uzdolnionych wypracowano narzędzia i instytucje regulaminu studiów

ułatwiający ten proces tj. indywidualną organizację studiów (IOS) lub indywidualny tok studiów (ITS), co ocenia się pozytywnie. ITS przysługuje studentom, co najmniej drugiego roku studiów, może polegać na indywidualnym doborze treści, metod i form kształcenia oraz polega również na przyznaniu indywidualnej opieki nauczyciela akademickiego, co ocenia się pozytywnie. ITS przyznawany jest studentom osiągnięciem dobre wyniki w nauce za zgodą Rady Wydziału, co ocenia się pozytywnie. IOS przysługuje studentom w uzasadnionych przypadkach i może polegać na udziale w zajęciach i zaliczaniu na warunkach uzgodnionych indywidualnie z prowadzącymi zajęcia w granicach danego roku akademickiego, a także dopuszczać możliwość nieuczestniczenia w zajęciach, co nie zwalnia studenta z obowiązku ich zaliczenia, co ocenia się pozytywnie. Studenci są informowani o możliwości korzystania ze ścieżek indywidualizacji kształcenia oraz wiedza gdzie znajdują się zasady je określające, co ustalono na spotkaniu zespołu oceniającego ze studentami i co ocenia się pozytywnie.

Terminy sesji egzaminacyjnych, czas i miejsca konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału są powszechnie znane i skrupulatnie ogłaszane przez prowadzących zajęcia ocenianej jednostki na stronach internetowych Wydziału lub w gablotach znajdujących się na Wydziale, jak również ustnie na prowadzonych zajęciach. Studenci ocenianego Wydziału mają możliwość wcześniejszego zapoznania się z sylabusami przedmiotów, ponieważ są one w większości z odpowiednim wyprzedzeniem publikowane w systemie USOSweb oraz udostępniane przez prowadzących na pierwszych zajęciach, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Studenci oceniają pozytywnie sylabusy przedmiotów, z którymi mieli styczność uznając je za bardzo pomocne w procesie kształcenia.

Studenci ocenianego Wydziału mają możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, który jest ogólnodostępny i znany studentom. Informacje o godzinach konsultacji umieszczane są na stronie internetowej Wydziału oraz podawane przez prowadzących na zajęciach. W razie odwołania konsultacji informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy z odpowiednim wyprzedzeniem, co ocenia się pozytywnie. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów szczególnie do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Dyżury pracowników Wydziału odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin w tygodniu oraz w weekendy. Studenci mają sposobność umawiania się z prowadzącymi również poza godzinami konsultacji, co jest częstą i chwaloną przez studentów praktyką. Kontakt z prowadzącymi różne formy zajęciowe ułatwiony jest również za sprawą wykorzystywania do tego celu poczty elektronicznej.

W opinii studentów zasoby kadrowe ocenianej jednostki są na bardzo dobrym poziomie zestawiając je z ilością studentów studiujących na Wydziale. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału jest kompetentna, potrafi ich zainteresować wykładaną materią i spełnia ich oczekiwania w ramach procesu kształcenia, choć potrafili też wskazać grupę prowadzących niestosujących nowych metod kształcenia, niepotrafiących zainteresować studenta oraz przekazujących nieaktualną wiedzę. Niemniej jednak w większości przypadków prowadzący zajęcia stosują nowoczesne formy przekazywania wiedzy oraz starają się być innowacyjni w podejściu do nauki, którą się zajmują. Studenci wyrazili pozytywną opinię na temat dostosowania programów kształcenia do ich potrzeb wskazując jednocześnie na konieczność bardziej praktycznego podjęcia do kształcenia oraz dostosowania przedmiotów do wymogów rynku pracy, czego ich zdaniem brakuje. Studenci wyrazili opinię, iż ukończenie ocenianego Wydziału nie daje możliwości rozwoju zawodowego zgodnego z ich oczekiwaniami i wyobrażeniami. Studenci co do zasady pozytywnie wypowiedzieli się o poziomie kształcenia w ocenianej jednostce chwaliąc życzliwość kadry naukowo-dydaktycznej w tym możliwą do wypracowania relację mistrz – uczeń. Wydział co do zasady spełnia oczekiwania studentów w zakresie kształcenia, choć znalazły się osoby twierdzące inaczej.

Władze Wydziału jak i władze Uczelni w szczególności osoby odpowiedzialne za sprawy studenckie umożliwiają studentom kontakt ze sobą poprzez odbywanie cotygodniowych dyżurów dostosowanych do planów i potrzeb studentów. Dyżury władz odbywają się planowo i częstokroć są miejscem gdzie student znajduje pomoc w codziennych problemach związanych z tokiem studiów. Wszystkie terminy konsultacji znaleźć można na stronie internetowej Wydziału, co należy ocenić pozytywnie. Na ocenę pozytywną zasługuje dodatkowe wyznaczenie przez samorząd studencki działający na Wydziale Koordynatora Spraw Studenckich, jako osoby z grona przedstawicieli studentów odpowiadającej za załatwianie spraw studenckich oraz pośredniczenie pomiędzy studentami, a władzami Wydziału w sprawach tego wymagających.

Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianej jednostki poza godzinami zajęć, co dotyczy zarówno sal dydaktycznych, pracowni jak i sal wyposażonych w specjalistyczny sprzęt w tym komputerowy, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Plany zajęć nie zapewniają zdaniem studentów warunków do efektywnego kształcenia i nauki. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym pozytywnie oceniają swoje plany zajęć wskazując jednak na ich zdaniem nieracjonalne występujące bardzo często duże przerwy pomiędzy zajęciami oraz liczne sytuacje przeciwne tj. odbywanie się zajęć od rana do wieczora, które to sytuacje znacząco utrudniają efektywną naukę i dopasowanie planu zajęć do innych obowiązków. Powodem takiego stanu rzeczy jest w opinii studentów konieczność dojeżdżania wielu prowadzących na Wydział w Kaliszu z ośrodka macierzystego w Poznaniu. Zaleca się zbadanie uwag studentów oraz ewentualne wyeliminowanie wskazanych sytuacji. Zmiany w planach zajęć odbywają się po odpowiedniej informacji przesłanej studentom, co ocenia się pozytywnie. W razie jakichkolwiek problemów związanych z planami zajęć studenci mogą prosić władze ocenianego Wydziału o zmiany, co było praktykowane i co ocenia się pozytywnie.

W zakresie wsparcia materialnego uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej i współpraca w tym zakresie z przedstawicielami studentów odbywa się w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2 Ustawy, wszelkie kwestie związane z przyznawaniem pomocy materialnej uzgadniane są z przedstawicielami studentów, co ocenia się pozytywnie. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, których wymaga art. 174 ust. 4 Ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń jest racjonalny i przejrzysty oraz nie notuje się większych opóźnień w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego Wydziału, co potwierdzają studenci w rozmowie z zespołem oceniającym. Świadczenia wypłacane są regularnie, co miesiąc. Godne pozytywnej oceny jest stworzenie przez Uczelnię jasnej i jednolitej dla wszystkich wydziałów procedury związanej z przyznawaniem pomocy materialnej i funkcjonowaniem w tym zakresie organów Uczelni. Aktyw prawne i dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu są przejrzyste, a sposób ich przygotowania jest przykładem bardzo dobrze napisanych aktów prawnych przystępnych treściowo dla studentów, co ocenia się pozytywnie.

Na ocenianym Wydziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej, co należy ocenić pozytywnie.

Regulaminu pomocy materialnej dla studentów UAM jest zgodny z Ustawą oraz został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 186 ust. 1 Ustawy, co potwierdzone zostało akceptacją jego treści przez odpowiedni uczelniany organu samorządu studenckiego.

W Uczelni funkcjonuje dwustopniowy model decyzyjny związany z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na stopniu Wydziału oraz na stopniu Uczelni. W Uczelni działa Uczelniana Komisja Ekonomiczna, na Wydziale

Wydziałowa Komisja Ekonomiczna, które wyposażono na wniosek odpowiednich organów samorządu studenckiego w uprawnienia do przyznawania świadczeń pomocy materialnej w imieniu właściwych organów Uczelni i Wydziału. Spełniona jest zasada, iż większość składu komisji, o których wspomniano wyżej stanowią studenci, o czym mowa w art. 177 ust. 3 Ustawy. Notuje się bardzo duży udział samorządu studenckiego na stopniu Wydziału w sprawach socjalnych studentów i w działaniach Wydziału związanych z przyznawaniem pomocy materialnej, co ocenić należy pozytywnie. Organy zajmujące się przyznawaniem pomocy materialnej działają zgodnie z przepisami Ustawy na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Wydziału i obwieszczeniach w gablotach. Studenci wyrażają zadowolenie i poparcie dla formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej i uważają ten system za wydajny i sprawiedliwy. Studenci pozytywnie oceniają wysokość stypendiów oferowanych przez ocenianą jednostkę. Pozytywnie ocenia się również politykę informacyjną związaną z zasadami przyznawania pomocy materialnej oraz powszechny dostęp do wzorów druków wymaganych przy staraniu się o pomoc materialną. Nie zanotowano informacji o przyznawaniu stypendiów z funduszy własnych Uczelni.

Uczelnia prowadzi uczciwą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne. Wewnętrzne akty prawne regulujące tą materię tj. Uchwała nr 66/2012/2013 Senatu UAM z dnia 27 maja 2013 roku w sprawie regulaminu opłat za świadczone usługi edukacyjne w UAM, jak również Zarządzenie nr 111/2012/2013 Rektora UAM z dnia 8 lipca 2013 roku w sprawie opłat za dodatkowe usługi edukacyjne na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w roku akademickim 2013/2014 oraz Zarządzenie nr 112/2012/2013 z dnia 8 lipca 2013 roku w sprawie opłat za studia niestacjonarne, studia podyplomowe oraz kursy dokształcające etc. są przykładami czytelności tworzenia wewnętrznych aktów prawnych. Zespół oceniający nie zanotował negatywnych uwag w zakresie pobieranych opłat, jak również nie doszukał się niezgodności przepisów wewnętrznych z przepisami powszechnie obowiązującymi, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie.

Obsługa administracyjna Wydziału jest oceniana przez studentów pozytywnie. Godziny obsługi dziekanatu są zadowalające i znane studentom. Studenci uważają, co do zasady osoby pracujące w komórkach zajmujących się ich obsługą za miłe, pomocne oraz kompetentne. Zespół oceniający nie zanotował problemów związanych z obsługą administracyjną, co ocenia się pozytywnie.

- 2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

W Uczelni, której częścią jest oceniana jednostka funkcjonuje zwyczajowy system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Główna odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na kierowniku podstawowej jednostki organizacyjnej i prodziekanach w zależności od rodzaju sprawy, który zobowiązany jest do rozpatrywania wniosków oraz spraw, odwołania od jego decyzji rozpatruje Rektor lub odpowiedni Prorektor. Wydział nie przedstawił żadnych dokumentów regulujących postępowanie w takich sytuacjach, które mogłyby być udostępnione studentom, co ocenia się negatywnie. Rozwiązanie takie nie jest również opatrzone odpowiednimi narzędziami zabezpieczającymi podmioty biorące udział we wskazanych sprawach, a schemat postępowania nie jest dostosowany do charakteru spraw, jakimi są skargi i sytuacje konfliktowe oraz w ocenie zespołu wizytującego nie są prawidłowe pod tym względem. Przyjęte rozwiązania i tok postępowania jest analogiczny do rozpatrywanych przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej spraw w indywidualnych sprawach studentów, od których przysługuje studentom odwołanie do Rektora Uczelni. Niemniej różnica pomiędzy indywidualnymi sprawami studentów (na przykład dotyczącymi skreślenia z listy studentów, przyznania bądź nie świadczeń pomocy materialnej itd.), a skargami i sytuacjami konfliktowymi, które są często udziałem wielu

podmiotów o sprzecznych interesach jest oczywista. Zaleca się niezwłoczne przyjęcie rozwiązań umożliwiających przeprowadzenie rzetelnego procesu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych, które obejmą również sprawy kierowane przez nauczycieli akademickich oraz które zabezpieczą strony postępowania. Wadliwość przyjętego rozwiązania potwierdzają sytuacje mające miejsce na ocenianym Wydziale a zakomunikowane zespołowi oceniającemu podczas wizytacji. Absolwenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali na nierozwiązane od kilku lat sytuacje nieodpowiednich zachowań dwóch prowadzących podczas zajęć, które polegały na poniżaniu studentów oraz wykorzystywaniu swojej pozycji do komentowania spraw prywatnych studentów. Studenci wyrażali negatywne opinie na temat pracy wskazanych prowadzących w ankietach oraz zgłaszali pojawiające się incydenty władzą Wydziału. Istnienie problemu potwierdza Prodziekan ds. studenckich w rozmowie z zespołem oceniającym, która zajęła się uwagami przekazanymi przez studentów, przeprowadzając rozmowę z rzeczonymi pracownikami, które jednak nie odniosły skutku i konieczne okazało się zaangażowanie władz Rektorskich. Sprawa do dnia dzisiejszego pozostaje nierozwiązana pomimo powtarzających się negatywnych ocen studenckich co ocenia się jednoznacznie negatywnie zalecając niezwłoczne zbadanie i rozwiązanie sprawy mającej podłoże patologiczne. Pomimo braku posiadania odpowiednich i skutecznych procedur zapobiegającym powstawaniu sytuacji patologicznych i konfliktowych wskazać należy, iż w proces ich codziennego rozwiązywania zaangażowana jest Prodziekan ds. studenckich wraz z samorządem studenckim działającym na Wydziale. Jedną z form przyjętą w ocenianej jednostce mającą na celu rozwiązywanie bieżących problemów i zapobieganie w przyszłości kolejnym spotkaniu Prodziekana ds. studenckich z członkami samorządu studenckiego oraz organizowane co najmniej dwa razy do roku spotkania Prodziekana ds. studenckich ze wszystkimi starostami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w obecności przedstawicieli Samorządu, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie.

- 3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

W Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu funkcjonuje samorząd studencki działający przez swoje organy na podstawie uchwalonego przez nie Regulaminu, którego zgodność z Ustawą i Statutem stwierdził Senat Uczelni na podstawie art. 202 ust. 4 Ustawy. Regulamin spełnia przesłanki Ustawowe, co do swojej treści. Samorząd studenci działa na stopniu Uczelni i wydziałów.

Regulamin studiów został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), co potwierdzone zostało odpowiednią uchwałą uczelnianego organu uchwałodawczego samorządu studenckiego. Przepisy Regulaminu Studiów są zgodne z Ustawą.

W trakcie przeprowadzanej wizytacji odbyło się jedno spotkanie z przedstawicielami wydziałowego samorządu studenckiego, na którym to uzyskano poniższe informacje, a następnie zweryfikowano je w oparciu o dostarczone dokumenty, jak również inne odbyte rozmowy.

Wydział spełnia wymagania Ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału ocenianej jednostki, co należy ocenić pozytywnie. Przedstawiciele studentów chętnie uczęszczają na posiedzenia Rady Wydziału, i są na nie w prawidłowy sposób zapraszani oraz otrzymują odpowiednio wcześniej wszelkie dokumenty, które są na nich omawiane. Studenci traktowani są na posiedzeniach w sposób poprawny i zabierają głos w sprawach Wydziału. Przedstawiciele studentów są w szeroki sposób

włączani przez władze Wydziału we wszystkie działania związane z procedowaniem nad sprawami studentów i Wydziału, co wykorzystują proponując wiele rozwiązań mających usprawnić funkcjonowanie Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Przykładami takich inicjatyw są m. in. przeprowadzanie dodatkowej ankietyzacji, opiniowanie programów kształcenia, występowanie w obronie praw studentów i wiele innych. Opinie studentów brane są pod uwagę, a ich głos jest oczekiwany, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w rozmowach z przedstawicielami studentów, władzami wydziału jak i w protokołach z posiedzeń Rady Wydziału i innych ciał wewnętrznych.

Przedstawiciele studentów **nie biorą** w pełni udziału w procesie kształtowania sylwetki absolwenta oraz pracy nad opracowywaniem efektów kształcenia oraz ich ewaluacją poprzez udział w pracach nad planami studiów i programami kształcenia. Praca nad programami kształcenia odbywa się co do zasady na posiedzeniach Komisji Programowej. W skład komisji prócz nauczycieli akademickich **nie wchodzi** przedstawiciele studentów co ocenia się jednoznacznie negatywnie i zaleca niezwłoczną zmianę tego stanu rzeczy. Niemniej oceniany Wydział przedstawił opinie właściwego wydziałowego organu samorządu studenckiego w przedmiocie przyjmowanych na Wydziale programów kształcenia, których wymaga art. 68 ust. 1 punkt 2) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, co ocenia się pozytywnie. Opinie zostały przedstawione przez samorząd studencki do każdego zmienianego programu kształcenia na przestrzeni ostatnich lat. Opinie nie zawierają jednak żadnych uwag, a jedynie konstatację o pozytywnej opinii. Poza wskazanymi formami studenci konsultowani są w sposób nieformalny podczas rozmów z władzami wydziału oraz z własnej inicjatywy zgłaszają propozycje zmian w programach, co potwierdzają w rozmowie z zespołem oceniającym.

Wydział zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej wydziałowego samorządu studenckiego niezbędną bazę lokalową, która jest wyposażona w sprzęt biurowy, telefon stacjonarny i inne środki trwale potrzebne do prawidłowego funkcjonowania, co zespół oceniający stwierdza wizytując wskazane pomieszczenia, co zasługuje na pozytywną ocenę. Władze wydziału wspierają finansowo działalność studencką w tym działalność samorządu wydziałowego, co ocenia się pozytywnie. Co więcej samorząd studencki na Wydziale czerpie środki finansowe na swoją działalność z budżetu Samorządu Studenckiego ustalanego na stopniu Uczelni i rozdysponowywanego zgodnie z Ustawą przez jego właściwe organy, co ocenia się pozytywnie.

Współpraca pomiędzy władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest na dobrym poziomie. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i konstruktywnym dialogiem. Członkowie samorządu studenckiego określają kontakty z władzami Wydziału jako „partnerskie”. Postulaty samorządu studenckiego szczególnie dotyczące spraw studenckich są wysłuchiwane i niekiedy uwzględniane, a problemy dotyczące toku studiów rozwiązywane pozytywnie. Samorząd wydziałowy jest w stałym kontakcie z władzami Wydziału, a w szczególności z Prodziekanem ds. studenckich, a konsultacje w sprawach studenckich odbywają się na bezpośrednich spotkaniach, poprzez rozmowy telefoniczne etc. Przedstawiciele studentów mają bezpośredni dostęp do osób decyzyjnych na Wydziale oraz zawsze mogą liczyć na spotkania z wolnej stopy, co zasługuje na ocenę pozytywną. Na pozytywną ocenę zasługuje tradycja regularnego spotykania się władz Wydziału z członkami samorządu studenckiego działającymi na ocenianym Wydziale. Przedstawiciele studentów cenią sobie otwartość i wyrozumiałość na sprawy studenckie władz Wydziału w szczególności Prodiekana ds. studenckich. Przedstawiciele studentów są realnie włączeni w najważniejsze sprawy Wydziału, co do których tradycją jest ich konsultowanie. Członkowie samorządu studenckiego współdziałają z władzami Wydziału w zakresie rozpatrywania spraw związanych z prawami studenta oraz współtworzą system przyznawania pomocy materialnej na Wydziale wykonując w tym zakresie pracę wolontarystyczną, co ocenia się pozytywnie. Przedstawiciele studentów są również inicjatorami wielu zmian w polityce jakości Wydziału na przykład wprowadzenia arkusza oceny zajęć przez studentów podczas hospitacji, są też zaangażowani w realizację rekomendacji i działań naprawczych, co ocenia się pozytywnie. Przedstawiciele studentów zgłaszają informacje o problemach mających na Wydziale

władzą Uczelni, które następnie w większości są rozwiązywane. Członkowie wydziałowego samorządu studenckiego co do zasady nie doznają problemów w toku studiów ze względu na spełnianie swoich ustawowych obowiązków m. obecność na posiedzeniach ciał kolegialnych i roboczych funkcjonujących w ocenianej jednostce, co ocenia się pozytywnie. Relacje władz Wydziału z przedstawicielami studentów należy ocenić pozytywnie.

Samorząd studencki działa aktywnie i z poszanowaniem dla interesów studentów, często zbierając ich opinie oraz działając w pełni na ich korzyść. Samorząd kreuje życie kulturalne i społeczne studentów Wydziału będąc organizatorem wielu inicjatyw takich jak na przykład: Wampiriada (akcja zbierania krwi), rejestracja dawców szpiku, medyczne akcje profilaktyczne, inicjatywa Uwolnij książkę, liczne akcje charytatywne, kurs na opiekuna kolonijnego, szkolenia doskonalące dla nauczycieli, seria wykładów otwartych przeciwdziałania agresji w szkole, opieka nad studentami studiującymi na Wydziale w ramach programu ERASMUS oraz szeroka współpraca z instytucjami kultury i sztuki. Działalność samorządu studenckiego ocenia się jednoznacznie pozytywnie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej ma charakter kompleksowy i uwzględnia potrzeby studentów w procesie uzyskiwania efektów uczenia się. Pozytywnie należy ocenić system opieki studentów niepełnosprawnych, który wspomaga ich w procesie kształcenia. Istotne jest, iż osoby z różnymi formami niepełnosprawności są odpowiednio wspierane przez Uczelnie i Jednostkę.

2) System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych nie działa w ocenianej jednostce poprawnie. Zaleca się niezwłoczne przyjęcie rozwiązań umożliwiających przeprowadzenie rzetelnego procesu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych, które obejmą również sprawy kierowane przez nauczycieli akademickich oraz które zabezpieczą strony postępowania. Wadliwość przyjętego rozwiązania potwierdzają sytuacje mające miejsce na ocenianym Wydziale a zakomunikowane zespołowi oceniającemu podczas wizytacji. Absolwenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wskazali na nierozwiązane od kilku lat sytuacje nieodpowiednich zachowań dwóch prowadzących podczas zajęć, które polegały na poniżaniu studentów oraz wykorzystywaniu swojej pozycji do komentowania spraw prywatnych studentów. Studenci wyrażali negatywne opinie na temat pracy wskazanych prowadzących w ankietach oraz zgłaszali pojawiające się incydenty władzą Wydziału. Istnienie problemu potwierdza Prodziekan ds. studenckich w rozmowie z zespołem oceniającym, która zajęła się uwagami przekazanymi przez studentów, przeprowadzając rozmowę z rzeczonymi pracownikami, które jednak nie odniosły skutku i konieczne okazało się zaangażowanie władz Rektorskich. Sprawa do dnia dzisiejszego pozostaje nierozwiązana pomimo powtarzających się negatywnych ocen studenckich.

3) Wydział spełnia wymagania Ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału ocenianej jednostki, co należy ocenić pozytywnie. Przedstawiciele studentów chętnie uczęszczają na posiedzenia Rady Wydziału, i są na nie w prawidłowy sposób zapraszani oraz otrzymują odpowiednio wcześniej wszelkie dokumenty, które są na nich omawiane.

Przedstawiciele studentów **nie biorą** w pełni udziału w procesie kształtowania sylwetki absolwenta oraz pracy nad opracowywaniem efektów kształcenia oraz ich ewaluacją poprzez udział w pracach nad planami studiów i programami kształcenia. Praca nad programami kształcenia odbywa się co do

zasady na posiedzeniach Komisji Programowej. W skład komisji prócz nauczycieli akademickich **nie wchodzi** przedstawiciele studentów co ocenia się jednoznacznie negatywnie i zaleca niezwłoczną zmianę tego stanu rzeczy.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena kompletności i spójności wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia zawartych w dokumentach (decyzje, zarządzenia, uchwały) dotyczących prowadzonej polityki jakości, celów jakościowych, strategii realizacji tych celów oraz wprowadzenia i doskonalenia systemu zapewnienia jakości i zarządzania tym systemem.

Ocena zakresu, sposobu prowadzenia i kompletności dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych, oraz doskonalenia tego systemu.

W Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu obowiązuje **System Zarządzania Jakością Kształcenia** powołany na mocy *Uchwały Senatu Nr 126/2010 z dn. 25.01.2010 r.* (z późn. zm., w tym *Uchwałą Senatu Nr 284/2011/2012 z dn. 30.01.2012 r.*).

Zgodnie z § 6 ww. Uchwały z 2010 r.: „W celu realizacji zadań Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na szczeblu Uniwersytetu, powołuje się **Radę ds. Jakości Kształcenia (RJK)**” (*Zarządzenie Rektora Nr 11/2012/2013 z dn. 1.10.2012 r. w sprawie powołania Rady ds. Jakości Kształcenia; na okres kadencji 2012-2016*), której przewodniczy **pełnomocnik rektora ds. zarządzania jakością kształcenia**. Radę tworzą: Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZJK) w składzie: przewodniczący senackiej Komisji ds. Kształcenia, przewodniczący rektorskiej Komisji ds. Studentów, koordynatorzy działań na rzecz jakości kształcenia określani w zarządzeniu rektora, inne osoby wskazane przez rektora oraz Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia (KOJK), w skład której wchodzi: pełnomocnik rektora ds. oceny jakości kształcenia, przedstawiciel studentów wskazany przez Parlament Samorządu Studentów UAM, przedstawiciel doktorantów wskazany przez Samorząd Doktorantów UAM, inne osoby wskazane przez Rektora. *Zarządzeniem Rektora Nr 120/2009/2010 z dn. 11.01.2010 r.* powołano Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia wspomagające prace Rady Jakości Kształcenia.

Natomiast na poziomie wydziału, „powołuje się **wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia**, które tworzą: zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia i zespół ds. oceny jakości kształcenia”. Zgodnie z *Uchwałą nr 8/2012 Rady WPA z dn. 9.11.2012 r.* (uzupełnienie składu *Uchwałą nr 15/2014 Rady WPA z dn. 4.04.2014 r.*) w skład Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia weszli: przewodnicząca - Prodziekan ds. kształcenia i promocji oraz 9 członków: członek Wydziałowego Zespołu Wydawniczego, członek Wydziałowego Zespołu Oceniającego, 4 koordynatorów specjalizacji i specjalności, 2 nauczycieli akademickich oraz przedstawicielka samorządu studentów, a w Zespole ds. Oceny Jakości Kształcenia znaleźli się: przewodnicząca - Kierownik Zakładu Edukacji Muzycznej oraz 11 członków: Wydziałowy koordynator punktów ECTS, członek Komisji Oceniającej Jakość Prac Dyplomowych, koordynator specjalizacji, 2 opiekunów Studenckiego Koła Naukowego Ochrony Dóbr kultury, 5 nauczycieli akademickich oraz przedstawicielka samorządu studentów.

Ponadto na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym Rada Wydziału powołała m.in.:

- **Zespół Oceniający** (*Uchwała 5/2012 z dn. 9.11.2012 r.*, na kadencję 2012-2016, w celu dokonywania oceny okresowej zatrudnionych nauczycieli akademickich, w szczególności należnego wykonywania obowiązków);

- **Komisję ds. Strategii Rozwoju Wydziału** (*Uchwała 15/2012 z dn. 14.12.2012 r.*, na kadencję 2012-2016, w celu opracowania strategii rozwoju Wydziału zgodnej ze strategią Uczelni);
- **Radę Programową Wydziału** (*Uchwała 18/2013 z dn. 15.03.2013 r.*, na kadencję 2012-2016).

Szczegółowy podział zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia określa *Zarządzenie Rektora Nr 321/2011/2012 z dn. 3.02.2012 r.* Natomiast w *Zarządzeniu Nr 322/2011/2012 z dn. 3.02.2012 r.* Rektor określił **procedury funkcjonowania uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia**, tj.:

- 1) Działania pro jakościowe (szkolenia i wykładnie przepisów, tworzenie programów kształcenia);
- 2) Monitoring jakości kształcenia (ankiety dla nauczycieli akademickich, doktorantów, studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i pracowników administracji; wydziałowe arkusze samooceny);
- 3) Doskonalenie jakości kształcenia (na podstawie wyników ankiet, wydziałowych arkuszy samooceny oraz wyników monitoringu losów absolwentów prowadzonego przez odrębną jednostkę, RJK opracowuje propozycje działań (na poziomie wydziałów i na poziomie uczelni) na rzecz podniesienia jakości kształcenia);
- 4) Sprawozdania (RJK oraz przewodniczący WKJK są zobowiązani do przedstawienia sprawozdania ze swojej działalności odpowiednio Senatowi i Radzie Wydziału raz w roku).

W kolejnym *Zarządzeniu Rektora Nr 323/2011/2012 z dn. 3.02.2012 r.* w sprawie **ankiet** wraz z zasadami ich opracowywania, przeprowadzania oraz publikowania ich wyników określono:

- 1) Ankiety ogólnouniwersyteckie (przeprowadzane w USOS corocznie w semestrze letnim; skierowane do: nauczycieli akademickich, doktorantów, studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i pracowników administracji związanych z procesem kształcenia; ich wyniki opracowuje Biuro RJK w postaci raportów, na podstawie których sporządza analizę SWOT; te opracowania umieszczane są na stronie www UAM);
- 2) Wydziałowe arkusze samooceny (wypełniane co 2 lata przez wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia; na ich podstawie RJK sporządza raport ogólnouniwersytecki i zamieszcza go na stronie www UAM);
- 3) Ankiety wydziałowe oceniające nauczycieli akademickich (corocznie doktoranci, studenci oraz słuchacze studiów podyplomowych oceniają pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne; ich wyniki są uwzględniane przy okresowej ocenie nauczyciela akademickiego i w wewnętrznym systemie doskonalenia jakości kształcenia);
- 4) Ankiety wydziałowe oceniające przypisanie punktów ECTS (corocznie doktoranci, studenci I, II stopnia i j.s.m. oraz słuchacze studiów podyplomowych określają nakład pracy potrzebny do uzyskania efektów kształcenia zdefiniowanych dla modułu/ przedmiotu; ich wyniki są podstawą do analizy i weryfikacji przypisania punktów ECTS).

Przykładowe Uchwały Senatu dotyczące podejmowanych działań odnoszących się do obszarów mających wpływ na jakość kształcenia to: *Nr 285/2011/2012 z dn. 30.01.2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających; Nr 305/2012 z dn. 30.04.2012 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących kształcenia na studiach doktoranckich; Nr 341/2011/2012 z dn. 25.06.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu.*

Przykładowa dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do obszarów mających wpływ na jakość kształcenia:

1) Działania pro jakościowe:

RJK dla WZOJK – Spotkanie RJK z wydziałowymi zespołami ds. oceny jakości kształcenia - 5.03.2013 (omówienie zadań i planów WZOJK, sprawozdania z ankiet i wykonania rekomendacji oraz rekomendacje RJK, Arkusz samooceny 2012 II edycja); Seminarium dla WZOJK - 22.01.2014 (przypomnienie zadań i planów WZOJK, sprawozdania z ankiet i wykonania rekomendacji oraz rekomendacje RJK);

Protokoły ze spotkań Prodziekan ds. studenckich ze starostami: nr 1/1/2014 z dn. 21.01.14 (przedstawienie planu zagospodarowania czasu dla studentów ERASMUS w tym wycieczki integracyjne, warsztaty artystyczne, itp.), nr 01/04/2014 z dn. 24.04.14 (informacje nt. hospitacji na zajęciach dydaktycznych na WPA, zapowiedź losowej ankietyzacji studentów dotyczącej przyznawania punktów ECTS, przypomnienie o wypełnianiu ankiet dotyczących prowadzenia zajęć dydaktycznych zamieszczonych w systemie USOS);

Szkolenie kierowników dziekanatów w Kołobrzegu (3-5.04.14) – uczestniczyła 1 osoba;

2) Monitoring jakości kształcenia:

Raporty RJK - wyniki badań jakości kształcenia na UAM przeprowadzone w roku akademickim 2012/2013: raport 2013 - nauczyciele, raport 2013 - doktoranci, 6 raportów 2013 - studenci stacjonarni i niestacjonarni - I i II stopień studiów oraz jednolite studia magisterskie;

Raporty RJK - porównawcze zestawienie wyników: „Raport 2013 - studenci stacjonarni - zestawienie wyników z badań 2010-2011-2012-2013”;

Analiza SWOT na podstawie raportów z ankiet (RJK, styczeń 2014, wyniki opracowało BRJK i zamieściło na stronie USZJK w grudniu 2013) - odnotowano znaczący wzrost liczby respondentów we wszystkich badanych grupach (porównanie edycji z lat 2013 i 2012), tj.: nauczyciele akademicki z 17% do 18%, doktoranci z 19% do 23%, studenci stacjonarni z 19% do 30%; studenci niestacjonarni z 13% do 25%; słuchacze studiów podyplomowych z N=102 do N=109;

Pozostałe ankiety: Wydziałowy arkusz samooceny (grudzień 2012); Raport z badań jakości kształcenia obejmujących ocenę własną wydziałów na UAM (11.02.2013);

Ankiety wydziałowe oceniające nauczycieli akademickich: wypełnione ankiety 2013/2014 (**brak pisemnych opracowań zbiorczych oraz analiz wyników i wniosków dla Wydziału**); wyniki ankiet są przekazywane do prodziekana ds. studenckich, potem omawiane w gronie dziekańskim, stanowią jeden z elementów służących ocenie okresowej pracownika; na prośbę samorządu studentów/starostów grup prodziekan ds. studenckich udziela informacji nt. wyników ankiet konkretnych zajęć;

Zwraca się uwagę, iż zgodnie z §13 Zarządzenia Rektora Nr 323/2011/2012 z dn. 3.02.2012 r. w sprawie ankiet (...) wprowadzającym m.in. Ankiety wydziałowe oceniające nauczycieli akademickich: „Pytania w ankietach opracowywane są autonomicznie przez wydziały i zamieszczane na stronach domowych wydziałów”, a na stronie internetowej WPA, np. <http://wpa.amu.edu.pl/strona-glowna/ksztacenie/jakosc-ksztalcenia> nic takiego nie zamieszczono.

Ankietyzacja dziekanatów: Przyjazny Dziekanat UAM 2012 – Raport ze studenckiej ankiety oceniającej pracę dziekanatów na UAM (przeprowadzona przez PSS UAM, zwrotność 9,4%); Przyjazny Dziekanat UAM 2013 – Raport ze studenckiej ankiety oceniającej pracę dziekanatów na UAM (zwrotność 10,1%); Opis ankiety dotyczącej zadowolenia z życia

studentkiego (14.03.2014; przeprowadzona przez RSS WPA, odpowiedziało 62 studentów; średnia ocena - dostatecznie);

Ankietyzacja punktacji ECTS: Pełnomocnik Rektora ds. ECTS - Pilotażowe badanie nakładu pracy studentów w powiązaniu z przypisaną przedmiotom liczbą punktów ECTS (podsumowanie, 10.12.2011; WPA nadesłał swoje sprawozdanie); Rzeczywisty nakład pracy studenta – ankieta 2012/13 przeprowadzona przez RSS WPA, wyniki wysłano do PSS UAM);

Monitoring losów absolwentów: Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu - dot. zatrudnienia absolwentów - w latach 2009-2013 w PUP w Kaliszu z powiatu kaliskiego pracę podjęło ogółem 69 zarejestrowanych absolwentów, którzy ukończyli UAM (18.03.2014); Podsumowanie wyników ankiet satysfakcji ze studiów na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu (objęła osoby kończące studia w 2013 roku w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na wszystkich kierunkach; ma formę zestawień tabelarycznych; **brak pismennych opracowań zbiorczych oraz analiz wyników i wniosków dla Wydziału**);

Zwraca się uwagę, iż do zadań Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia na WPA należy m.in.: „analiza i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia (...), a także wnioski z monitorowania karier absolwentów uczelni”, z którego to zadania Wydział obecnie się nie wywiązuje. Monitoring losów absolwentów przez WPA polega głównie na nieformalnych spotkaniach z absolwentami poszczególnych kierunków, czy zapraszaniu ich do udziału w różnych projektach, ale nawet ankiety absolwenta nie mają charakteru działania systemowego i systematycznego.

Hospitacje: harmonogram i wypełnione arkusze hospitacji 2013/2014 (prowadzone po raz pierwszy na WAP; **brak opracowań zbiorczych, analiz wyników**); Protokół z zebrania WZZJK oraz WZOJK w roku akad. 2013/2014: Przewodniczącą WZOJK przekazała rekomendacje WZOJK dot. procedury, narzędzi oraz harmonogramu hospitacji. Pod koniec roku akademickiego 2013/2014 na zebraniu ogólnym wszystkich wykładowców powinna zostać ogłoszona decyzja o wpisaniu procedury hospitacji, jako stałego elementu podnoszenia jakości kształcenia na WPA UAM (22.11.2013); Protokół z posiedzenia Rady WPA: członkowie Rady w głosowaniu jawnym wyrazili pozytywną opinię zatwierdzenia systemu prowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych (4.04.2014);

3) Doskonalenie jakości kształcenia:

Propozycje działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia przygotowane przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia (RJK) w formie rekomendacji:

- na podstawie Raportów z drugiej Ogólnouniwersyteckiej Studenckiej Ankiety Oceniającej Jakość Kształcenia (OSAOJK, 2011) oraz pierwszej Ogólnouniwersyteckiej Ankiety Pracowniczej (pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni) Oceniającej Jakość Kształcenia (OAPOJK, 2011) przeprowadzonych w UAM (13.12.2011) - stan realizacji rekomendacji na dzień 10.01.2013;
- z uwzględnieniem rozporządzeń MNiSW związanych z wdrożeniem KRK oraz na podstawie raportów z trzeciej OSAOJK (2012) i drugiej OAPOJK (2012). Wydziałowe zespoły ds. oceny jakości kształcenia, zgodnie z zasadą autonomii wydziałów, mogą wypracować własne propozycje doskonalenia jakości kształcenia w swojej jednostce bądź częściowo lub całkowicie zastosować rekomendacje proponowane przez uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia (28.01.2013);
- Sprawozdanie z wykonania rekomendacji RJK dot. doskonalenia jakości kształcenia z dn. 28.01.2013 – poziom Uczelni (11.12.2013);
- na podstawie Raportów z czwartej OSAOJK oraz trzeciej OAPOJK - 2013 (11.12.2013);

Rekomendacje Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK) dot. doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu (16.03.2012, 28.03.2013, 28.03.2014);

4) Sprawozdania:

- **Rada ds. Jakości Kształcenia:** *Sprawozdanie z działalności RJK od stycznia 2012 do grudnia 2012* (06.02.2013); *Sprawozdanie z działalności RJK od stycznia 2013 do grudnia 2013* (08.01.2014);
- **Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu:** *RJK - Badanie jakości kształcenia na UAM 2011/2012. Samoocena wydziałowa – WAP* (Grudzień 2012); *WZZJK WAP –Sprawozdanie z wykonania na WAP czynności rekomendowanych w 2013* (26.02.2014).

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji należy uznać, iż Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu posiada przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia, ale większość z nich ma charakter ogólnouczelniany. Działalność Wydziału w tym zakresie ogranicza się do rzeczy niezbędnych. Jednakowoż Wydział podjął już pewne działania w zakresie wprowadzenia procedur wydziałowych, np. procedura egzaminu dyplomowego – licencjackiego i magisterskiego (24.01.2014), procedura dyplomowania (4.04.2014), procedura hospitacji (rekomendacja WZOJK z 22.11.2013).

Podsumowując należy stwierdzić, iż zakres, sposób prowadzenia i kompletność dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia wymagają dalszego doskonalenia. Działania w zakresie gromadzenia i analizy danych podejmowane na Wydziale nie mają często charakteru kompleksowego, nie obejmują wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a dokumentacja gromadzona i analizowana nie jest w pełni kompletna. Ponadto opracowania te mają głównie charakter statystyczny (tabele, wykresy), a rzadko kiedy analityczny. Nie dokonuje się też systemowych i systematycznych analiz w zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów, co należy niezwłocznie wprowadzić, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa. Poza tym system powinien także objąć w większym stopniu prowadzone na Wydziale studia podyplomowe.

Pozytywnie należy ocenić fakt, iż nie tylko uchwały, zarządzenia, procedury, sprawozdania i rekomendacje, ale także wszystkie ogólnouczelniane analizy przeprowadzane przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia są dostępne na stronie jej Biura (BRJK), tj. <http://brjk.amu.edu.pl/>. Część ww. dokumentów można także znaleźć na stronie wydziałowej - <http://wpa.amu.edu.pl/strona-glowna/ksztacenie/jakosc-ksztalcenia>.

1. Podsumowanie

Tabela nr 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			

2	wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ¹⁰				x	
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe			x		
5	przewodzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów ¹¹			X		
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia			x		

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Jednostka dokonała wewnętrznej oceny wszystkich obszarów procesu kształcenia i działalności Wydziału po czym poddała wyniki analizie.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że Wydział Pedagogiczno – Artystyczny posiada zdecydowanie więcej silnych stron niż słabych oraz szanse przeważają nad zagrożeniami. Jednakże można wskazać niewiele wyraźnie dominujących czynników, które w znaczący sposób poprawiałyby ocenę Wydziału. Większość ocen jest dodatnich, ale oscylują one na poziomie poniżej średniego (zakładając, że maksymalna wartość wynosi 5).

Jako najsilniejszą stronę wskazano modernizację i rozwój infrastruktury Wydziału oraz poziom obsługi administracyjnej pracowników. Co ciekawe, jednocześnie po stronie słabości wskazano – i oceniono negatywnie - stopień obciążenia pracowników naukowych pracami administracyjnymi i biurowymi.

Jako najważniejsze atuty można wymienić: współpracę pracowników Zakładów na rzecz rozwoju Wydziału, warunki pracy (godziny zajęć, warunki ergonomiczne, nagłośnienie, itp.), wizerunek Wydziału w środowisku lokalnym, poziom obsługi administracyjnej pracowników, a ich stan oceniano na poziomie średnim (co w przypadku braku ocen bardzo wysokich, jest wynikiem korzystnym).

Zdecydowanie najsłabszym czynnikiem po stronie atutów są projekty naukowe wychodzące poza Zakłady (interdyscyplinarne, międzynarodowe itp.). Minimalny wynik dodatni sugeruje niemalże, aby taktować ten obszar jako słabą stronę. Równie nisko ocenionymi atutami są premiowanie zaangażowania pracownika przez Wydział oraz potrzeba prowadzenia zajęć dydaktycznych w językach obcych

Słabe strony Wydziału to niska motywacja pracowników dydaktycznych do stawania się samodzielnymi pracownikami nauki oraz przedłużające się procesy habilitacyjne, a także zbyt mała liczba pracowników samodzielnych zaliczanych do minimum kadrowych realizowanych kierunków studiów. Jednocześnie czynniki te uzyskały bardzo wysoki poziom istotności, co oznacza, że pomimo iż uważane są za najważniejsze dla rozwoju Wydziału, ich stan jest niezadowolający. Niekorzystny jest fakt, że po stronie słabości znalazły się wszystkie formy współpracy Wydziału ze środowiskami akademickimi regionu.

Porównując wartości końcowe, można zauważyć, że silne strony tylko nieznacznie przeważają nad słabymi.

Analizując otoczenie zewnętrzne trzeba zaznaczyć, że szanse i zagrożenia, jakie się w nim pojawiają – nie są zależne od Wydziału. Jednostka może jedynie się do nich dostosować, próbować je wykorzystać, albo minimalizować i unikać (jeżeli są to zagrożenia).

Wskazane szanse mają bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania, chociaż jedynie mechanizm kategoryzacji jako stymulacja do rozwoju i możliwości przyznawania uprawnień do doktoryzowania mają wysoką wagę, jednak większość szans uzyskała jednocześnie wysokie oceny. Niezaprzeczalną szansą jest lokalizacja Wydziału, co można wykorzystać w szerokim kontekście działań na rzecz regionu.

W otoczeniu również występują zagrożenia. Mają one w dużej mierze charakter makroekonomiczny i są konsekwencją demograficznych i gospodarczych trendów oraz polityki „pronaukowej” państwa. Należy je bacznie obserwować i reagować możliwie szybko, aby nie stały się poważnym zagrożeniem dla funkcjonowania Wydziału. Za najbardziej niebezpieczne uznano spadek finansowania państwowego oraz tzw. dochodów pozabudżetowych i nieprzewidywalne zmiany prawa dotyczącego szkolnictwa wyższego. Niekorzystne jest również zjawisko marginalizacji Wydziału w krajowej przestrzeni akademickiej, a także niż demograficzny. Wysoko negatywnie zostało również ocenione słabe przygotowanie kandydatów na studia, lecz nie uznano go za istotne zagrożenie dla przyszłości Wydziału.

Istotą ustalonej pozycji Wydziału jest realizacja strategii ukierunkowanej na jednoczesne wykorzystywanie silnych stron przy ograniczaniu lub znoszeniu słabości. Nie należy też zapominać o sprzyjających warunkach zewnętrznych, które trzeba jak najlepiej wykorzystać i dostosować się do niekorzystnych trendów społecznych.

Analiza jednostki częściowo pokrywa się z ustaleniami zespołu wizytującego. W analizie podano czynniki zewnątrz i wewnątrzpochodne, które wpływają na szanse lub zagrożenia rozwoju Wydziału. Wśród czynników, na które jednostka ma wpływ, i które należy poprawić jest przede wszystkim rozwój naukowy i awanse własnej kadry. Na wydziale należy zintensyfikować działania zmierzające do zwiększonej liczby samodzielnych pracowników naukowych, a w przyszłości posiadać kadre do utworzenia studiów doktoranckich.

Zwraca uwagę, iż w analizie SWOT dwukrotnie jest mowa o niskiej motywacji pracowników do stawania się samodzielnymi pracownikami naukowymi. Jest to w kontekście dążeń Jednostki do uzyskania pełnych uprawnień akademickich i istotnego zwiększenia minimum kadrowego w grupie pracowników samodzielnych bardzo niepokojące. Jednostka powinna poddać analizę przyczyny tego zjawiska. Z rozmów z młodszymi pracownikami naukowymi wynika, iż jednym z elementów demotywacyjnych jest polityka kadrowa Wydziału, akceptująca zagraniczną ścieżkę habilitacyjną,

powszechnie uważaną w środowisku za niespełniającą polskich standardów naukowych i uniwersyteckich.

Elementem, który w nie został należycie dostrzeżony w analizę SWOT jest częściowa dysfunkcjonalność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Należy stwierdzić, że pomimo istnienia WSZJK na Uczelni, który w wielu elementach można uznać wręcz za wzorcowy, na ocenianym Wydziale pewne mechanizmy projakościowe wprowadzono ze znacznym opóźnieniem. Skutkuje to obecnie pewną dysfunkcjonalności systemu w wymiarze praktycznym. Dotyczy to między innymi procesu ankietyzowania studentów, gdzie ze względu na śladową zwrotność ankiet, proces ten traci swą funkcję diagnostyczną.

Należy również zwrócić uwagę na nietransparentność polityki zarządzania Wydziałem i dystrybucji środków finansowych. Niepokojący jest też wysoce zróżnicowane podejście władz Wydziału do istniejących konfliktów wykładowców ze studentami. Zespół nie wnikając ani w istotę tego konfliktu, ani w jego przyczyny zwraca uwagę na niedoskonałość rozwiązań systemowych w sytuacjach trudnych. W trakcie rozmów ze studentami oraz z władzami dziekańskimi stwierdzono iż istniejące mechanizmu rozwiązywania konfliktów na Wydziale okazały się nieskuteczne.

Uczelnia przesłała pełne i wyczerpujące wyjaśnienia do raportu zespołu oceniającego. W kontekście większości szczegółowych zastrzeżeń podjęto natychmiastowe działania naprawcze. Na ocenianym Wydziale dokonano zmian Władz Dziekańskich. W kontekście kryterium 2 w skład WSZJK wprowadzono pracowników administracji, zadeklarowano między innymi powiększenie płaszczyzny współpracy ze środowiskiem pozanaukowym, polepszenia procedur ewaluacji, poprawę dokumentacji studiów podyplomowych, rozmów z pracownikami w sprawie poprawności weryfikacji efektów kształcenia, prace nad poprawą wpisu do dyplomów w kontekście nadawanej specjalności, poprawę recenzji prac dyplomowych, modyfikację planu zajęć. Efektywność większości z deklarowanych zmian można będzie określić dopiero w najbliższym roku akademickim. Zespół ze względu na kooperatywność Uczelni i zainicjowanie planu naprawczego proponuje podniesienie kryterium 2 z „częściowo” na „znacząco”.

W kontekście kryterium 4 (kadra i finanse) Uczelnia informuje o zmianach mających na celu poprawę polityki kadrowej. W związku z tym zespół proponuje podniesienie oceny kryterium 4 ze „znacząco” na „w pełni”.

Tabela nr 3.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	Częściowo	niedostatecznie
1. wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		
4. zasoby kadrowe, materialne i finansowe		x			